

MooreCulture

№ 4 травень 2025

MooreCulture

№ 4 травень 2025

Котики ЛЕО кафе, які шукають домівку

Тіша

Її господиня хворіє на рак 4 стадії, на жаль, вона більше не зможе утримувати свою кішку, тому Лео кафе стало її тимчасовим притулком

Базиліо

Відвідувачка врятувала його з вулиці, притулився у нашому кафе

Якщо ви бажаєте, щоб вони стали частиною вашої родини звертайтеся до ЛЕО кафе!

Сторінка редакції

Вітаю!

Травень...

Це не просто місяць — це дихання життя. Це мить, коли небо стає глибшим, а серце — легшим. Коли кожен світанок схожий на поезію, написану світлом, а кожна пелюстка — як ніжне слово, яке хочеться зберегти.

У такі дні особливо гостро відчувається цінність справжнього. І саме таким ми бачимо наш журнал — Mooreculture. Це не просто проєкт, це не просто сторінки. Це — живе слово. Слово кожного автора, яке має вагу, яке звучить, яке лунає далеко за межами тексту.

У кожному нашому випуску — дотик душі. У кожному рядку — бажання зрозуміти, підтримати, надихнути. Ми не женемося за гучними сенсаціями — ми збираємо тишу, в якій народжується сенс. Ми віримо, що культура — це не щось далеке, це те, що живе поруч. У погляді, у голосі, у слові.

Нехай цей травень подарує вам не тільки тепло, а й натхнення. Нехай розквітає не лише природа, а й ви самі — у своїх мріях, думках, словах.

З ніжністю й вдячністю,
Яніна Погорелова
Головна редакторка Mooreculture

У номері

Котики ЛЕО кафе, які шукають домівку	4
Частинка Туреччини у Вінниці: колорит двох світів	8
Бджолярство в Україні: проблеми та перспективи	10
Олена Кладова	13
Трускавець – оазис здоров'я, очищення та відновлення	13
Листи у вічність	14
Гуріна Діана	18
Чорні троянди	18
Еволюція або Людина пошрамована	19
Чисте небо	20
Холодний ранок	23
Натовп	23
Кіно	24
Смутна дума	25
Олена Панаріна	26
Уяви... Я буду з кимось, не твоя	26
Щастя це чи покарання	26
Вона це	27
В очах твоїх я бачу океани	27
Як Музика і Жінка співзвучні	27
Почуй мене, відкрийся Богу	28
Ти знаєш, що таке є пристрась?	28
Анна Плішак	29
Дівчина і кіт	29
Змінити ім'я	29
Відьма	30
Крилаті	31
Випробування	31
Лана Краска	32
То не дощ	32
Половина	33
Діалог	34
Його Панна	35
Штампувати колекцію	35
Олександр Мінович	36
38-й автобус	36
Геть матюки!	40
Грудзинська Олена	42
Довіку	42
Що є любов?	42
Я прокинулась у війні	43
Я померла із ними всіма	44
Потяг долі	44
Тут жива любов	45
Сорока Олександра	46
Сучасне мистецтво	46
Krzysztof Dąbrowski	51
Така гра	51
Скарги та нарікання	51
Остання подорож Адама Огорека	51
Флакони	52
Ми виграли	52
Астма	52
Неприємна проблема	53
Грандіозна гра	53
Татуювання мрії	53
Син клон	53
Чекає їх повернення	54
Вікторія Токар	55
Ти, Я і наш Весняний Дощ	55
Селіна Тамамуші	60
Девіч-вечір	60

Поїздка до моря.....	61
Знайомство з морем	63
Холодильник.....	65
Сніжок?	66
Володимир Ткач	68
Екватор та сорок восьма паралель	68
Яніна Погорелова	81
Пелюстки любові та нарцисів	81
Буць Вікторія.....	83
Казка про анакондочку	83
Гоп-компанія.....	91
Зустріч з вовками	93
Лось.....	93
Буць Вікторія.....	94
Хатинка у лісі	94
Дайна Хорт.....	96
Ранок почався з холодної кави.....	96
Віддамся в хороші руки	98
Великі гарбузи	101
Петро Ковальчук.....	105
П'ять зірок.....	105
Аліна Сухарева	112
Ти тут і зараз	112
Просинь.....	113
У кілометрах не дороги - безліч фраз	113
Пам'яті тата.....	114
Дарія Девісарова.....	115
Я зустрічаю літо на пероні	115
Ранок синню всміхається сонно	115
А ми розквітли всупереч війні	115
До фронту двадцять кілометрів.....	115
Напиши мені про весну	116
Коли попливу над туманами.....	116
А може, ще буде літо	117
Вікторія Франко	118
Обираю тебе	118
Оксана Пасічник.....	127
А в Києві сьогодні випав сніг	127
Я приніс тобі чашку з паруючим чаєм.....	127
Чекай	128
Микита Рижих	129
Синестезія	129
Вір у вир	129
Два чорних костюми.....	130
Вивернуті навиворіт почуття	130
Запах свіжої свободи	131
Диверсант повернувшись із війни	131
Дайте ферзя.....	131
Ми прощалися неначе тигри у зоопарку	131
Макс Райф	133
Три покоління	133
Дженіс та Дженкінс.....	136
Лада Арій	141
Три покоління	141
Лист	141
А дні летять.....	142
Роман долі	142
Гортаючи... ..	142
Рок Хуліган	143
Іди... ..	143
Ти ніколи... ..	144
Шевчук Максим.....	145
Передостанній світанок.....	145
Зворський Олександр	151
Я хочу туди, де.....	151
Божен Воля.....	153
Котики-захисники.....	153

Частинка Туреччини у Вінниці: колорит двох світів

- Звідки взялася турецька кухня?

- Через популярність наших грузинських ресторанів і через те, що я, співвласник мережі, дуже часто бував за кордоном в Туреччині і розуміюся на турецькій кухні не в готелях, а в житті

- Які найвідоміші традиційні турецькі страви?

- Більше всього ми будемо ставити свої акценти на турецькому Street Food в адаптації до ресторану. Це шашлик, КУМПІР, чебуреки, піде і лахмаджун, з часом дьонер

- Чим турецька кухня відрізняється від української?

- Важко сказати чим вони схожі. Турецька кухня це класична середземноморська зі «східним акцентом»

- Чи змінювалася турецька кухня з часом?

- Як і в більшості національних кухонь турецька зараз швидко адаптується під сучасні вимоги: щоб було швидко, не дорого і смачно

- Які спеції найчастіше використовують у Туреччині?

- Дуже багато спецій, але в основні суміш перців і багато пряної зелені (петрушка, кін за та портулак)

- Чи є у турків особливі страви на свята?

- Так, є і вони у нас з часом будуть в банкетному меню: це запечене ягня і

ПЛОВ

- Який регіон Туреччини славиться найсмачнішою кухнею?

- Мабуть кожен регіон славний собою. Гірські райони це баранина і яловичина, морські це риба і морепродукти. Не можна порівнювати, кожна провінція Туреччини славна по особливому

- Що зазвичай п'ють у Туреччині разом з їжею?

- Чай, кава, айран. Всі три напоя дуже відрізняються від наших, будемо пробувати привчати наших гостей.

- Чому ви вирішили відкрити саме турецький ресторан?

- у нас в мережі 10 ресторанів, на сьогодні люди цікавляться іншими культурами, але які знаходяться від українських уподобань

«на відстані витягнутої руки» Туреччина ідеально підходить для цього

- Що у Turkish Factory є унікального, чого немає в інших закладах?

- Унікальною буде атмосфера, але вона тільки створюється: на першому поверсі буде кав'ярня третьої хвилі: BLACK CAT WHITE CAT, на другому грецька таверна, на третьому турецький ресторан зі спеціалізацією на банкетах з шоу-подачами страв

Денис Солдатов про бджолярство в Україні: проблеми та перспективи

- Як ви почали займатися бджолярством? Це було родинне ремесло чи власне захоплення?

- Я це спостерігав з дитинства, бо мої діди і прадіди утримували пасіки як хобі, Як цікаву справу, як відпочинок. і я змалку бачив як працювати з бджолами, я їх не боявся і більше того я допомагав на пасіці підносив рамочки, тримав димаря і це було дуже для мене Відчуття дорослості та відповідальності. мені завжди подобалося як пахнуть бджоли як пахнуть вулики і зараз коли в мене війна забрала пасіку, Яку тільки починаю відновлювати мені інколи сниться запах вулика.

- Що було найважчим на початку вашого шляху у цій справі?

- Найважче давалися кроки з розвитку і досвід, бо розвиток йшов стрімко і від маленької пасіки перейти до промислової Це було дуже страшно І дуже складно багато було Помилوک багато було втрат через це треба було пройти щоб навчитись. на сьогоднішній день Я вважаю що мені вже нічого не страшно тобто мені не важливо яка буде за розмірами пасіка 10 вуликів чи 10 000 вуликів

- Ви віце-президент «Спілки пасічників України». Що це за об'єднання та яка його мета?

- Це громадське об'єднання яке має за мету захист прав та інтересів пасічників в масштабах регіонів та всієї країни. моя робота полягає в координації роботи регіональних територіальних спілок семи регіонів сходу - це Сумська Полтавська Харківська Луганська Донецька Дніпропетровська Запорізька область. там було більше 10 000 пасічників до війни на сьогоднішній день ми співпрацюємо близько півтора-двома тисячами людей контактуємо бо багато хто переїхали багато пасічників пішли захищати країну і ті хто на сході вони багато втратили. саме зараз наша організація допомагає їм відновити пасіки приїхати і почати життя Спочатку це складна робота вона відповідальна і вона дуже я вважаю благородна суспільно корисна. Одним із напрямків зараз є допомога ветеранам стати пасічниками Так і називається бджільництво для ветеранів це гуманітарні проекти які відбуваються за власний кошт людей членів організації так і за грантою гроші які залучаються через різні благодійні та донорські організації з України та з усього світу

- Чим ваш мед відрізняється від продукції масового виробництва?

- Мед розрізняється за якістю тобто як Пасічник дотримав технологічних умов і вчасно його викачав чи передчасно викачав тому є певні ознаки якості яких дотримуються А ще дуже важливо та місцевість де знаходиться пасіка саме вона впливає найбільше на якість меду на його граматику на його аналітичні властивості тому якщо в місцевість дозволяє зібрати смачні меди будуть смачні води якщо тільки соняшник то буде тільки соняшник на сьогоднішній день ту локацію де ми збирали унікальні меди втрачено і будемо відновлювати на новому місці подивимось поки що 1 сезон тільки буде 25 році.

- Як ви ставитеся до сучасних тенденцій у бджільництві? Чи використовуєте новітні технології?

- Я завжди намагаюсь використовувати найсучасніші технології найсучасніше обладнання слідувати за усіма новинками за відкриттями науковців за їхніми порадами як у використанні ветеринарних препаратів як у використанні технологічних прийомів у роботі з бджолами механізація труда і все це в комплексі дає давало дуже гарний результат який виводив Наше господарство на перші місця в країні. Мені дуже подобається те що в нашій країні почали виробляти найкращі зразки механізованих ліній для відкачування меду і багато компаній які в Україні працюють вони дійсно залучають найкращих інженерів дизайнерів для проектування і створення найсучаснішого світового обладнання для бджільництва це дуже приємно і з цим завжди легко працювати Бо майстра працює завжди інструмент.

- З якими труднощами стикається бджолярство в умовах війни?

- Головні труднощі - це труднощі це неможливість кочівлі в нічний час через обмеження комендантської години по-друге це складності з аграріями які так само не можуть обробляти свої угіддя вночі чи без спецдозволів і тоді бджоли ризикують постраждати від агрохімікатів це найбільші проблеми, а ще здороження Ремагенту та ветеринарних препаратів, складність з пошуком найманих працівників якщо треба наймати на пасіку там вантажників чи якісь залучати людей в поміч це ти так само складно бо Дівчата не дуже можуть допомогти там де вага фізично робота.

- Чому ви вирішили заснувати журнал? Яка його основна місія?

- В мене був старший товариш який був наставником і куратором він писав книжки Ось і видавав першу газету в Україні був її редактором не видавав бо ввів редактором ось коли йому довелося піти з редакції Він запропонував свої послуги як головного редактора і Ми домовились що ми почнемо нову газету ось це було в 2009 році і газета дуже успішно стартувала 10 більше 10 років видавалася великими тиражами на сьогоднішній день на жаль друкована переклада вже все менше і менше людей її підписує читає бо це більш старше покоління але в нас є альтернатива і ми створили сайт де є електронна газета в кишені кожного нашого читача в смартфоні є прямо можливість читати новини кожен день 24/7. головна місія видання донести до пасічників перевірену і професійну інформацію яка дозволить стати успішними. Задля цього в нас зібралася редакційна колегія дуже професійні люди видатні скажемо так в своїй професії і через них проходять рецензію всі матеріали які друкуються на шпальтах нашої газети. це підвищує рівень довіри до печатного слова.

- Хто ваша основна аудиторія? Чи орієнтований він на професійних пасічників, на аматорів чи пересічних громадян?

- Видання орієнтоване на бджолярів і кожен з читачів знайде щось для себе. бо є матеріали як для початківців так і для високих профі. навіть науковці іноді читають ці статті тому що там друкуються дуже цікаві матеріали які пишуться авторами, ми маємо авторські рубрики, де видатні фахівці, дослідники, науковці мають можливість видавати свої роботи.

- Які теми найчастіше висвітлюються у журналі?

- Майже все присвячено бджільництву, але є аналітичні статті які стосуються маркетингу продажам аналізу ринків/ прогнозування та історичні описи все задля того аби якомога ширше Висвітлили сучасні тренди. Також на сторінках буває гумор кросворди і інші цікаві розділи.

- Що, на вашу думку, потрібно зробити для підтримки розвитку бджільництва в Україні?

- Не заважати йому розвиватись. і друге пасічникам завжди не вистачає грошей і сушений Так казав Мій дід. але поки йде війна то фінансові інструменти Мені здається не на часі Хоча зараз грантових програм дуже багато і для розвитку бджільництва створюється позитивні умови на сьогодні. і не треба забувати що для бджільництва в Україні створений один з найкращих кліматів у Європі, але завжди є але на жаль нас фермери дозволяють собі використання заборонених або незареєстрованих препаратів що призводить до втрат бджіл і це дуже велика біда для Пасічника коли в нього в один день зникає пасіка Все його життя яке він працював може обвалитися в одну мить це завжди катастрофа і трагедія для родини яка утримувала бджіл яка працювала на цій Пасіці.

Пропаганда серед населення України особливо молодості вживання меду і здорового харчування та захист бджіл від потрав Це було б мені здається найкраща допомога розвитку і підтримка бджільництва

- Які у вас плани на майбутнє? Чи плануєте розширювати ?

- Я хочу відновити зруйноване підприємство з переробки продуктів бджільництва, створити нову пасіку і працювати на пропаганду вживання корисних продуктів бджільництва людьми задля їхнього здоров'я.

Олена Кладова

інженер-економіст за освітою, пише у різних жанрах. Брала участь у багатьох літературних конкурсах, зокрема отримала диплом 3 ступеня на «Кальміюсі» (2017), III місце на конкурсі ім. І. Чендея (2018), перемогла у «Кримському Інжирі» (2018). У 2021 році виграла «Богуславську мініатюру». У 2024 році здобула призові місця на конкурсах «Одеська мініатюра» та «Некрономікон», а також диплом 2 ступеня «Літературна Азія – 2024». Її твори друкувалися в різних літературних виданнях.

Трускавець – оазис здоров'я, очищення та відновлення

Давно це було. Зібрала Україна свої міста на віче та стала визначати, хто яку місію буде виконувати. Так, місту Коломиї доручалось виростити таких композиторів і музикантів, які змусять поважати рідну країну, завдяки самобутній національній музиці. Дрогобич отримав завдання стати колыскою українського мистецтва вишивання.

Дійшла черга й до Трускавця. Україна звернулась до нього з такими словами:

— Трускавець! Твоє місце знаходження й природні ресурси дозволяють надихати наших громадян та іноземних гостей здоров'ям, а вода з джерел та лікувальні грязі очистити їх від хвороб. За моїм проханням гори поділилися з тобою «гірським воском», а соляні шахти – унікальною цілющою водою. Відтепер наказую тобі бути фабрикою життя в нашій країні! Як тільки люди будуть потрапляти до міста в екологічно чисту зону, їх треба оточити турботою й увагою. Хай співають пісні біля гойних джерел з водою, займаються спортом, милуються екзотичними тваринами, слухають трелі птахів. Раніше, коли на твоєму місці існувало село, то на печатці сільської громади була зображена гуска з гілочкою в дзьобі, як ознака гостинності. Мені дуже хочеться, щоб саме гуска була оберегом міста Трускавець і символізувала здоров'я та добробут людини разом з гостинністю.

— Я обов'язково виконаю твої доручення та побажання, моя люба Україно. Однак дуже хочу, щоб кожний гість, який завітає до мене, ознайомився з нашими традиціями, історією та зміг повідати про Україну громадянам інших країни. Тому бажаю встановити в місті такі монументи, що продемонструють національні обряди, розкажуть про твори видатних українських письменників. Наприклад, створити пам'ятник Лукашу та Мавці – героям драми-феєрії

Лесі Українки. Цей видатний твір перекладений багатьма мовами та відомий далеко за межами України. А якщо зробити гуцульський вертеп та увічнити в камені персонажі різдвяного театралізованого дійства, то вже буде справжній символ української культури.

— Мені дуже подобаються такі пропозиції, Трускавець! Ти турбуєшся про мене, як справжній син. Я вдячна та бажаю подарувати тобі ключ від міста. Головка ключа символізує оригінальний кухоль для мінеральної води — бюветницю, шийку обвивають потоки лікувальної рідини, а борідка — це гуска-оберіг, — сказала у відповідь Україна та вручила свій подарунок місту.

Події, що описані в цій авторській легенді, реалізуються в житті Трускавця. З року в рік двері міста відкриті для всіх охочих. Тут люди п'ють цілющу воду з чарівних підземних джерел, позбавляються від багатьох недуг, завдяки бальзамічному «чорному воску», що сповняє їх енергією. Додому гості міста везуть сувенірні магніти з його гербом із зображенням гуски, а також бюветниці. Гарною пам'яткою про місто стають світлини пам'ятника у курортному парку літературним персонажам твору Лесі Українки «Лісова пісня» і скульптурної композиції гуцульського вертепу біля етнографічної кав'ярні «Гражда». Українці пишаються, що в їх країні є фабрика здоров'я — Трускавець.

Листи у вічність

Поліна завжди цікавилась історією свого роду. З інтересом розглядала стародавні світлини, розпитувала родичів про їх родини, мандри, а самі цікаві історії записувала до окремого зошита. Найбільше їй подобалися розповіді про різні країни, куди доля, наче казковий килим-літак, відносила її бабусь, дідусів, двоюрідних та троюрідних сестер чи братів, тіток, дядьків. Але потаємним бажанням Поліни було відвідати ці місця. Молодій жінці хотілося хоч би одним оком побачити, як люди живуть за кордоном, що у них за кухня, звичаї, архітектура.

Новина про введення для громадян України безвізового режиму до країн Європейського союзу стала для Поліни, нібито феєрверк, який заворожує, змушує замертти, затамувати подих. Скільки можливостей він відкриває, скільки нових зірок-подорожей, що зв'язані зі стежками твоїх родичів, дозволить побачити!

Через пару місяців жінка, її чоловік Сергій та семирічна донечка Софія вже тримала в руках біометричні паспорти, що наближали до них Європу. Першим місцем, яке Поліна вирішила відвідати були: Рига — столиця Латвії та курортне місто Юрмала. Тут прожили декілька років її бабуса з дідусем та неодноразово проводила свою відпустку сестра бабусі — Марія. На жаль, вони не могли розділити з родиною Поліни радість мандрів, бо вже відійшли в інший світ. На родинній нараді ухвалили, що під час подорожі будуть оглядатися, як пам'ятки, про котрі відомо зі спогадів предків, так і сучасні «родзинки» містобудування.

Після першої мандрівки жінка вирішила не робити записів до особистого щоденника про свої враження, а написати оригінальний лист-звіт до родичів, які надихнули її познайомитися з Латвією ближче.

Ось такі звернення вийшли:

Доброго дня, мої любі дідусю Андрію та бабусю Ольго!

Хочу виразити вдячність за ваші цікаві та правдиві розповіді про дивовижну Ригу. Саме згадка про них допомогла мені швидко зробити вибір серед інших країн Європи на користь столиці Латвії.

Коли наша родина під'їхала до залізничного вокзалу, у мене навіть серце стало битися скоріше від хвилювання: застерігалася розчарування. У ваших оповіданнях Рига – це прекрасне європейське місто, з дивовижною архітектурою, доброзичливими мешканцями та цікавою історією.

Свою прогулянку ми розпочали зі Старого міста – серця Риги, яке розташовано на правому березі ріки Даугава. Вузькі пішохідні вулички та казкові фасади будинків, Домський собор з органом, висотою 25 м, готична церква Святого Петра були так знайомі з ваших споминів, стародавніх листівок та світлих, які завжди супроводжували привабливі оповідання, що іноді я відчувала ефект дежавю. Приваблює реставрація пам'яток архітектури міською владою. Маленькій Софійці дуже полюбився пам'ятник Бременським музикантам, який є аналогом монумента на вулицях Бремена. Статуя була створена німецьким скульптором Крістою Баумгартель та подарована мешканцям Риги понад 20 років тому. Дивувало багато чого: різнокольорові, наче в казці, будинки; чистота на вулицях; флюгери, які вказують напрям вітру. Церкву Святого Петра теж прикрашає флюгер – півень. Дуже сподобався всім нам Будинок з чорним котами, навіть купили магніт з їх зображенням. Відвідали вулиці, де знімали відомі фільми «17 миттєвостей весни», «Шерлок Холмс і Доктор Ватсон».

Любі бабусю та дідусю! Вважаю, що вам треба розповісти про сучасні досягнення Риги, які нас найбільше здивували. Вперше саме в цьому місті ми побачили ліфт для осіб з інвалідністю в підземному переході. Оце справжня турбота про таких людей! 2016 рік запам'ятався місцевим мешканцям проведенням в Межапарку першого в Балтії міжнародного фестивалю тривимірного вуличного мистецтва «Ризькі ілюзії». Малюнки 3D на асфальті для зеленого оазису з віковими соснами стали справжньою знахідкою. Ось великий лось виходить назустріч глядачам, наче з-під землі, а це прибулець дивиться на всіх своїми великими очима!

Кохані, мої! Ви завжди казали, що не можете уявити Латвію без сонця, бо бурштин – візитівка Балтійського моря. Нині у Ризі є Музей Сонця! Створений з приватної колекції у 2009 році, зараз він нараховує понад 400 різних сонячних декорів. Дітлахи на майстрах класах вчать тут виготовляти сонечка. Дивовижно, але перехожі посміхалися нам, мов старим знайомим. Від них йшов сонячний світ. Хотілося відповідати усмішкою.

Таким чином, хвилювання були марними. Рига викликає захоплення, сюди є бажання повертатися знов і знов.

Шановна тьотю Маріє! Не забули ми й про Ваші уподобання. Відвідали у Латвії місто Юрмалу та її чудовий пляж з білим піском. Кажуть, що він не дуже змінився з радянських часів. Погода сприяла нашому відпочинку. Сонце та море залишили чудові спогади. Напам'ять ми привезли вироби з бурштину зеленого кольору. Такого дива ніхто з нас не бачив раніше.

Дорогі мої родичі! Сподіваюсь, що мій перший звіт про подорож до Лат-

вії вам сподобався. Маю надію, що інші шляхи наших предків будуть такими саме цікавими.

З любов'ю, Поліна.

Послання до померлих бабусі, дідуса та тітки схвилювало Поліну. Жінка згадала чарівні вечори, коли вони всі разом дивились альбоми зі світлинами та розповідали про свою молодість. Сльози крапали прямо на епістолію.

Жінка поклала лист в окрему теку та стала планувати маршрути інших подорожей.

Наступну мандрівку родина вирішила здійснити до Польщі. Річ у тому, що прізвище чоловіка Поліни – Ліпський – має польське походження. Родовід мав коріння у місті Ліпсько Мазовського воєводства. Подружжя поставило перед собою мету: познайомитися з цим містом та історією роду більш досконало, а також відвідати столицю країни – Варшаву, про яку Поліні неодноразово розповідала мати.

Повернення додому було відсвятковане новими листами жінки до родичів такого змісту:

Вельмишановний пане Тадеушу!

Ми ніколи не зустрічалися, бо я з Вашим онуком Сергієм ознайомила-ся та вийшла за нього заміж вже після Вашої смерті. Сергій не раз розповідав про Ваші дослідження щодо історії виникнення прізвища – Ліпський, а також про пам'ятні місця, які зв'язані з родоводом. Велику допомогу йому надав друг з листування в соціальній мережі «Фейсбук» – пан Януш. Саме він знайшов в архіві адресу, за якою в минулому мешкали Ваші батьки у місті Ліпсько Мазовського воєводства. Перші кроки містом Ліпсько підтвердили, що його недарма називають – Польська Італія. Чисте повітря, дахи будинків, які сховалися у зелених хвилях, доглянуті виноградники... Хочеться зникнути в цій пишноті на декілька днів та просто дивитися на небо, грітися на сонці й мурчати від задоволення мов котик.

Вважаю, що для Вас, пане Тадеушу, важливо дізнатися, що ми зробили світлину будинку прадіда Сергія – Іво, околиць навкруги, привезли копії архівних документів про родовід Ліпських, серед членів якого представники таких професій, як лікар, вчитель, агроном.

З вдячністю та повагою, Поліна.

Кохана мамо!

Я дуже гарно пам'ятаю про всі твої спроби познайомитися з Польщею ще в радянські часи. Для цього ти брала участь у різних конкурсах про цю країну, де за I місце пропонували безкоштовну путівку до Варшави. На початку 80-х років минулого століття радіо «Говорить Варшава» надіслало тобі диплом переможця вікторини про історію Польщі. На жаль, поїздки скасовували, бо країну захлеснула хвиля акцій протесту та страйків, а у 1981–1983 роках тут був оголошений воєнний стан. Декілька років поспіль польське радіо надсилало тобі листівки з привітаннями до Нового року та Міжнародного жіночого дня, а бабуся їх ховала, бо жила в роки сталінських репресій і лякалася переслідування за листування з іноземними державами. Безвізовий режим для громадян України нагадує ковток свіжого повітря після перебування в задушливому приміщенні, бо наближає до нас інші країни й надає крила всім, хто їх хоче відвідати.

Поспішаю повідомити, що Варшава, про яку ти так багато мені розповідала, справила на мене незабутнє враження.

Столиця Польщі, як птах Фенікс, відродилася після знищення фашистами під час Другої світової війни. Сучасні хмарочоси, новітні будівлі організацій та установ, зелені сквери Варшави – все це зачаровує. Палацово-парковий комплекс «Королівські лазеньки», площею близько 80 га, що розташований на чарівних озерах – то також й пам'ять про композитора від Бога – Фредеріка Шопена. Бронзовий пам'ятник Шопену був теж знищений німцями під час війни, але з любов'ю відбудований. Лави в парку грають вальси, полонези, етюди, мазурки композитора, треба тільки присісти на них та нажати на визначене місце.

Родима моя, матусю! Сьогодні твою мрію реалізували я, Сергій та Софійка. Сподіваюсь, що наступного разу ти приєднаєшся до нас під час мандрів до Польщі. Дякую, що відкрила для нас цю країну.

З любов'ю та поцілунками, Поліна.

Мандри у різні країни Європи показали, що всі члени родини Поліни почувують себе після подорожей набагато краще – і морально, і фізично. Листи у вічність Поліни стали сімейним літописом.

У 1-Б класі, де вчилася донечка Поліни, існувала чудова традиція. Кожний понеділок діти розповідали своїм товаришам, як провели вихідні дні. Розповіді Софійки зацікавили однокласників дівчинки, більшість з них поділилися цікавим досвідом у своїх родинях. За ініціативою вчительки були проведені батьківські збори, на яких Поліна повідала про подорожі шляхами родичів у країні Євросоюзу, чому посприяло введення безвізового режиму для громадян України. Жінка підкреслила, що вивчення життя предків не тільки допомагає не втратити корені свого роду, але й сприяє особистому розвитку, бо кожна рідна людина – це джерело натхнення, приклад боротьби з труднощами й негараздами, розширення світогляду. Нова країна, яку відвідує людина, збагачує, показує приклади, що можливо застосувати на Батьківщині. Складнощі подорожі забуваються, а враження залишаються на все життя. Доповідь викликала жвавий інтерес. Виявилось, що зараз міжнародні організації надають гранти недержавним громадським організаціям України на проекти, які сприяють зміцненню роду як основи українства та взаємодії з країнами Євросоюзу, з метою пошуку загублених предків. Поліні запропонували стати головою громадської організації (ГО) «Власне коріння» й вона дала згоду.

Несподівано родинна ініціатива знайшла підтримку у громади міста. Зараз ГО Поліни робить перші кроки. Гроші міжнародних спонсорів допомогли надрукувати буклети та листівки, провести рекламну кампанію на телебаченні. Підписані угоди про співпрацю з деякими туристичними фірмами. Зібрані матеріали тих родин, які вже здійснили подорожі шляхами своїх пращурів або відшукали сліди родичів. Готуються до друку листи-звіти у вічність про їх мандри.

Життєписи звичайних родин поновлюють історичне полотно держави, збагачують його.

Туріна Діана

Чорні троянди

Палає. Над тріском сухої деревини обережно здіймаються жовті язики вогнища. Багряні іскри сиплються довкола. До верховіття здіймався напівпрозорою стрічкою дим, огортаючи своїм запахом чорну хвою.

Відчувши гіркість попелястого присмаку у водах струмка, маленька сиза пташка злякано зірвалася з місця, зойкнувши. Вона злетіла, загубившись серед темної ночі, де вже за мить буде безшумно схоплена пазурами лап сови, залишивши по собі тільки краплі крові на пір'ї.

Невелике полум'я посеред мороку бліднім світінням гріло ліс. Позаду у неглибокій ямі лежала закрита труна з темного дерева. На небі сріблястий місяць раз у раз ховався за сірими важкими хмарами, не маючи змоги зазирнути у світлі очі покійної.

У їх скляному погляді життя почало в'янути ще дуже давно, поступово висмоктуючи всі соки з її гострої худорлявої фігури. Вона померла можливо зарано, неначе зрізана до розквіту польова рослинка. Юне обличчя блідніло, пасма волосся втрачали блиск, а тіло – привабливість, і день за днем слабшало, завчасно одягаючи на себе траурну мантию. Змарнівши, у свої останні дні пліла вона марою, хитаючись, хапала стіни м'якими рукавицями, що ховали висохлу грубу шкіру сірого кольору. Так продовжувалось аж поки слабке серце назавжди не покинула пульсація, виснажившись. Сині тонкі губи завмерли, більше не хапаючи повітря.

Після проведення з нею залишку короткого життя, о півночі, при світлі повного диску Місяця, поклав парубок у домовину ніжне тіло дівчини і, не знявши з неї витонченої рубінової діадери, обережно пальцями опустив повіки. На слабкий запах плоті повилазили з гнізд круки і напівсліпі стерв'ятники, порушуючи тишу лісу хриплими голосами.

Недалеко звідси стояв давній замок, витягуючись голкоподібними шпилями до самих зір на темному небі. Біля нього нижче на схилі чорніла вежа і давні закинута капличка. У середині сумні скульптури і злі обличчя примар споглядали як опускалася темна завіса на портрет міледі, що виблискував позолотою пишною рамки. На стіні було перевернуто прибитий дерев'яний латинський хрест з зображенням розп'яття подовженою частиною догори. У щілини між зруйнованими камінням пролазили дрібні птахи, готичні фрески по волі природи потроху заростали мохом, квітами, або ж осипалися на підлогу.

Колись біля занедбаного храму знаходилося кладовище. Саме там, блукаючи між надгробків і обелісків любила вона писати свої «шедеври». Були вони ніжні, а іноді жорстокі; з щасливим фіналом, або ж дуже трагічні; сумні, моторошні та навіть потворні. Вже байдуже; всі рукописи загинуть у пам'яті людей, неначе епізодичний актор у сюжеті п'єси, і спочинуть разом із дівчиною-автором. Списані чорнилом сторінки жадібно з'їдає полум'я.

У неспокійному миготінні червоних хвиль пробуджувались примарні си-
луети, сцени з минулого, нагодуючи про себе майже людськими голосами, що
виринали, здавалось, з потойбічного, химерно ширяючі і загублені між віковіч-
них стволів дерев.

Далі до самого ранку тліло вогнище біля могили... поруч з нею, проща-
ючись, сиділа Тінь – людина, високої та не надто широкої у плечах статури.
Це той, кого покійниця ще за життя зав'язала траурною стрічною і потопила у
гірку тугу, зробивши рабом свого останнього бажання.

Як і йшла мова у заповіті, розвіяв він попіл над свіжою землею, що ще
ніби дихала у пітьмі, а потім зник. Назавжди. У холодному мовчанні стояв ліс,
поглинаючи згорілі частки її душі – літературних творів.

На цій галявині вони, неодмінно, у теплі квітня самотньо оживуть, роз-
квітнувши чорними трояндами над прахом письменника, шипами загородив-
ши шлях.

Еволюція або Людина пошрамована

Людина розумна – всім відомий персонаж. Інтелектуал серед представ-
ників первісної фауни – кроманьйонець, прообраз сучасної клітини суспіль-
ства. Якою стала його свідомість більш ніж за два мільйони роки існування?

Ніщо у світі не є константою. Зазнаючи перетворень енергії все на фун-
даментальному рівні змінюється. Проте Життя і Смерть – пара, що завжди ра-
зом; йдуть поряд упродовж віків. Війна закінчиться миром, а згодом у чисто-
му небі знову полетять вогняні стріли, - циклічно. Це лише новий етап спіралі
нашого життя, переживемо їх ще багато. Людина – маленький спостерігач, що
завжди буде намагатися досягнути розумом динаміку глобальних процесів. Але
чи здатні ми побачити власні зміни за плівкою цікавості?

Долю неможливо обрати, але життя будуюмо ми. Кроманьйонці поділи-
лись на класи, що один на одному паразитують. Є Людина Розумна, яка жод-
ну мудрість не шанує і вчиняє безглуздо навмисно. Егоїстичні думки у неї і дії.
Створила вона Людину-Пустку, що нічого не бачить, не чує, знати не хоче й
не буде. Не боїться, бо страху не знає; нещасна й нездатна на дії, не спроможна
ніяк збагнути, що бездумно не живе – а існує. Нею керує Людина Жорстока,
що знає всього світу ціну і харчуватися може лише розмальованими папірцями
грошових купюр...

Людина Пошрамована. Це специфічний вид, що мало на що звертає ува-
ги, багато чого стерпить, закриваючи змучені очі... Така фігура рівномірно йде
важкими кроками по дорогам чужих світів. Не має у своїх очах нічого, окрім
глибокої туги. Боїться різких та гучних звуків, звикла повсякчас бігати до під-
валу, безпорадно вкриваючи голову худими руками. Пошрамовані люди мають
у душі тягар, в десятки разів важчий від валіз мандрівника; розділяють долі віч-
них емігрантів. Обережно, проте рішуче боротимуться з своїм «званням» чужо-
го, іноземця, чи то переселенця, біженця...

Тіло таких незвичних чоловічків, що самотньо ходять під чужим небом,
шукаючи рідної зорі; як не дивно, вкрите глибокими шрамами. В когось вони

вже всохлися до вузької стрічки, а чийсь ще довго кровитимуть іржавими краплями. Пошрамовані люди – розбиті і зламані, завжди думають про ще неіснуючого дня після бою, займають себе новинами у часи безсоння. Єдина радість їх – усвідомлення, що вибрались живими, вціліли... і тягне вона ті спогади, без змоги перервати зв'язок зі своїм горем, аж поки глухий шум сірих вулиць її повністю не поглине, не висмокче останні сили...

Посеред великих і малих міст бігають Різні люди. Вони бачать, говорять, зустрічаються і уникають; об'єднуються і воюють, вбиваючи. Світ не стерпить довготривалої нудьги, відсутності руху. Простір навколо нас і безпосередньо ми – люди, постійно змінюючись, вдаємося до різноманітних перетворень, постійно біжимо, поспіхом з'їдаючи крихти непрожитих радощів... Шукаємо винних, прагнемо щастя, йдемо до ідеалу, не розібравшись досконально до початку – хто є ми? Як живемо насправді?..

Чисте небо

(матеріал з особистого щоденника автора, що укладено в одне оповідання фрагментами, адже зошит було загублено під час виїзду з окупованих територій.)

«Один з останніх разів, коли я був на вулицях свого невеликого, але такого затишного міста. Таке прекрасне і тихе... Мій рідний дім, куди підступно прокралося лихо. Червень 2022, вже майже 5 місяців життя у окупації.

Я йшов по вулицям, направляючись до ринкової площі, проте замість звичних великих торгових рядів були лише з десяток наметів, де щось продавали. Біля них натовпом стояли люди, віддаючи останні гроші за їжу. (Згадувати страшно)

Нещодавно йшов дощ, доріжки мокрі і слизькі. У калюжах стрибали горбці, цвірінькаючи. Маленькі будинки вже виглядали зовсім інакше: деякі з них нахилилися на бік від вибухів, десь виднілися тріщини у стінах, вибиті шибки, або пошкоджений від уламків дах.

Зі страшним свистом у небі пронісся літак-винищувач. Дехто підняв очі, слідкуючи за рухом і звуком у повітрі. Марно, вже пролетів... на цей раз минулося. Люди похилили голови; на автоматні черги десь за містом вже ніхто не звертав уваги. Всі намагалися сховати обличчя від погляду окупантів. Ті обличчя!.. однакові і сірі, змучені постійним страхом. Я намагався знайти когось знайомого, хоча б побачити погляд, щоб не почувати себе зовсім самотнім. Пильно вдивляючись у натовп, я нікого не впізнав; довкола худі сумні фігури, що схожі на тінь...

Дощі швидко пройшли, у липні сонце постійно стояло над землею, на небі жодної хмарини. Коли дерева жадно випили всю вологу, знову настала суха спека – звична погода для цього регіону. Гарячий вітер ніс шматочки піску з Олешківської пустелі, ліс, що не одноразово горів, не міг цього стримати.

Час неначе завмер; все стояло на місті без будь-якого прогресу. На вулицях нікого, тихо... не часто десь далеко можна було розгледіти чийсь силует. Скло порожніх квартир освітлювали літні промені. Здавалося, що більшість людей

вже виїхало... Забута музикальна школа, дитсадок, двері яких вже майже пів року ніхто не відчиняв, не відмикав замків; парки поросли кущами, а доріжки – травою. По ігровим майданчикам вже не бігали діти, порожня іржава гойдалка скрипіла, ворушилась сама по собі.

Дорога на Херсон була порожня, побита снарядами. Поруч у траві лежала непридатна воєнна техніка... Ніби в останній раз я намагався розгледіти кожну деталь. Машин майже не було, у тріщинках асфальту пробивалися жорсткі стебла рослин. Зовсім скоро у місті пожовтіють дерева, опадуть квіти від спеки, як зазвичай відбувається у серпні. Але я вже цього не побачу.

Увечері, збираючи речі і відносячи валізи, я на хвилину зупинився. Глянув у небо, згадуючи, як з дитинства майже кожної ночі я виходив на вулицю щоб поспостерігати за зірками. Саме тут, біля свого будинку, я стояв і сьогодні. Мій особливий, останній вечір вдома. (Те, що я звик не помічати деякі вибухи, аж ніяк не давало відчуття свободи, яку раніше ми не помічали... Лише птахи вільно літають на висоті...)

За 16 років я вже встиг досконально запам'ятати картину, що відкривалася переді мною щоночі, коли вогники маленького міста повністю згасали. На чистому небі видно сузір'я, назви найбільших я знаю напам'ять. А поки що вечоріє, все навколо наповнюється м'яким рожевим промінням сонця. Приємна суміш блакитного, жовтого і золотого сяйва, яке лагідно обіймає чорні силуети дерев. Через півтори години світло зміниться на нічну пітьму, але поки що по цій «палітрі» плили ластівки, співаючи щось.

Погода була тихою; кішка сиділа на даху, жмурила жовті оченята від вечірнього сонця. Я стояв на балконі, розглядаючи літаючих у небі пташок, прислухався до шуму горобців на яблуні. Неможливо було відірвати погляду від того неба: воно таке безмежне і красиве до забуття. З незвичним відчуттям безпеки я дивився на нього востаннє. Ластівки все ще металися між хмар, ловлячи дрібних комах, і весело галасували. Ця атмосфера у думках повернула мене у спокійні часи, до повномасштабної війни... За декілька хвилин я встиг розслабитися, поринути у спогади. Повною груддю вдихав свіже повітря, коли почувся цей свист...

Я чітко побачив, як у небі промайнуло щось; стиснувши долоні у кулак, я приготувався. Знайомий та звичний для моїх вух свист, але від нього досі холодне шкіра. Наступної секунди пролунав потужний вибух – над містом збили ракету, сильний удар змусив мене похитнутися, проте не збив з ніг. Чорні стволи дерев зі скрипом зігнулися, пташки злякано розлетілися... Все замовкло.

У мертвій тиші все припало до низу: комахи, рослини, і навіть люди. Я відчув як на мить невідома сила притиснула мене до підлоги. Але я не злякався (через плач маленької сестри в кімнаті вкотре був вимушений швидко опанувати себе); підняв голову, оминаючи скло, що вилетіло з вікон на балконі. Дивно, але попри те, що воно посипалося на мене, я залишився неушкодженим.

Ще раз подивився на небо: на ньому, неначе дві рани, з'явилися білі полоси – сліди від траєкторій польоту снарядів. Криваво-червоне сонце сідало за горизонт, сірі хмари ставали дедалі чорнішими, яскраве проміння осяювало їх малиновим кольором... Перед далекою дорогою необхідно відпочити...

І з того моменту немає місця жодним сумнівам. Вже наступного ранку

будинок був зачинений на замок, вікна закриті ролетами, дорогі меблі накріті тканиною чи плівкою. На світанку у тонку щілину між шторами пробився світлий промінь сонця; у просторих кімнатах більше ніхто не сміявся, не читав книг, ніхто не жив... У цих стінах панувала мертва тиша, у сутінковій пітьмі завмер час, зберігаючи у собі весь сум розлуки з рідним краєм. Заради близьких мав усвідомити: звикати до пострілів, безвладдя, виживання – ненормально, а от боятися за власне життя і безпеку – цілком природня поведінка. Після безсонної ночі, наповненої роздумами та жалем, змусив себе покинути всій дім, тікаючи далеко, аж за гори Кавказу. Терпіння і сподівань, що якимось гріли душу, вистачило рівно на 130 днів...»

(Сторінки вирвані).

Холодний ранок

Солодкий сон минув про теплі поцілунки
- З гіркої кави починається світанок.
Чужих міст сірі стіни та провулки;
Весняний дощ. Холодний ранок.

Мерехтять краплі, змиють суху втому,
Розділять сльози музикою лір.
Своєю стежкою іду в путь незнайому,
В очікуванні плине час без змін.

Сумно пливуть по небу важкі хмари;
Тепло обіймів не зігріє слабкі руки.
Слово «Люблю» на мить всі зцілить рани
І знов занурить у смуток розлуки.

Мине ще рік, а доля – невідома;
Над вечір знов одна вийду на ґанок:
В кожного свій маршрут, що не веде додому.
Холодна ніч... а далі сірий ранок.

Натовп

Важко знайти і вчасно розгледіти
Щось рідне у шаленій гонитві
За часом чи стандартом. Легко загубити
Тут, серед скупчень сірої юрби.

Казали, не буває так, щоб не було нікого,
Світ переповнений такими ж, як і ми.
Обличь не мало рідних і незнайомих;
У кожного свої секрети і думки.

Людських історій інколи забагато,
Кожного доля як роман новий.
Щось особисте таємне – заховати,
Кожна любов – жертва потворності й краси.

Ти сам-один, хоча довкола натовп.
Чому ж блукаєш тут сам по собі?
Який прекрасний «діамант» ти втратив,
І що потворним є в безмежній самоті?!

Здавалося, не є щось незамінним,
Немає спорожнілих вулиць у містах.
Але потреба серце мучить щохвилино
Саме у тих коралових вустах...

Раніше як могли ми не збагнути
І, лише втративши кого кохаєш,
Вже не побачиш, як повз проходять люди,
На ті фігури уваги не звертаєш.

Щоденно бачиш тисячі обличь
Однаково холодних, непривітних;
Байдужості до всього в них позич
І живи далі в сірих барвах непримітних.

Все у суспільстві – нескінченний рух
Одно типової матерії частин,
Немає сенсу через кохання опускати рук:
Ніщо не здатне залишатися без змін.

Кіно

Похмурий день, сіре вікно,
туман вологий на дахи спускався.
Буденність чорно-біла, як кіно,
Ти не актор, та вийти з ролі не збирався.

Екран – зображення крізь призму фільму,
Насправді як? – ніхто і не питає.
Тебе всі захищали у ефірі...
Реальність: в біді друзів немає.

Усі медалі лише дешеве скло;
Тьмянний відтінок слави й нагород,
без них життя безбарвне – все одно;
без декорацій, ефектів та пригод.

Кінематограф, сцена, репліки і ролі;
згаснуть зірки і в мить стануть неварті
нікчемні і епізодичні долі!
Горить сценарій... пожежа у театрі.

Останній кадр, фільм вже завершився.
Назавжди ми пішли, не попрощавшись.
Несказанні слова в німе кіно зійшлися;
закадрове забулось, тайною zostавшись...)

Смутна думка

Похмурий день, сіре вікно,
туман вологий на дахи спускався.
Буденність чорно-біла, як кіно,
Ти не актор, та вийти з ролі не збирався.

Екран – зображення крізь призму фільму,
Насправді як? – ніхто і не питає.
Тебе всі захищали у ефірі...
Реальність: в біді друзів немає.

Усі медалі лише дешеве скло;
Тьмяний відтінок слави й нагород,
без них життя безбарвне – все одно;
без декорацій, ефектів та пригод.

Кінематограф, сцена, репліки і ролі;
згаснуть зірки і в мить стануть неварті
нікчемні і епізодичні долі!
Горить сценарій... пожежа у театрі.

Останній кадр, фільм вже завершився.
Назавжди ми пішли, не попрощавшись.
Несказанні слова в німе кіно зійшлися;
закадрове забулось, тайною zostавшись...)

Олена Панаріна

Уяви... Я буду з кимось, не твоя...

Уяви... Я буду з кимось, не твоя...
Інші руки братимуть за стегна,
Стискати і тиснути всю мене люблячи,
А я буду йому покірна.

Уяви мої долоні на спині.
Не на твоїй, а в того іншого,
А він лежить і вдячний мені,
Бо я варта більшого!

Уяви ,як я губами доторкнуся,
До щоки, йому шепну щось на вушко...
Ти не дізнаєшся як ніжно посміхнуся ,
В кімнаті нам не буде душно!

У ліжку одному засинатиму,
Я з ним, притулившись тісно до тіла.
З ним про всяку дурницю розмовлятиму ,
І звертатися за порадами буду уміло!

З ним не ховаючись за руку ходити,
По магазинам, вибирати печиво до чаю.
З ним радіти, сваритися та жити...
Мені подарує він щастя я знаю!

Щастя це чи покарання

Щастя це чи покарання,
Що так пізно зустрілися з тобою...
Адже любов для нас, як випробування-
Ти чужий і абсолютно мій.

Відчуваю тебе, зі мною ти поряд,
Став такий бажаний та рідний,
На двох у нас один подих,
Тому що мій і тільки мій!

І коли мене ти обіймаєш,
Спливає з-під ніг земля,
Так тепло мені, тому що знаю -
Я до кожної клітини твоя!

Вона це

Вона це- ти ,але цього ще ти не розумієш,
Вона це -ти ,також вибаглива струнка.
Вона це -ти ,і ти від неї млієш...
Вона це -ти ,вона твоя душа.

Вона це- ти ,твій спокій , порятунок,
Вона це -ти ,це рідний памятай.
Вона це- ти її солодкий поцілунок,
Вона це -ти її не ображай!

Вона це -ти ,вона тебе дзеркалить,
Вона -це ти тоді ,коли з тобою біль.
Вона це -ти від тебе не відчалить,
Байдуже сонце за вікном чі грім!

В очах твоїх я бачу океани

В очах твоїх я бачу океани,
Я в них дивлюсь коли приходить біль,
Не дивлячись на всі твої вади,
Я до серця твого шукаю пароль.

Усередині може щось відгукнеться,
Моє виття почують вовки всіх мастей.
Я вірю обов'язково знайдеться,
Мій ключ від неприступних фортець...

Твої очі міраж що сподобався,
У них так і буду повільно тонути.
Який би шлях мені в житті не відкрився,
Спокійним сном мені більше не заснути.

Як Музика і Жінка співзвучні

Як Музика і Жінка співзвучні.
Як багато спільного таїться в них.
Вони йдуть по життю нерозлучно.
Любов і Музика.. Весна і Вірш.

У душі у жінки... оркестр цілий,
А в серці ховається мелодія душі.
І якщо ти Маестро, тонкий і вмілий,
То ти мелодію з серця витягни...

І дві душі навіки об'єднаються
Симфонія кохання...рапсодія вогню...
Адже головне ... в дорозі не загубитися
І не спіткнутися ... під кінець дня!

Почуй мене, відкрийся Богу

Почуй мене, відкрийся Богу,
Почуй мене ,де відчуття.
Поринь у вірність, та свободу,
Поринь у пристрасть та життя...

Дай сили ще мені триматись,
Щоб на душі було тепло.
Дай змогу більше не зломатись,
І сліз не бачити ,як джерело!

У відповідь скажи: « Я сильна»!
Мене ти не зламаєш знов.
Я щіра,ніжна,та я вільна...
Знайду свою я ще любов!

Ти знаєш, що таке є пристрасть?

Ти знаєш, що таке є пристрасть?
Коли тримтять усі клітини тіла...
Ти знаєш ,що таке чекати?
Від невідомості страждати.

Молитися ,вірити та заклипати
Бажання тебе одного обійняти

Ти знаєш, що таке є біль?
Коли душа твоя спокій втрачає.
Коли ти чуєш серце бій...
А тіло наче відмирає

Ти знаєш ,як ось так ось жити?
Але все ж вірити й любити...

Анна Плішак

Київська казкарка. Мрійниця. Авторка журналу «FoxuLit», альманахів та антологій від видавничої майстерні «PANTHEON», Товариства письменників і журналістів імені Івана Франка, видавництва «Лілія». Твори озвучені на Ютубканалі «Додо читає», «Руда Книгарня», «Голосове зтиво», «На! Читай» та «Dancingwiththestorm».

Дівчина і кіт

Більше за людей вона любила свого кота. Її називали божевільною, юродивою, дивакуватою. Та вона не зважала. Вона скрізь ходила з котом. Розмовляла з ним, як з людиною, розповідала йому казки, читала вірші, питала порад. І була певна: він розуміє кожне її слово. На відміну від людей, кіт ніколи не завдавав їй болю, а радше навпаки — забирав її біль собі. Цей маленький пухнастий клубочок був поряд з нею і в хвилини радості, і в хвилини смутку, своїм муркотінням він лікував її душу від страшних реалій цього світу, відносив її у інші світи, де немає горя і зла, де панують любов, доброта і радість. Вони завжди були разом: дівчина і кіт. Вдень вони літали на хмарах, а вночі складали зорі у сузір'я. Їхні душі були чистими, незаплямованими цьогосвітніми гріхами. Хтось може заперечити, що у котів немає душі. Але вона знала напевно: є! Вона швидше повірила б у те, що у людей відсутня душа, адже вони можуть обманювати, зраджувати, чинити злочини, завдавати лиха; коти на таке не здатні, вони допомагають вирватися з того замкненого кола, у яке заганяють люди. Тому більше за людей вона любить свого кота. І нехай про неї говорять що завгодно, вона знає одне: кіт — це єдина істота у цілому світі, яка ніколи її не зрадить і зрозуміє з півслова.

... Вони завжди разом: дівчина і кіт...

Змінити ім'я

Понад усе Клавдія мріяла змінити ім'я, яке отримала на честь маминої подруги. Батьки свого часу не мудрували і не задумувалися над його значенням. Чого не скажеш про однолітків. Вони не полінувалися, знайшли чимало інформації. І зневажливо охрестили дівчину образливим прізвиськом «Клавка-хромоніжка», що вчепилося в неї, мов колючий реп'ях.

Замість ранкової кави Клавдія повсякчас провадила своєрідний ритуал: обирала собі нове ім'я, промовляючи кожне, немов мантру-заклинання.

«Ангеліна... Вероніка... Мар'яна... Софія... Ярослава...» — В такі миті її очі сяяли яскравіше від тисячі зірок. Але неблаганна реальність давала дівчині чарівного запотиличника. Вона скрушно зітхала:

«Та хоча б Марина чи Олена!» — Втім, знала, що природна сором'язливість ніколи не дозволить їй зробити рішучий крок. І Клавдія йшла на роботу, до бібліотеки, де могла поринути у інші світи та виміри і бути всемогутньою хранителькою цікавих історій.

У той день яскраво світило сонце, обіймало теплим промінням усіх зневірених і дарувало надію. Не встигла Клавдія переступити поріг бібліотеки — пролунав телефонний дзвінок. Дівчина підбігла до старезного апарату, схопила слухавку і пропищала буденне «алло».

— Вас вітає Магічне агентство здійснення мрій, — почула таємничий голос.

Не знайшовши, що відповісти, Клава мовчки витріщалася у вікно на червоні ружі, що буяли на подвір'ї.

— Шановна пані Клавдіє, невже ви зрадили своїй заповітній мрії і вже не хочете змінювати остогидле ім'я? — Єлейно запитали у слухавці.

— Хочу, — швидко мовила дівчина, молячись усім відомим їй богам, щоб це не був чийсь злий жарт, — але це так несподівано...

— Це своєчасно. Не бути ж вам довіку хромоніжкою!

— Я хочу бути Анжелікою, — мрійливо відповіла.

— На жаль, — промовили діловито, — усі Анжеліки уже зайняті. Можемо запропонувати Емілі. Повірте, це найкраща пропозиція для вас.

«Як гарно! — Подумала Клавдія. — Вишукано, милозвучно, поетично».

— Я згодна, — задоволено усміхнулась і пірнула у небуття.

Група екскурсантів підіймалася ошатними сходами на пагорб Емілі, що розташовувався у середмісті і був оповитий сумними легендами, які загадково оповідав гід.

Відьма

У скелястій печері біля бурхливого моря жила відьма. Вона тримала світ на долонях і ховала мудрість серед каміння. За її плечима причаїлися страхи, а вона робила намиста із мушель на удачу.

Одні боялися відьму і обходили і море, і скелю стонадцятьою дорогою. Інші йшли до неї, мов палігристи, у пошуках істини. Треті встромляли свої цікаві носи в щілини між її таємницями.

Першим вона дарувала спокій і тишу дзвінкоголосу. Другим давала клубки фіолетових ниток, здатні вивести на стежку справедливості і непохитної віри. Третіх вона перетворювала на кам'яні брили, щоб довіку охороняли її домівку й прадавні секрети.

Щоночі виходила відьма на берег і з хвилями в унісон співала пісні химородні. А потім пірнала у темряві на глибину, щоб зродитися на світанку з теплим, ласкавим сонцем.

Вона ворожила на поцілунках вітру і тамувала зіллям болючі рани. Вона все чекала, що з каменю виросте дивна квітка й дороговказом до щастя для кожного стане.

Відьма міряла дрібними кроками свої володіння і виглядала сміливця, що не побоїться поглянути їй прямісінько в очі, наповнені чарами, й побачити за серпанком туману правду, що стане рятунком зневіреним і спраглим душам, які загубились між темрявою і світлом.

Натомість її обіймало безкрає небо і усміхалось зірками. А відьма збирала мушлі на нові намиста.

Крилаті

Перестиглі марелі кольору сонячного меду падають у соковитий спориш, яким поросла стежка до хати. Розпечене літньою спекою повітря просякло запахом приємних спогадів. Кудлаті хмари зачепилися за верхівки струнких тополь і зупинилися на полотнищі розслабленого неба. Вони талановито вимальовують моє щасливе дитинство, яке лишилося по ту сторону виднокола, але частенько забігає в гості з променями сонця.

Дарую цьому гождому дню найкращу зі своїх усмішок і збираю марелі у кошик — на варення. Раптом помічаю, як на долоню сідає крихітне сонечко. Рахую крапочки на його крильцях і відпускаю у великий світ разом із потаємною мрією — най летять крилаті і до мене вертаються щастям.

Випробування

Вона перетнула межу. В голові досі звучав голос Учителя:

— Щойно ти вийдеш зі світу Містерій і потрапиш до Таємничого лісу — оживуть усі твої страхи. Вони перешкоджатимуть, атакуватимуть із усіх сторін. Далі все залежить від тебе самої.

Ліс зустрів Елізу вельми привітно. Його незаймана краса зачаровувала і вабила у гущавину. «Хіба можна боятися у такому казковому місці?» — раділа дівчина, вбираючи прадавні сили від природи. Раптом на її шляху з'явилося велетенське рогате чудовисько. Воно тягнулося до Елізи своїми кігтястими лапами і хижо шкірилося. Вона заклала, заплутавшись у липкій павутині жаху. Зусібів віяло смертельним холодом. Жахливий сморід забивав памороки. Еліза заплющила очі. Дякувати Вищим Силам, вона приховала з собою квітку із Чаклунського саду, аромат якої допомагав відновити спокій та рівновагу. Перед її внутрішнім поглядом промайнули усі щасливі події життя. Еліза усміхнулася.

— Привіт, Страшко! — Ласкаво мовила дівчина, розплющивши очі, і торкнулась до здоровенної лапи. — Проведеш мене до Учителя?

— Хіба ти не боїшся мене? — В очах чудовиська промайнула іскра надії.

— Ми маємо доповнювати одне одного, а не відсторонюватися, адже без мене тебе не стане, а без тебе я буду неповноцінною: нічого не боїться лише дурень. — Мудрі слова розчулили Страшка, він підхопив Елізу, посадив на свою м'яку мохнату лапу і рушив за обрій.

Еліза прокинулася. На неї пильно дивився Учитель.

— Неймовірно! Ти з такою легкістю пододала найскладніше випробування. Певно, Вищі Сили хочуть, щоб Верховною Жрицею стала саме ти. — Його захоплення не знало меж. — Але скажи, як тобі це вдалося?!

— Я зрозуміла, що страх — не перешкода, а сходинка до мети.

Лана Краска

Фіналіст конкурсу «Поетизний рушник-2024» для людей з інвалідністю. Ідейна засновниця альманахів «Без тебе», «Без табу», «Без меж».

То не дощ

то не дощ
не гроза
не вітер
то душа моя плаче
тихо
то не стежка крізь ліс
та й до озера
то артерія моя
напівзморена
не прокачує
ендорфіни
не тримає систему
стабільно
все додолу із рук
на уламки
де ж ти є,
Світанкова Панно?
де блукаєш
і губишся в мороці?
чом тримаєш мене
осторонь?
хоч століття кричи —
ти не чуєш
ти смієшся
ти вабиш
чаруєш...
я ж дощем тільки плачу

сумую
на відсоток один
існую
на відсоток один
живу
і на сотню відсотків
люблю...

то не дощ
не гроза
не вітер
то душа моя плаче
тихо...

Половина

малюю вночі, при світлі лампадного
себе в полотно
через форми
та барву
до тіла пасують шовкові відтінки
мій профіль — на білому
мій стиль — половинка
ніколи на повну — най сили лишáються
і пензлик в руці трансформує кинджально
натхнення моє
мої складнощі
й мінуси
я гіркну на смак
та лишé
в половину
не маю достатньо покори та м'якості
широкими рухами
малюю
тональність
не в рамку чи стильно
картинно
на стіни
лиш тільки для себе
лишéнь — половинно
най потім музеї шукають секрети
а що тут такого?
про що ці шедеври?
що саме хотіла сказати й сказала?
чи правильно думка

торкається барви?

най нині й сьогодні я лиш половина
музеї наступного
впадуть на коліна.

Диалог

її голос —
чуттєвість і ніжність
його шепіт —
бажання покори
вона вічність чекала на генія
він сторіччя блукав — поруч
а тепер голоси унісонні
і почуті
і зрозумілі
хай ще відстань між ними
то потім
то не зараз
то не суцільно

і почує вона
відгукнеться
прошепоче ім'я
не своє
в її заклику
аж в піднебесся
кожна літера
певний секрет

кожне «ох»
то не просто тривога
кожне «ах»
мов підступний віраж
не зупиниться геній
ніколи
лиш вперед
лиш на абордаж.

Їого Панна

і вона знову діставала меч
старанно зчищала іржу та минуле
заради життя до двобою на смерть
рушала, лиш тільки почувши — готова?
її не лякали ні біль, ні тортури
ні втрата всього, що так палко любила
відважно
завзято
на фортечній мури
пекельний вогонь власним серцем гасила.
вона не зверталась до Бога і неба
молитви наразі були недоречні
де Бог, а де люди? на небі, далеко
до пекла дорога завідомо легша.

а меч завше поруч, руків'я мов рідне
хтозна, скільки буде ще битв переможних
хотілося б, звісно, перепочити
та заради життя зупинятись не можна.
світанок новий має бути і крапка
і в тому світанку вона і кохання
і в тому світанку вона не самотня
вона — Його Мрія
вона — Його Панна.

Штампувати колекцію

насправді вона була звичайною
таких ніколи першими не помічали у натовпі
та навіть і потім, коли вже всі оглянуті
вона лишалася тінню і поза увагою.
її не цікавили «привіт» і відразу ж «бувайте»
для неї зустріч — то магія часу, а не миттєвості
тому, мабуть, і лишалась вона тінню у натовпі
дотримуючись якихось своїх правил — беззаперечно.
насправді вона була ще дуже маленькою
дарма, що ззовні броня замість одягу
всередині неї, десь між душею і серцем,
складалась іграшки
цукерки
і новорічні емоції.
складалась старанно — кожен зі штампом та приписом
по полічкам шаф — ідеальними, товстезними стосами
хтось філософсько називав те багатство — спогадами
а вона продовжувала штампувати колекцію.

Олександр Мінович

38-й автобус

(80-ті роки, Київ)

Я ледь встиг на 38-ий автобус, що йшов прямим маршрутом із студентського містечка до університету. Автобус брали штурмом, і останні, хто заходив до нього, повинні були скільки є сили штовхати в спину тих, хто вже зайшов, щоб залишилося хоча б кілька сантиметрів на нижній сходинці біля дверей.

Водій довго не міг їх закрити, тому зробив єдино можливий маневр – різко рушив із місця, а потім надавив на гальма. Народ у автобусі всією масою подався назад-вперед – утрамбувався. Двері відпустили й жовтий «Ікарус» із подвійним салоном-гармошкою вирушив до кінцевої зупинки. На проміжкових зупинках не ставав – все рівно двері не відкривалися.

Всередині автобусу було не просто тісно, тут було щось єдине ціле, без жодної шпарини. Неначе тісто, що заповнило всі порожнини і тільки інколи коливалося в такт руху.

Мене притиснули до дверей, які сильно давили на ребра. Зате біля них було трохи свіжого повітря й можна було дихати. Тим, хто всередині, такого щастя не дісталось.

Лікоть якогось африканського студента, який стояв трохи вище, давив мені на груди, тому я втиснув між мною і ним свій портфель. Пом'якшало, стало трохи комфортніше. Я розслабився та почав дрімати.

Заважав водій. Він такий одину автобусному парку – балакучий. Весь час щось говорить прикольне в мікрофон. «Учень – світ, а неучень – чуть світ – і на роботу!» – це його улюблена фраза.

Автобус хитається з боку в бік – заколисує. Спати хочеться сильніше.

Вчора до пізньої ночі ми грали в першому гуртожитку впідкидного.

В нашому, одинадцятому, ввечері жити неможливо. В'єтнамці смажать оселедців, на всіх поверхах стоїть такий духман, що хоч проти газ надягай.

Не можуть, бачите, в'єтнамці без риби, а в магазині – тільки солоні оселедці. Їх і кидають на пательню.

Хто хоч раз стикався з таким запахом – той мене зрозуміє. Одне хочеться – втікати.

Близько опівночі я повернувся в свій гуртожиток, міцно заснув і почав вже дивитися третій сон. Аж тут мене розбудив гість – земляк мого співмешканця по кімнаті – Комунгара, який приїхав до нас вчитися з далекої Африки. Гість довго стукав у двері – Комунгар не відкривав, мабуть, лінувався до дверей чалапати в темноті. Коли від стуку прокинулась майже половина поверху – відкрив, змилостився. Половина поверху полегшено зітхнула й поринула далі в сон.

У них, африканців, там, вдома, інший світловий час, вночі вони не можуть спати, поки не адаптуються.

Тож ходять серед ночі в гості один до одного. Сядуть на ліжку й довго вголос балакають. Хоча мова їхня небагатослівна, куца. Бо одному рідна – французька, а другому – не то іспанська, не то португальська. Не можу визначити – не тої, не іншої не знаю, лиш догадуюсь. Доводиться нічним співрозмовникам користуватися російською – яку вчать їх із першого дня в універі. Однак засвоїли ще мало. В голові в них засіли якісь огризки з політекономії та російської. У вигляді каші. Мушу цю кашу слухати:

– Сєводня наш прєподавательсказаль: дєньгі – єто тавар. Поняль?

– Нєт! Нєт! Дєньгі – нєтавар! Тавар – нєдєньгі! Я слишать... Прєподаватель-негаворіль так. Тєпєрь ти –поняль?

– Я тожєслішаль: дєньгі – тавар! Он єто гаваріль!

– Нєт, негаваріль, негаваріль... Дєньгі – нєтавар!

– А я гаварю: тавар! Ти непанімаєшєщо! Мало рускій виучіть!

– Ти сам – мало!.. Я можєтбольшє!.. Дєньгі – нєтавар! Вспомніл: дєньгі – еквівалєнт! Вот!

– А я гаварю: тавар! Тавар – і всьо! Поняль?

Хотілося чимось запустити в них, щоб замовкли. Товар – не товар: по-барабану. Завтра сам виясню-почую на тій клятій політекономії. Якби тільки заткнулися нарешті. Вже й рука потягнулася до черевика, але згадав, що нарівуся на інтернаціональний конфлікт, в якому завжди буду неправим – до іноземців відношення в університеті більш шанобливе, ніж до нас, радянських, тому в конфліктах ректорат завжди винними визнає наших. А після цього – відразу навиліт. Можеш чесати додому, якщо не вмієш інтернаціональну дружбу кріпити.

Недавно в наказі, вивішеному на вхідних дверях гуртожитку так і було написано: «Товариша Марука: відрахувати з числа студентів за створення інтернаціонального конфлікту». І ні слова більше. І навіть згадки про те, що Васька Марук тільки легко штовхнув співмешканця по кімнаті – громадянина Республіки Чад, а той зацідив Васьці тричі чайником по голові. Такого в наказі писати не годиться.

В кімнаті нас троє: я, мій друг Коля і чорношкірий Комунгар. Ми з Колею займаємо ту половину, яка біля дверей, а наш сусід – кращу, непрохідну, біля вікна.

Іноземців заселяють раніше наших, от вони і встигають захопити кращі місця. Потім ставлять шафу поперек кімнати і відгороджуються нею так, що їхня частина стає ніби окремим приміщенням.

З Комунгаром жити можна. Хоч він теж по ночах не спить, готує їжу на своїй половині, а не на кухні. Хоч з ним немає про що говорити, бо ще погано знає російську. Він спить вдень, лягає дуже пізно. Встає посеред ночі й ходить по кімнаті. Довго причісує своє коротке, кучеряве волосся гребінцем, купленим у нашому магазині за сімнадцять копійок. Гребінців у нього зо п'ять чи й більше. Може у них, вдома, таких немає, то він хоче закупити на пів життя. Хто його знає... Причесавшись, намастивши духмяним кремом волосся, починає одягатися. Якщо надворі холодно, то одіжок, немов листя на круглій капустаїні. Спочатку одна футболка, потім друга, третя, тонкий светр, товстий светр із ко-міром під самісінькі вуха, потім на цей товстий светр зверху – біла сорочка, до

неї жовта краватка. На все це – чорна шкіряна куртка. Товстий светр виглядає з-під білої сорочки і краватки. Вигляд – ще той, проте, всі атрибути (краватка й біла сорочка) пристойної освіченої людини в наявності.

Комунгар порівняно з нами – багач. Має свій холодильник, який стоїть у центрі кімнати, наче пам'ятник на площі. Нам із Колею можна класти до того пам'ятника свою їжу. Однак такої в нас майже не буває. Хіба зрідка, як хтось із дому сумку притягне. Коли ми поцапаємось-посваримось з Комунгаром, він забороняє нам користуватися холодильником. Кара для нас така.

Проте з цим можна миритися. Буває значно гірше.

Он у сусідньому блоці хлопці з моєї групи слухали популярну групу «Чін-гісхан». Так їхній співмешканець – комуніст із Катару – доніс на них у деканат. Сказав, що слухають антирадянську групу. Вимагав притягти до відповідальності. Спасло хлопців тільки те, що вони не знали тієї мови, якою співав «Чін-гісхан».

– Та не розуміємо ми, про що вони там співають!.. Просто слухаємо музику – і все. Якби знали – то не слухали б, – виправдовувались хлопці.

Тож відбулися тільки суворою доганою за необачності політичну близькість.

З усіх іноземців, що вчилися тоді в університеті, напевно, найбільше відрізнялися північні корейці.

Ці ходили завжди гуртом – по п'ять-сім чоловік. В однакових синіх костюмах, голубих сорочках, чорних черевиках, із значками усміхненого Кім Ір Сена на грудях. Здавалося, що вони тільки-но вийшли з солдатської казарми й готові в будь-яку мить почати марширувати. Навіть для нас, радянських, вони здавалися такими, мовби спустилися з іншої планети.

Моєму закадичному приятелю – Гені, випало жити з трьома такими інопланетянами.

Гена спортсмен-велосипедист. Замість того, щоб вперемішку зубрити і гуляти, як це робили ми, він весь час проводить у спортзалі. Звання кандидата в майстри спорту спонукало його віддаватися тренуванням щонайменше по чотири години на день. Гена крутив свій велосипед до восьмого поту.

Якщо він не встигав по якомусь предмету, спортивна кафедра домовлялась за нього і йому проставляли заліки та екзамени в заліковій книжці заочно. Всі розуміли, що спортсмен працює на престиж ВУЗу.

Аби тримати форму, треба придержуватися режиму.

Гена не пив, не курив, лягав і вставав у визначений час, зранку бігав на зарядку.

Коли в новому навчальному році Гену підселили до корейців, ми з нього довго кепкували:

– Тримайся, Гена! Тепер будеш разом з ними марширувати... Купи собі значок Кім Ер Сена, зійдеш їм за свого... Тепер, Гена, пропав твій режим!.. Спаси тобі – вони не дадуть... У них щоночі сходки.

– Ідіть ви всі, знаєте куди? – огризався Гена.

Однак із сном у нього дійсно перестало виходити. Декілька перших днів життя з корейцями Гена ходив невиспаний і злий. На звичайні жарти відповідав лайкою.

А потім все нібито нормалізувалося, і Гена знову став у звичній формі та доброму гуморі, до якого він мав талант.

— Що, Гена, ти звик спати при світлі й під корейську мову?.. Завербували тебе азіати? — насміхалися ми.

Гена на підколки не зважав, відповіді не давав. Всі наші, з його ближнього кола, думали, що він змирився й пристосувався.

Та не так то було, як потім виявилось.

Одного дня в ректорат із самого ранку привалило троє корейців — на прийом до проректора по роботі з іноземними студентами.

Корейці невмілою ламаною російською в один голос кричали проректору:

— Гімна іграць, а советіко спаль! Гімнамного іграць, а советіко спаль! Ми стояць, а советіко спаль!

— В чому справа?.. Який советіко?.. Який гімна?.. — не міг второпати проректор. І щоб розібратися, викликав викладача, який знався на корейській мові.

Через п'ятнадцять хвилин картина склалася наступна...

Гена, протерпівши три доби нічного життя своїх сусідів, скориставшись тим, що вони були першокурсниками, правил життя в універі ще добре не знали, нав'язав їм свої правила.

Наш дружбан зібрав корейців увечері в своїй кімнаті та оголосив їм, що в СРСР кожен повинен щоранку й щовечора слухати по радіо державний гімн. При цьому стояти, як в строю: по стійці «струнко». Після того, як вечірній гімн закінчиться, говорити та ходити забороняється. Після ранкового гімну — забороняється спати. Хто порушить заборону — про того Гена доповість у ректорат, і його відправлять на батьківщину, як такого, що не дозрів жити в Радянському Союзі.

Три тижні Гена вставав у стрій разом із корейцями, співав на все горло гімн і після цього спокійнісінько лягав спати. Корейці змушені були тихесенько лежати на своїх ліжках, щоб не порушувати правил.

Так тривало до того вечора, коли в когось із нашої групи не настав день народження. На ньому Гену вговорила симпатяжка Тіна випити два стакани вина. Якби хтось інший, а не Тіна, Гена не піддався б. Але Тінка!.. Гена млів від одної букви «Т», не кажучи вже про власницю імені, яке починалося з цієї букви. Дівчина Гену «динамила», їй подобався Едікіз четвертої групи. Хлопця-спортсмена таке ще більше заводило, брав спортивний азарт підкорити не досягну вершину. Якби дівчина сказала йти топитися, він би, мабуть, не задумався — пішов би. А тут всього лиш трохи вина... Від якого Гена відразу вп'янів і пішов до себе спати.

Коли грав гімн, Гена не піднявся, бо боліла голова — йому було не до гімну.

Корейці ж мужньо своє відстояли, а потім пішли з доносом у ректорат. На недопустиму поведінку радянського студента.

Гену виключили б із універу, але вмішалася та сама, рідна йому, спортивна кафедра. Напередодні хлопець переміг у якомусь великому турнірі й тренери не хотіли втрачати спортивну надію.

Перевели його на заочне відділення та в інший гуртожиток, подалі від

очей корейців.

— Плювати мені на це все! — сказав Гена. — Диплом я отримаю такий же, як і ви, а зате мені не треба тепер щоранку штурмувати 38-ий.

Теть матюки!

Нещодавно був свідком переписки в інтернеті, коли на одному з літературних сайтів молодому чоловіку відмовили в публікації його творів, оскільки вони мали нецензурні вирази. Адміністратор сайту вибачався перед тим чоловіком, що не може опублікувати його вірші, тому, що Фейсбук заблокує сторінку.

Он воно як виходить: Фейсбук контролює, аби ми не матюкалися.

Я відразу поставив собі питання: а хто ж у нас, у нашій літературі, наших театрах, наших виданнях слідує за культурою мови, за тим, щоб ми не вживали нецензурщини. Виходить, що ніхто. Адже ледь не в кожній книжці популярних письменників, ледь не в кожному фільмі чи спектаклі матюк на матюці, без цього книжки не пишуться, кіно не знімається.

Люди добрі, тільки вдумайтесь: до чого ми дійшли!

Наш народ ніколи раніше не матюкався. Ми запозичили ці кляті вирази у ворожої тепер нам країни. За свідченням письменника Антоненка-Давидовича в армії УНР він ніколи не чув матюків. «І це не тому, що вона складалася з самих святих, а тому що матюки були невластиві, ба навіть чужі українській народній вдачі». Письменник згадував, як його баба з жахом на обличчі розповідала про якогось волоцюгу Федька: «То такий розбишака, що навіть по-московськи вміє лаятись!». Антоненко-Давидович писав, що матюки ми запозичили після революції в свого «старшого брата». «Хто не вірить мені, хай прочитає нарис М.Горького «Ярмарка в Голтве», де автор, пробувши цілий день на ярмарку, на превеликий подив собі, не почув жодного матюка й мимоволі подумав: «Який би «мат» висів у повітрі на такому ж ярмарку в Росії!..».

Сьогодні забороняємо деяких російських класиків, які ніколи не ставилися до нас вороже, а матюки тиражуємо в публічних місцях і творах кожен день, кожен час, кожную хвилину.

Ми вручаємо найвищі державні премії тим, хто нав'язує, пропагує нам матюки, нецензурщину, вульгарний секс. Тарас Шевченко чи Іван Франко, яким присвячені ці премії, напевно, знепритомніли б від здивування, які в них тепер спадкоємці. Без всякого сумніву вони теж знали лайливі слова, але ніколи не вживали їх у своїх творах, не виправдовувалися тим, що таке вживання підсилює реалізм, природність ситуацій, або діалогів. Наші класики допустити такого не могли тому, що вони були культурними людьми на відміну од сьогоднішніх творців.

Матюкливі письменниці стали у нас елітою, гордо носять високі звання, слугують прикладом для молоді, вказують яким шляхом потрібно йти, щоб добитися слави.

Твори з матюками доступні для читання дітям, увійшли в шкільну програму.

Матюк завжди вчиняє замах на найдорожчу для нас людину — матір.

Публічне вживання матюків при дітях ще й з образою матері – це вершина цинізму.

Ніхто навіть не задумується, що вживання нецензурних виразів є правопорушенням. Відповідно до статті 173 Кодексу України про адміністративні правопорушення нецензурна лайка є однією з грубих форм неповаги до громадської моралі. Юридична практика визначає, що лайка завдає моральної шкоди духовному стану суспільства. Опублікований художній твір із нецензурними виразами потрібно вважати таким, що викладений у публічному просторі та є правопорушенням. Всіх видавців, редакторів, авторів потрібно притягати до відповідальності за це порушення.

Хочу підкреслити: лайка вбиває духовний стан суспільства.

Я звертаюся до свідомої української інтелігенції, до всіх культурних українців: давайте разом покінчимо з цим ганебним явищем!

Трудзинська Олена

Журналіст, диплом з відзнакою, спеціалізація «Міжнародна журналістика». Інтерв'ю, репортажі, інші матеріали для друкованих видань, інформаційних агентств, порталів, сайтів на різні теми з різною проблематикою (екологія, економіка, кримінал, культура, лайф-стайл, медицина, політика, соціум тощо), телесюжети, телепрограми. Створення документальних фільмів, робота в різних організаціях, захоплення фотографією та вивченням психології.

Довіку

Я укрию тебе снігом.
Чи залишаться листи?
Я кохатиму довіку,
Аж до віку пустоти.
Я кохатиму до щастя.
Я кохатиму. Що ти?
Чорно-білі всі за мастю
Чи залишаться листи?

Що є любов?

Я трохи розгублена. Що тепер робити?
Хмари, мов губи припухлі. Хмари не збиті.
В моїй сумці — Гемінгвей. У серці ритмує дзвін.
Скажи, що я встану з колін, скажи що ти — Він.
Образи не говорять образами, дихай.
Тебе тут поранено, а навколо — лихо.
Небо на нас не впаде, прийме рідна земля.
Все ж зачекай помирати, ой, не цього дня.
Міняю слова місцями, так ніби молюсь.
Господи, що буде з нами? Запитую, б'юсь.
Ти лежиш, дивишся блакитними очима.
Ти не запитуєш, чому багато диму.
Небо проникає зверху в тебе поволі.
Я боюся твого болю. Боюся болю.
Ти просто дивишся, як я обороняюсь.

Перемагаю і до тебе враз схиляюсь.
Говорю: «Сплутала тебе з Богом, пробач».
Зверху — злива, плач. Зверху — злива, плач.
Ти не відповідаєш. Заплющуєш очі.
Господи! Приходитимеш у снах щоночі?
Говоритимеш про вина або ні? Про війну?
Відчуваю провину. Ледь не тону —
Злива така, що змиває рікою всю кров.
Якщо не пам'ять, то що є любов? Що є любов?

Я прокинулась у війні...

Так закінчується літо.
Так закінчуються сни,
Де приніс рожеві квіти.
Я прокинулась в війні.
Так закінчується сонце.
Так закінчується світ.
Я кажу тобі: не сон це,
Це іще один приліт.
Так закінчується міра.
Так закінчується все.
Пригадай тепер про віру,
Пригорни моє лице.
Тут закінчуються фото.
Тут закінчується мир.
Точно знаємо всі, хто ти.
Просто вір, ти просто вір.
Так закінчується, милий,
Так закінчується рід.
Сльози всі на мене вилий,
Я перетворю на лід.
Так закінчується море.
Так закінчуються дні.
Розумію, знаю горе,
Що з'явилося навесні.
Так закінчується... Будь тут.
Так закінчується час.
І церкви вони підірвуть,
Та Він молиться за нас.
Та не закінчиться слава.
Так, не закінчиться, бо...
Він врятує. В небі править
Бог, Його уся любов.

Я померла із ними всіма...

Я померла із ними всіма...
Зараз літо або то зима,
Та продовжую жити. Пітьма...
Тільки світло не дай загубити!
Я ходжу по руїнах життів,
По місцях голосінь, голосів,
Обіймаючи рідних, братів,
Обіймаючи міцно, як діти.
Дзвін — далеко, а поруч — тіла.
Відчуваю присутність тут зла,
Все розбито. І всі дзеркала...
Принеси мені воду й мохіто.
Я прощаюсь із кимось навік.
Плаче батько, он той чоловік.
Починає хвилин помсти лік —
Допоможуть військові здійснити.
Я не знаю, що значить любов,
Якщо це — не слова молитов,
Якщо це — не хода хоругвов.
Я продовжу — ти чуєш? — любити
Тих, кого я любила з основ,
Тих, кого я люблю без умов,
Бо втрачала і втратила знов
Тих, для кого слід не відступити.

Потяг долі

Ти був. Ти є. Ти будеш. Знаєш?
Гаї співають рано вранці.
А я завжди тебе кохаю!
Цей потяг йде повз інші станції...
Війна...Що буде, якщо визнаєш?
Тут дим і попіл, дим і попіл...
А я завжди тебе кохаю,
Як щось невидиме навпроти.
Ти поруч вічно, знаєш? Знаєш?
Війна триває до останку...
А я завжди тебе кохаю!
Війна — диявола коханка.
І знову постріли в повітрі,
Як ритми серця, пролунали.

Шепоче вітер, вітер, вітер,
Щоб ми диявола не знали.
Люблю, кохаю до нестями—
Як пояснити без емоцій?
Люблю, кохаю...Мамо, мамо!
Він завжди світиться, як сонце.
Він янгол, наче... наче...наче...
І стільки сліз у прірву ночі.
Війна іде. Я плачу, плачу
Посеред інших, хто не хоче.
Єдиний... знаєш?Знаєш?Знаєш?
Ніщо так не болить, як втрата,
Та я завжди тебе кохаю.
А потяг долі йде...Солдати...

Мут жива любов

І надписи зітруться,
І пролетять слова,
І хвили розіб'ються,
Але любов жива.

Любов до України,
Яку ти захистив.
Ти чуєш, мій єдиний?
Ти – мій із мрій і снів.

Ти – милий щохвилини.
Ти – воїн, захисник.
Любов до України —
Любов, яка навік.

І б'ються й захисниці
Під позивними Belle.
І у руці — синиця,
І в небі — журавель.

Чекаєш перемоги,
Хоч знаєш смерть і біль.
Ми ті, хто вірить у Бога,
Ми витримали бій.

Ми встановили правду —
Хай пролетять слова.
Зустрінемося завтра
Там, де любов жива.

Сорока Олександра

Сучасне мистецтво

Сучасне мистецтво було за межею розуміння Данила, але він уже пообіцяв молодшому братові похід до «СучАртЦентру», тож тепер споглядав на викривлені божевільною уявою експонати й нудьгував.

— Ти бачив? Це просто космос! — брат бігав поміж інсталяціями, радіючи, як дитина. Шістнадцять років, а вже мріє стати бідним, пошарпаним життям безумним генієм, що створює зі сміття нові шедеври сучасності.

Після втрати батьків тільки цей маленький мрійник у Данила і залишився, тож доводилося бути і матір'ю, і батьком, і братом одночасно. Сьогодні він ще й виконував роль друга, адже більшість однолітків або цькували брата, або відверто глузували з дивно одягненого хлопця, який постійно малював чудернацькі комікси на перервах між заняттями.

— Ось! Це просто неймовірно! Це типу динозавр! — вигукнув малий і почав фотографувати чи не кожен сантиметр екстравагантної експозиції.

Данило зітхнув, але посміхнувся. Знайти відторгнутого суспільством і однолітками брата з голкою в руці або на дні річки під мостом він не хотів, тому всіляко намагався підтримати підлітка в усіх його чудернацьких вподобаннях. Повільно йшов за ним, байдуже розглядаючи кістки доісторичного монстра, які звисали зі стелі.

“Метал і сіра фарба доповнюють образ доісторичної істоти, що першою ходила по землі, як зараз по ній ходять люди. Це уособлює зв'язок між різними епохами Землі, який крізь віки прорізає нашу планету і нагадує про безсмертя самого життя” — заговорив гід в навушниках, налаштованих Данилом при вході до експозиції.

Під ногами хрустіла свіжа земля, з якої де-не-де проростали кульбаби, а зверху, майже торкаючись жовтих квіток, спускалися моторошні сірі шпилі ребер динозавра. Усе це разом, на думку Данила, виглядало як повна маячня, але для його молодшого брата було неймовірним джерелом натхнення.

Данило на мить загубив брата, озирнувся, аж поки не помітив зникаючі кеди молодшого за поворотом. Він пошкандибав до наступної кімнати і, опинившись на порозі перед входом, важко видихнув, приклав пристрій до значка «Слухати» і пройшов крізь щільно зашторений прохід.

Затемнена кімната мала єдиний освітлений ділянку посередині. Яскраве спрямоване світло чітко окреслювало малюнок дитини, на якому були зображені тато, мама і маленька дитина каракулями у професійному стилі трирічної малечі. Сонце четвертинкою в правому верхньому кутку малюнка, на задньому плані — маленький різнокольоровий будинок із димарем, з якого спіраллю піднімався дим.

«Експозиція українського митця Павла Дубенка демонструє цілу історію і розміщена у трьох залах. Сам Павло Дубенко, відомий своїми ексцентрични-

ми роботами, неодноразово збурював мистецькі спільноти провокаційними інсталяціями. Ця робота, за словами автора, має назву «Лист із майбутнього». Митець стверджує, що торік отримав лист начебто від самого себе з майбутнього, і в ньому була лише одна фраза, яку він розкриває в третій частині своєї інсталяції».

Данило застиг на словах «лист із майбутнього» і, як укопаний, втупився у дитячий, незграбний малюнок. Його рука мимоволі опустилася в кишеню штанів і стиснула щось всередині.

«Перший експонат є приквелом до головної експозиції та, на думку митця, символізує зв'язок поколінь. Як наші батьки зберігають дитячі малюнки, так і ми залишаємо подібні нариси своїх дітей. А згодом ці малюнки, вже від їхніх нащадків, опиняються на холодильниках сімейної обителі. Те, що всі діти в усьому світі малюють майже однаковим чином, змушує задуматися: можливо, діти — це єдина нація, позбавлена мови, країни чи державності», — звучало в навушниках.

Раптом Данило наступив на червону кнопку на підлозі, і автоматично засвітилося ще п'ять прожекторів. Їхнє світло впало на стіни, де з'явилися схожі дитячі малюнки з підписами під ними: **Кенія, 3 роки. Малайзія, 4 роки. Німеччина, 3 роки.. Нідерланди, 2 роки. Китай, 4 роки.**

На всіх малюнках, були зображені схожі образи родини: сонце у кутку, будинок, дим із труби, щасливі постаті мами, тата і дитини. Данило видихнув, взяв себе в руки і впевнено ступив у наступну кімнату. У навушниках гід продовжував озвучувати експозицію.

«Тут ми бачимо, як автор розмірковує про зміст послання, ще до того, як відкрив його. У цій експозиції він намагався вмістити свої страхи й сподівання, мрії й надії. Павло стверджував, що ці роботи відображають його справжні думки, які передували моменту знайомства з посланням із майбутнього.»

Данило сильніше стиснув щось у кишені й зачаровано втупився в хаотичну мішанину різнокольорових ниток. Вони спускалися зі стелі, перепліталися неймовірним чином і закручувалися у химерні візерунки, схожі на фрагменти химерного сну.

— Сюди потрібно стати, — тихо звернувся до нього охоронець залу, обережно доторкнувшись до рукава й вказуючи на підлогу.

— Га?! — Данило нервово відсмикнув руку й злякано поглянув на чоловіка.

— Кажу, сюди потрібно стати. Бачите? На підлозі позначені місця для огляду.

Данило опустил погляд і помітив три кола на підлозі, чітко позначені світловими проекторами. Вони вказували місця, де відвідувач мав стати, щоб найкраще спостерігати за інсталяцією. Він невпевнено кивнув і повільно переступив у найближче коло.

— Дякую, — пробурмотів Данило, намагаючись посміхнутися, але замість цього вийшло щось схоже на нервовий жест. Він швидко відвернувся, пробіг очима по залу й заспокоївся, помітивши, що молодший брат стоїть на останньому позначеному місці. Хлопець був настільки захоплений, що аж роззявив рота, не відриваючи погляду від чогось у центрі композиції.

Данило глибоко вдихнув і став у зазначене охоронцем місце. У ту ж мить хаотичні, здавалося б, безладні нитки почали складатися в об'ємну фігуру. Віддалені й ближчі нитки, мов за невидимим сигналом, утворили єдину картину. Перед його очима постала постать людини, що стоїть на колінах із простягнутими догори руками, в яких вона щось тримає. Автоматично спрацював програвач, і в навушниках заговорив гід.

“Ця композиція символізує момент надії, очікування чогось більшого. Людина, що стоїть на колінах, простягає руки до невідомого, тримаючи в долонях те, що, можливо, є відповіддю на її запитання. Але що саме вона тримає? Це кожен глядач має визначити для себе. Лист може нести в собі відзначені втрати минулого, на які сам митець вже не може вплинути. Ось одна з важливих думок, які виникли у Павла. Він вважав, що у листі з майбутнього буде застереження про втрачені можливості. Втрачені щасливі години й роки з близькими людьми.”

— Якби у роті росли гриби... — пробурмотів Данило, скептично хмикнувши, і розтиснув кулак у кишені. Повільно витяг руку, кілька разів зігнув і розігнув пальці, розминаючи їх.

Усе це здавалося йому лише гарною історією для тих, хто шкодує про минуле. Але він не жалкував. Данило свідомо приймав усі свої рішення і не хотів нічого змінювати. Навіть смерть батьків, хоч і була болісною втратою, він сприйняв як можливість переглянути життя. Це змусило його зблизитися з молодшим братом, подорослішати, стати відповідальним.

Якби не необхідність дбати про семирічного хлопчика, він, мабуть, не пішов би в армію, не став би офіцером і не досяг би тих вершин, на яких перебуває зараз. Зрештою, добре знаючи свою безтурботну натуру, Данило усвідомлював, він би, скоріш за все, навіть не зміг закінчити університет. Вилетів би після першої ж сесії, згубивши всі можливості на майбутнє.

«Тут митець розмірковує на тему, що отримає важливе послання про своє майбутнє, те, що йому ще тільки треба буде зробити, і як це на нього вплине. Послання могло мати в собі інструкцію до зміни прийдешнього часу.»

Друга фігура зображала карикатурного космонавта, який тягнеться за зіркою десь у далекому космосі. Виглядало дико і незвично, але зовсім не зачепило Данила, тому він впевнено ступив на останню наліпку в залі, боковим зором помітивши брата, який вже чкурнув до останньої експозиції.

“Тут митець розмірковує про те, як отримане послання з майбутнього може стати ключем до великих змін у житті. Про те, що це може бути щось неминуче, заплановане долею, і лист потрібен лише для того, щоб утвердити його на правильному шляху,” — лунало в навушниках, доки Данило ступив на останню позначку в залі.

Перед ним розгорнулася третя фігура: гора, з вершини якої спершу тонкою цівкою збігала гірська річка, поступово розширюючись і перетворюючись на потужний водоспад. Бризки, майстерно сформовані синіми нитками, здавалися напрочуд реальними й неначе торкалися чобіт Данила.

— Красиво, — тихо промовив він, затримавши погляд на блискучих нитках, що сяяли під світлом ламп.

Данило вже переконався, що сучасне мистецтво здатне збурити мізки,

але насправді не торкається його серця. Відчуття, що все це — не більше ніж шарлатанство, не покидало його, тож він ступив до останньої кімнати.

Одразу він побачив брата на протилежному кінці зали. Той розвалився на одному з пуфів і уважно розглядав експозицію посередині. Синє світло повільно переходило у фіолетову фазу, потім знову ставало синім. І хоча миготіння як такого не було, самі кольори відчутно напружували очі.

Посеред затемненої кімнати, у тьмяному синьо-фіолетовому центрі, височіла ще одна інсталяція, створена, здавалося, химерним розумом Павла. Данило вже досвідчено почав шукати споглядальні наліпки й здивовано побачив намальоване на підлозі коло.

По цьому колу треба було рухатися, щоб роздивитися експозицію з усіх боків. Данило кинув погляд на молодшого брата, який з радістю в очах жестами підказував йому ступити на коло. Приречено зітхнувши, Данило ступив на білу смугу.

Одразу у навушниках заговорив голос гіда.

“Коли Павло Дубенко відкрив листа, він був шокований прочитаним. В ньому була всього одна фраза.”

Навушники замовкли. Данило нервово потикав пальцем у них, зняв, протер і знову надів, але вони продовжували мовчати.

— Треба йти по колу, — пошепки сказав молодший, і Данило закрокував.

Нитковий хаос почав проявлятися, і поступово Данило побачив, як двоє людей, стоячи один навпроти одного, наче намагалися з’єднатися, злитися воедино. Нитки хаотично, але впорядковано проходили з одного чоловіка в іншого.

“Не супереч собі, бо тебе достатньо”, — почулося в навушниках, і Данило в один момент прозрів. Один чоловік був повністю з синіх ниток, а інший — з фіолетових, і вони дійсно перепліталися, наче змії, перекочуючи свій моток кольорових ниток в іншого.

Здивувавшись самому собі, Данило вже й без навушників міг зрозуміти суть експозиції: не супереч собі, а будь собою. Бо коли ти суперечиш своїй внутрішній натурі, ти перестаєш бути собою, а стаєш кимось іншим, втягуєш в себе чужі нитки, втрачаючи свої. Обійшовши експонат навколо, Данило м’яко присів на сусіднє крісло-пуфік поруч із братом.

— Круто? Га?! — запитав молодший.

Данило посміхнувся і кивнув.

— То ти мені дозволиш піти в художку?

Данило ще раз посміхнувся, але мовчав.

— Ти знаєш, що за ці інсталяції взагалі-то невеличкі гроші платять!? І взагалі, я міг би тебе і не питати! — молодший, враз змінивши благий настрій на підліткову лют, вдарив кулаком по кріслу, зірвався і вибіг з кімнати.

Данило посмурнів. Питання ВУЗу стояло вже досить гостро, і дійсно останнім часом суперечки на тему майбутнього молодшого виходили за всі межі. Майже кожного вечора вони сперечалися і сварилися. Данило розумів малого і пропонував йому як альтернативу оплатити окремо школу художню, але отримати гідну освіту та достойну професію — юриста, економіста, психолога, філолога. Щось, що буде мати реальну цінність у майбутньому. Підлітковий

бунт братика здіймав бурі й урагани, але нічого іншого чути, окрім Вищого художнього закладу, він не хотів.

Сьогодні молодший сподівався показати Данилу своє майбутнє, те, що його може чекати. Визнання, гроші, слава. Але Данило побачив лише божевільні експонати дивного сучасного мистецтва.

Тільки ось цей Павло зачепив чимось. Данило дістав з кишені конверт і подивився на нього похмурими очима. Конверт, який він боявся відкривати.

— Всім вони з того майбутнього конверти надсилають, чи що? — сам себе запитав Данило і почав відкривати послання з написаною адресою його власним почерком, і датою - десять років від зараз.

В ньому був згорнутий в три рази листочок і примітка: «Данилові особисто».

Зненацька Данило розхвилювався і згадав всі експозиції безумного Павла. А що, якщо й справді це попередження? А що, якщо має статися щось страшне, і я маю цьому запобігти? Або навпаки, я сам себе через цей лист буду сварити. Або це спосіб відправитись у минуле і врятувати батьків?

— Ні, цього не може бути. А може? — і він розгорнув лист.

Там звичним паршивим почерком Данила була виведена одна єдина фраза: «Та відпусти ти вже його в ту художку.»

Данило посміхнувся. Потім почав реготати на всі легені, що аж з сусідньої кімнати прибіг охоронець і попросив його вийти.

Данило, все ще регочучи, був вже випханий двома охоронцями з виставки на вулицю, де його зустрів насуплений молодший брат.

— Що з тобою? — мрачно запитав молодший. Данило схопив його за голову, як колись давно в дитинстві, і почав крутити волосся рукою. Молодший кричав і відбивався, аж поки сам не зареготав від захвату гри.

— То що тебе так розсмішило? — спитав молодший, коли вони трохи заспокоїлись.

— Та нічого. А які предмети там у твоїй художці взагалі викладають? — спитав Данило.

— Ти серйозно? — очі молодшого розкрилися ширше, і він радісно поліз в телефон на сайт ВУЗу. — Зараз знайду. Так ти серйозно? Я можу піти навчатися?

— Подивимось. Може щось і придумавмо. А математику там викладають?

— Креслення точно, — сказав молодший.

Данило загнув праву руку за спину і викинув за собою зім'ятий білий конверт..

Krzysztof Dąbrowski

Мака гра

Я ненавиділа його. Він зруйнував моє життя. Спочатку критикував, потім лихословив. Він навіть створив теорію змови та сфабрикував докази, щоб публічно назвати мене монстром.

На жаль, йому це вдалося — люди за своєю наївністю повірили дурниці, незважаючи на заяви про те, що начебто докази не витримують у жодному суді.

Він зруйнував моє життя.

Я покінчив життя самогубством.

Замість того, щоб померти, я відчув щось на своїй голові.

Я зняв його. Це був футуристичний шолом.

Раптом я зрозумів, що це гра, а мій друг поруч зі мною грає роль мого ворога.

Скарги та нарікання

«Як ти міг дозволити йому народитися смертельно хворим?»

«Чому ти завдав мені стільки страждань? Стільки нещасть і нещасть? Негідник!»

Це лише деякі з мільярдів скарг і скарг, які ми отримуємо щодня.

Вони, бідні наївні люди, думають, що звертаються до Бога. Але це доходить до нас.

Бос усіх босів має ще цікавіші справи.

— Чому я зламав ногу?

- Перевірте його, він жахливо стогне про свою ногу.

- Про що він стогне? Адже він вибрав втілення. Він вибрав таку карму.

— Відкидаємо?

- Безумовно.

Остання подорож Адама Огорєка

Адаму Огорєку вчора виповнилося 30 років. У нього був подвійний привід для святкування. чому Тому що він також закінчив роботу над машиною для подорожей у часі.

Наступного дня він пішов на десять років у майбутнє, і він натрапив на шоу, присвячене пам'яті вченого, який винайшов машину часу. Геній помер від серцевого нападу незабаром після того, як винахід був завершений.

Адам відчув задишку і сильний біль у грудях.

Він із останніх сил заповз у апарат і повернувся у свій час.

Він вийшов із нього, і Адам Огорєк упав мертвий на підлогу.

Флакони

Нас розбудили від зимового сну. Якби наші батьки були живі, було б п'ятсот років. Моя дружина теж.

Жодного з них уже немає в живих.

Сльози затуманюють зір кількох флаконів.

Але чи будуть це все-таки вони?

Їхні спогади та нейронні мережі були скопійовані на диски...

Коли вони їх клонують, вони повернуться як так звані воскресники.

Вони про це не дізнаються - їм будуть завантажені штучні спогади.

Це все, що можна було зробити. Місця на кораблі не вистачило всім.

Рятувати вирішили лише еліту.

Можливо, я один з...

Ми виграли

Яка країна! Інкубатор терористів! Не більше!

Бомби викликали незліченну кількість вибухів.

Безпілотні літальні апарати обстріляли тих, хто вижив, із серії гвинтівок.

Перемога! Ми виграли. - гримнув гордий президент.

Він пишався тим, що є непереможеною світовою державою.

Солдати гвалтували беззахисних жінок. Неважливо, вони все одно помруть.

Вони катували невинних. Докази? Для чого? Кожен – терорист.

Поранені з відірваними кінцівками спливали кров'ю годинами.

Новонароджені згоріли заживо...лікарню помилково розбомбили. вибач

Сотні, тисячі сиріт. Вони будуть голодувати.

Вулиці, заповнені останками тіл...

Але найголовніше, що... МИ ПЕРЕМОГЛИ!

Астма

Багато років мого батька мучила астма. Іноді це зникало на деякий час, але не назавжди.

Батько їздив на море, приймав ліки, відвідував цілителів,

На жаль, нічого не допомогло. З часом ставало все гірше і гірше. Його дихання було судорожним...

Батько опинився в лікарні.

Я думав, що гірше бути не може. я помилився

Обличчя його потемніло, вкрилося чимось мушлеподібним.

Лікарі були безпорадні.

Одного разу його обличчя перетворилося на якусь маску.

Батько подивився на мене й видихнув між нерівними видихами:

Лука, синку!

Неприємна проблема

Ніякі парфуми не допомагали - вона просто смерділа.
Вона вилила на себе все, що мала, і безрезультатно.
Вона сіла на ліжко.
І чи потрібні їй зараз усі ці сукні? Не потрібні джемperi, блузки...
Потім почалися проблеми з кольором обличчя. Вона наробила стільки макіяжу, що аж очі боліли, і все одно було видно...
Вона б заплакала, але навіть сльози потекли.
Їй було так соромно, що лише через кілька днів вона вийшла з дому.
Вона з жахом виявила, що не тільки вона перетворилася на живий труп.

Трандiозна гра

Гра триває з вічності. Вони не змогли закінчити. Дивні штуки. Ще більш дивні карти. Це найскладніша гра в історії.
Коли вони почали, дошка була порожня. Це їхній розум створив його, наповнивши ідеями.
Один із гравців мав бути поганим хлопцем. Основний принцип.
Хороший хлопець спостерігав за зростанням переваги поганого хлопця.
Він малював все страшніші карти: Перша світова війна. Друге. Терористичні атаки. Хімічна зброя. Атомний. Третя світова війна.
До кімнати увійшов батько:
- Сатана, час вечері.
- Ще одну хвилинку, будь ласка, - благав Сатана. - Я виграю.

Татуювання мрії

Знаки приходили уві сні й з'являлися на екрані уяв. Навіть прокинувшись, Адріан не міг їх забути. Він був захоплений ними. Він думав, що це будуть блискучі татуювання. Щоранку він робив їх ескізи, а після обіду проводив у тату-салоні. З кожною татуюванням його життя ставало все краще і краще: з'явилися гроші, красиві жінки, а хобі стало його професією. Однієї ночі сни припинилися. Але він уже не думав про них. Він був щасливий. Він не знав, що витатуював собі угоду з дияволом. На нього чекало пекло.

Син клон

Ми клонували свого сина. Посмертно, звичайно.
Алану було п'ять років, коли його збив податковий літак, що приземлився.
Ми не могли змиритися з втратою дитини.
Ми хотіли його повернути. За всяку ціну.
Коли ми отримали клона, ми вірили, що наш син повернувся – адже ми

бачили те саме тіло, хоча....

Але цей новий Алан був іншим.

Перший був вихованою, люблячою дитиною.

Другий – диявол – він усе нищить. Він б'є і кусає нас, коли ми наближаємося.

Нарешті хтось сказав нам неприємну правду – тіло однакове, душа – ні.

Чекає їх повернення

Вона їх чекала все життя.

Їй було за сімдесят, і, хоча вона багато забула, вона вірила в одне - інопланетяни викрали її, коли їй було п'ять.

Їй щось вживили.

Обстеження не показали нічого дивного.

Мабуть, це був енергетичний імплантат.

Видно лише обраним.

Нічого не побачили і езотерики.

Інопланетяни добре замаскувалися.

Вона чекала роками. Всі сміялися з неї - чужорідної горішки.

Потім, стукіт у двері.

Вона відчула, що це вони.

Два сірих істоти з великими головами.

- Я чекав на вас.

- Трюк або задоволення! - кричали незнайомці...

Вікторія Мокар

Народилася та виросла в місті Яготині, Київської області.

Різножанрова письменниця на онлайн-платформах, угасниця колективного петворку та літературних конкурсів. Раніше писала під псевдонімом *Tory Chameleon*, та нині є прихильницею просування українських імен та прізвищ у творчому просторі.

Має оповідання, що увійшло до колективної збірки «Літаренка: на Сульських берегах», «Самотнє світло у вікні».

Ти, Я і наш Весняний Дош

Тому, з ким постійно стаю магнітом для дощу

Весна... Дощ... Які відчуття вони викликають у вас? Колись я ненавидів і те, і інше. Пору року — за її підступність. Ця зеленолиста хитрунка щороку вводила мене в оману привітними сонячними променями та підбивала зарано розстібати куртку. Починалося все добре. Теплий вітерець ніжно обвивав мій стан, тіло наповнювалося енергією й любов'ю до життя по самі вінця. А на ранок наступного дня я прокидався з застудою. Вже не знаю, чому я не вчився на власних помилках, але ця історія повторювалася щовесни.

З дощем, гадаю, і так всім все зрозуміло. Та про всяк випадок уточню: не люблю мокнути. Щоб там поети не говорили, а холодні краплі, що у свої зіркові хвилини здатні дістатися аж до білизни — це неприємно.

Однак якось сталося диво. Два моїх «вороги» природного походження об'єдналися у весняний дощ і подарували мені її.

Того року травень видався дуже теплим. Люди, що снували вуличками у літньому одязі, охоче купували морозиво та охолоджувальні напої. Я розмістився на лавочці у затінку дерев. Чув, як деякі перехожі називали їх айвою, але стверджувати не стану. То відносно невисокі рослини з сильно розгалуженими гілками, світло зеленими видовженими листочками, опущеними до низу, і квітами, дуже схожими на абрикосові, але дещо більшими. Хоч виглядають вони красиво, нюхати я б не радив — аромат не для кожного. Втім мені й бджолам дуже навіть подобається, а те, що мою лавочку багато хто оминав, лише на кра-ще.

З насолодою розкрив книгу. Що саме читав, не пам'ятаю, але то точно була фантастика. Власне, у вісімнадцять я іншими жанрами й не цікавився. Та задоволення моє тривало не довго. На сторінку впала крапля, одна, дві... п'ять... Вони розпливалися на чорних буквах і розбурхували маленькі хвилячки

під ними. Я поспішив закрити й заховати книгу до рюкзака. Підняв очі та побачив її. На мить здалося, що зі сторінок мого читива явилася ельфійка.

Ні, не подумайте, з вухами у дівчини все гаразд, жодного натяку на загостреність. Але вона була такою красивою! Низенька й мініатюрна, ніби статуетка балерини. Біляве волосся хвильками обліплювало молочну шкіру обличчя і плечей. Маленький легкий природний рум'янець на щоках, акуратний носик і ніжно рожеві пухкі губи під ним, які чомусь нагадали мені пелюстки тюльпанів.

Чарівна незнайомка тремтячими маленькими кроками дріботіла вперед, склавши руки над головою, що геть не рятувало від маленьких, але рясних крапель дощу. Тоненька сукня трохи нижче коліна геть промокла і завзято прилипла до ніг. Дивлячись на це, я нарешті усвідомив, що й сам весь мокрий.

За секунди розкрив парасольку і кількома широкими кроками дістався до дівчини.

— Ой, — відскочила вбік. Певно я занадто раптово підійшов.

— Не тікай, — ступив крок до неї, відчуючи як посмішка відбиває в мене права на власні губи. Про ступінь її адекватності вирішив не задумуватися, для власного ж блага.

— Д-дякую, — схоже, мій вищир коливався в межах допустимого, бо вона також зробила крок назад до мене.

— Не хотів лякати. Просто від твоїх спроб закритися руками від дощу аж боляче стало.

— А як ви самі примудрилися так змокнути, якщо маєте парасольку таку завбільшки, що трьох заховати можна? — вона геть не перебільшувала. Моє чорне одоробло з дерев'яною ручкою дійсно вражало розмахом. Хтось такі купує, щоб зручно було йти в парі, а я для себе коханого, аби звести вірогідність намокання до мінімуму. І, чесно кажучи, це вперше я з кимось поділився своєю парасолькою.

— Старий став, повільно реагую. Поки згадав, куди поклав, поки дістав, поки розкрив... — не зізнаватися ж, що ледь очі не розгубив, так витріщався на неї.

Вона хмикнула, але смішок таки стримала. З обличчя було помітно, що крутиться щось на язиці, але не наважується сказати. І у мене миттю з'явився здогад:

— Так-так, студенти старіють швидко. Лише другий курс, а виглядаю, мабуть, як дідусь.

Її очі забігали. Моя версія підтвердилася. А сама винна — нічого ото було на «ви» до мене. Я майже закохався, а тут різко на тобі — відчуй себе стариганом. Хоча, варто зазначити, виглядала моя ельфійка дуже юною.

— Та не хвилюйся так, — раптом аж боляче стало від тих її роздумів, що відповісти на мої дотепи, які відображалися на обличчі дівчини. — Я просто хотів сказати, що не потрібно мені викати. От тобі скільки років? — поставив питання, яке за поширеною думкою не можна ставити дівчатам. Дурниця, як на мене. Для душі, спілкування і почуттів важливіший психологічний вік. Проте, календарний потрібно знати, аби впевнитися, що не відгребеш від її батька... чи просто людського осуду.

— Шістнадцять, — сказала так тихо, ніби соромиться своїх років, а потім гордовито підняла підборіддя і додала: — Вже школу закінчую.

— Он як, — не зміг стримати сміху, але про себе неабияк потішився. Якщо намагається урівняти нас, то певно і я їй сподобався. Логічним було б подумати ще й про варіант з особливостями характеру, але хто мислить розумно, коли дах зносить?.. — А звати тебе як, випускнице?

— Яна.

— А я — Марк.

Нарешті ми рушили з місця. Дівчина йшла по лівий бік від мене. Тобто, враховуючи, що ми знаходилися під одною парасолькою, яку я тримав правою рукою, наші пальці ні-ні, та й зустрічалися. Я майже фізично відчував, як Яна нервово відсмикує руку й притискає її до своєї ноги. Хотілося заглянути в обличчя дівчини, зчитати, чи також її б'є током зсередини від цих випадкових дотиків, половину з яких я безсоромно підлаштував. Але стримувався, бо не хотів налякати.

— Тобі в який бік? — запитав, коли дійшли до виходу з парку, і подумки схрестив пальці.

Та мелодраматичного повороту не сталося. Тут наші шляхи мали б розійтися, бо дощ вже закінчувався, а отже, провідника з парасолькою вона вже не потребувала. Втім, навіщо бути чоловіком, якщо не можеш впоратися без ідеального збігу обставин...

— Вип'єш кави зі мною? — на цьому моменті ви маєте, мабуть, посміятися. Бо я обізвав чоловічим рішенням покликати дівчину до кав'ярні. Та для хлопця, який жодного разу не був у стосунках, який читав книжки у парку, який тихесенько сидів за задньою партою... це дійсно вчинок. Хоча я його і по цей день своєю заслугою не вважаю. То все вона. З нею я раптом став не таким, як завжди. Ні, не протилежністю, а кращою версією самого себе.

Яна погодилася. До кав'ярні було зовсім близьенько і це врятувало нас від затяжної незручної тиші. А далі вже простіше. Можна говорити про те, хто яку каву любить, а за цим придумуються й інші теми. У крайньому разі — вдати, що смакуєш напій зі своєї чашки. Останнього робити не довелося, бо слова про все і ні про що навіть не думали закінчуватися.

Коли ми вийшли з кав'ярні, Янина сукня вже майже висохла. Цікаво, то тканина така, чи ми так довго пили каву? Та я це швидко викинув з голови, адже тепер осмілів достатньо для того, аби запропонувати провести її додому, а вона зі стриманою посмішкою кивнула. Єдине, що мене засмучувало, то це те, що дощу не було, а отже, і можливості ненароком торкатися її пальчиків. Яна тримала дистанцію. Невелику, але достатню для того, щоб попередити всі «випадковості».

Та не встигли ми й сотні метрів пройти, як знову в одну мить збіглися дощові хмари. Довго чекати вони не стали — одразу почали щедро сипати краплями. Я потягнувся за парасолькою, але виявилось, що її у звичному місці немає. Все вірно. Забув у кав'ярні.

— Грози немає, почекай трішки під цим деревом, — підвів її до клена з густими гілками. — А я збігаю за парасолькою.

Вже розвернувся обличчям в той бік, де розташовувалася кав'ярня, коли

Яна вхопила мене за зап'ястя. Від несподіванки ледь втримався на ногах.

— Не потрібно. Я люблю дощ, — сфокусувала погляд на чомусь надзвичайно цікавому зліва за моєю спиною. — Краще... погуляємо?

— Зараз? Під дощем?

— Так.

І що ви думаєте? Я, тодішній злісний дощененависник, ніби слухняна маріонетка, поплівся туди, куди потягла мене її долоня на моєму зап'ястку. Яна вивела мене до алеї, кінець якої ховався далеко попереду. Вздовж неї по обидва боки розташувалися масивні лавочки коричнево-червоного кольору, а над ними сплелися гілки дерев, лишивши лише тоненьку смужку неба між ними.

Моя ельфійка побігла вперед, кружляючи й підставляючи обличчя під краплі. Їй було так... правильно бути там, в обіймах стихії. Я, промоклий наскрізь, дивився на неї й відчував, як за моєю спиною розсипаються останні манівці для зворотного шляху. Закохався. У неї. І в дощ. Я б раніше його полюбив, аби знав, що під ним може бути так тепло й затишно.

Розкинув руки в боки та побіг до Яни, на ходу закидаючи свій рюкзак на лавочку.

— Що це? — звідкись грала приглушена музика.

— А, та тут буквально в кількох метрах, за деревами ресторанчик. Там часто святкують весілля і дні народження.

— О, дуже доречно, — простягнув їй долоні, запрошуючи до танцю.

Вона все зрозуміла, але свою долоню в неї все одно не вклала. Замість цього обвила мою шию. З боку це певно виглядало сміливо, але я ж бачив, що вона аж примружилася, аби наважитися. У відповідь обійняв дівчину за талію, але в танок не повів. Дуже захотілося роздивитися її очі, тому вирішив дочекатися, коли вона розтулить так міцно стиснуті повіки. І не пошкодував. Нарешті я зрозумів, чому вона так любить дощ. Як можна не любити його, коли маєш два персональні шматочки дощового неба?! Її очі переливалися десятками відтінків сірого, здавалося, ніби вони віддзеркалюють густі хмари над нами.

Нарешті ми рушили з місця. Яна старалася притулити свій погляд де завгодно, аби лише не перетинатися з моїм. Краплі стікали по наших тілах, припліскували до них одяг, сліпили очі. Від наших кроків утворювалися дрібні бризки, які рикошетили до ніг. Ми були наскрізь мокрі й щасливі.

Того дня я так і не наважився поцілувати її. Хоча дуже хотілося. Але то не біда, бо після того ми стали часто бачитися. Я, вона і дощ.

На зворотному шляху я таки заскочив до кав'ярні за своєю парасолькою. На диво, її ніхто не встиг привласнити. Хоча краще б таки вона знайшла собі нового господаря, бо, починаючи з того дня, в нас з нею стосунки не клеїлися. То я її забував, то парасолька сама десь губилася; коли брав з собою, весь день світило сонце, лишав вдома — промокав до нитки. Напевно відчула, що я їй з дощем зрадив.

Взагалі з цим погодним явищем почало коїтися щось дивне. І все це було пов'язане з Яною. Напевно, з нею бути без дощу не можна.

Перше побачення — потрапили під дощ. Перша річниця і ще кілька після неї — те саме. Під дощем я їй освідчувався, під його ж супровід ми одружилися. І це я мовчу про сотні звичайних днів, в яких нас супроводжувало це природне

явище.

А от застуджуватися щовесни я припинив аж через дев'ять років після нашого з Яною знайомства. Точніше, я цим лихом нагородив нашого сина. Він любить дощ як мама і не вміє застібати куртку як тато. До слова, в день його народження розігралася така злива, що я остерігався другого всесвітнього потопу.

* * *

Я підходжу до вікна:

— Ого, які густі хмари! — обертаюся до Яни. — Певно, наша донька народиться сьогодні.

— Та ні, їй же ще два тижні, — озивається одна з її сусідок по палаті, яка власне й випросила, аби я розповів історію нашого знайомства, бо дуже вже ми «красива і романтична з вигляду пара».

— Дощ не помиляється.

— Однозначно! — тон Яни достатньо промовистий для того, щоб інша сусідка пішла кликати лікаря.

А на склі тим часом з'являються перші краплі березневого дощу...

Селіна Мамалуші

Devir-berir

Автор: терплячий білий кіт із помаранчевими очима, який цього не за-
служив

Якщо ви думаєте, що котів неможливо здивувати, то ви помиляєтеся. За-
звичай я спокійно ставлюся до будь-яких безглузвих витівок мого Чудовиська
з людським ім'ям Катя. Але той вечір я запам'ятаю назавжди. Дівич-вечір... Це
слово я почув уперше, і, якщо чесно, воно нічого доброго не віщувало.

Почалося все з того, що Чудовисько два дні носилося по квартирі, ніби
готувалося до кінця світу.

— Треба все встигнути прикрасити! — кричала вона, розвішуючи якісь
блискучі штуки на стінах.

Я спостерігав за цим із дивана, де лежав, звисивши лапу. Спочатку я поду-
мав, що вона готується до якогось котячого свята на мою честь. Але де декора-
ції з рибою? Де гори м'яса? Ну, в крайньому разі, хоч би гора корму?

Потім з'явилися коробки. Величезні. Вона відкривала їх, а звідти вилази-
ли якісь дивні речі: паперові капелюхи, повітряні кульки, пір'я. Коробки, пев-
но, були для мене. Я підійшов ближче, щоб усе оглянути, але тут же отримав
догану:

— Ні-ні-ні, це не для тебе!

Як це? Чудовисько, ти живеш у моєму домі. Ну добре, я великодушний.

Увечері, коли я вже змирився з її дивною поведінкою, до квартири поча-
ли заходити інші Чудовиська. Вони були схожі на моє Чудовисько, тільки го-
лосніші. І пахли дивними парфумами.

— Ой, який котик! — заверещала одна з них, схопивши мене.

Я терпів. Терпів, поки мене не почали гладити проти вовни. Тоді я вир-
вався й утік під диван. Але це було лише перше коло пекла.

Потім вони влаштували галасливе божевілля. Увімкнули музику. Гучну.
Дуже гучну.

Моя чутлива котяча натура страждала. Я намагався сховатися від шуму,
але куди б я не йшов, їхній сміх і крики знаходили мене.

Чудовисько з подругами кружляли кімнатою, розмахуючи келихами.
Один із них розлили мені на хвіст.

— Обережніше, — нявкнув я, але, звісно, ніхто мене не почув.

Потім вони почали робити щось зовсім дивне: надувати кульки. Одна з
них луснула просто перед моїм носом.

— Няяяу! — вигукнув я, відскакуючи.

— Ой, вибач, котику! — захихотіла винуватиця.

Вибач?! Це був замах! З такими сусідами жодних дев'яти життів не виста-
чить!

Я вирішив залізти на шафу й перечекати це божевілья згори. Але що я побачив? Вони почали приміряти дивні капелюхи з блискучими стрічками. Хтось навіть надягнув окуляри з величезними фальшивими вусами.

А потім одна з них сказала:

— Прикрасімо кота!

Ні, тільки не це.

Мене схопили. Поки я намагався пручатися, вони натягли на мене капелюха, обмотали шию стрічкою й поставили перед дивною чорною коробкою, яка миготіла спалахом.

— Такий милий!

Я не був милим. Я був злим. Дуже злим. І тільки моє гарне виховання зупинило мене від того, щоб помститися їм у взуття.

Згодом вони перемістилися на кухню й почали щось готувати. Я не зміг устояти перед запахами й вирішив перевірити, що там відбувається на МОЇЙ кухні. На столі стояло щось, що явно було їжею. Я простягнув лапу до тарілки, але в цей момент мене помітили.

— Гей, це не для тебе! — закричала Катя.

Не для мене? Але ж я — король цього дому!

Я образився й пішов до своєї миски, де лежала жалюгідна подоба вечері. Це було приниження. Я пішов голодний на підвіконня.

До ночі весь цей кошмарний безлад підійшов до кінця. Гості розійшлися, залишивши після себе гори сміття, обривки стрічок і половину кульок. Чудовисько впало на диван, щасливе й стомлене.

— Ну, як тобі вечірка? — запитала вона мене.

Я подивився на неї з таким презирством, на яке тільки здатний кіт.

— Ням, — сказав я, відвертаючись.

Вона зрозуміла натяк.

— Гаразд-гаразд, завтра приготую тобі щось смачненьке.

«Побачимо», — подумав я й продовжив спати на підвіконні.

Що ж, дівчачий вечір — це катастрофа. Галас, безлад, вторгнення чужих Чудовиськ. Єдине, що мене тішить, — такі події бувають рідко. Я вижив. Бо я кіт. І мене ніщо не зламає.

P.S. Якщо ваше Чудовисько затіває вечірку, готуйтеся до найгіршого. А краще сховайтеся в шафі.

Поїздка до моря

Автор: пухнастий білий кіт із помаранчевими очима, який тепер знає, що таке стрес

Коли Чудовисько заговорило про «подорож до моря», я подумав, що це просто чергова її дивна ідея. Океан, пляжі, тепло — звучить привабливо, але я ж кіт! Що мені до цих людських фантазій?

Однак я недооцінив її рішучість.

— Ти ж поїдеш зі мною, правда? — сказала вона, дивлячись на мене так, ніби я був зобов'язаний підтримати її план.

— Ням, — відповів я невпевнено, ще не підозрюючи, чим це обернеться.

Через кілька днів у домі почалася метушня. Чудовисько притягло величезну валізу, яку я тут же зайняв собою. Але Катя витягла мене і заповнила її всякими речами.

— А для тебе я маю переноску, — заявила вона з гордістю, показуючи дивну коробку з сіткою.

Я заглянув усередину. Затишком там і не пахло.

— Няю! — заявив я, висловлюючи своє невдоволення.

— Не хвилюйся, все буде добре, — усміхнулася вона, ніби розуміла, про що я говорю.

Як же вона помилялася.

Вранці почалися перші випробування. Мене запхали в переноску. Це було принизливо. Я сидів усередині, як в'язень, поки нас везли в таксі.

Водій озирнувся:

— О, котик! Боїться?

Чудовисько засміялося.

— Трохи.

Трохи?! Я був у паніці. Машина тряслася, шуміла, і я не розумів, куди нас везуть. Коли ми прибули до величезної будівлі з натовпом, я подумав, що гірше вже не буде.

Як же я помилявся. Аеропорт — це синонім хаосу і страху.

У аеропорту нас зупинили на пункті перевірки. Мене витягли з переноски та поклали на дивну стрічку.

— Він безпечний, — сказала вона.

Безпечний? Я?! Я був готовий вкусити її за всю цю витівку!

Люди навколо дивилися на мене, дехто усміхався, а одна дитина спробувала погладити.

— Ням! — різко попередив я, і вона відсмикнула руку.

— Усе гаразд, — пробурмотіло Чудовисько, запихаючи мене назад у переноску.

Вона показала документи на мене якимсь людям у формі. Мій світогляд похитнувся. У неї є документи на неї та на мене. А як же моє верховенство? Ладно, розберуся з цим пізніше. Головне зараз — вижити.

Нас пропустили далі.

Коли ми сіли в літак, я зрозумів, що це була кульмінація мого кошмарного дня. Літак став вершиною жаху. Спочатку він стояв спокійно, і я навіть розслабився. Але раптом почалося щось страшне. Усередині з'явився гул. Літак затремтів. Я притиснувся до кута переноски, намагаючись зрозуміти, що відбувається.

— Ми відриваємося від землі. Ти молодець, мій котику, — шепотіла Чудовисько, намагаючись мене заспокоїти.

Я не був молодцем. Я був на межі нервового зриву або навіть зомління.

Увесь політ я сидів мовчки, втупившись в одну точку. Нічого цікавого я не бачив — тільки чийсь ноги у взутті та без нього. Запах був огидним. Я дуже

хотів пити. Мій шорсткий язик став іще шорсткішим. Лише зрідка я жалібно нявкав, нагадуючи, що я тут і страждаю.

Чудовисько іноді опускала руку в переноску, намагаючись мене погладити. Це не допомагало.

Коли ми, нарешті, приземлилися, я відчув полегшення. Але ненадовго. Нас знову трясло в таксі, і лише після довгої дороги ми дісталися якогось будинку.

Чудовисько витягло мене з переноски та поставило на підлогу. Нарешті свобода! Я пройшовся, витягуючи всі свої лапи та навіть хвіст.

— Ось, Сніжок, відпочивай! Море зовсім поруч, завтра підемо!

Я пройшовся квартирою, перевіряючи кути. Усе було чужим, але принаймні тихим.

Наступного дня Чудовисько вирішило показати мені «море». Вона винесла мене на балкон. Звідти я побачив величезний простір води, що шуміла і переливалася на сонці. Пахло незвично. Звуки птахів були мені не знайомі.

— Гарно, правда? — спитала вона.

Я замислився. Так, гарно. Але чи варто було заради цього терпіти все, що я пережив?

— Няв, — відповів я, розмірковуючи, чи варто їй про це розповідати.

Так, подорож була жакливою. Але знаєте, що найдивніше? Коли ввечері я заснув на новому м'якому килимку під звуки хвиль за вікном, я подумав: можливо, воно все-таки того вартувало.

Хоча повторювати це я точно не хочу. Назад я не поїду. Залишуся тут жити.

P.S. Якщо ваше Чудовисько вирішить узяти вас у подорож, готуйтеся. Подорожі — це не приємна річ, але заради захоплення нових територій коти витримують багато.

Знайомство з морем

Автор: пухнастий білий кіт із помаранчевими очима, який побачив світ і пожалкував про це

Після всіх жахів перельоту і переїзду в дивне місце біля моря я думав, що найгірше вже позаду. Як же я помилявся. Чудовисько вирішило, що моє життя має бути багатшим на враження.

— Сьогодні ми підемо на пляж, — сказала вона вранці з таким ентузіазмом, що я одразу зрозумів: краще б я залишився в цьому новому домі.

Вона наділа на мене шлею. Шлею! Цей пристрій для приниження гордого кота.

— Ти ж не втечеш, правда? — запитала вона.

Звісно, втечу. Щойно з'явиться шанс. Вона підняла мене на руки, і ми вирушили до того самого місця, яке я бачив із балкона.

На вулиці пахло солоною водою і чимось ще... дивним.

Коли ми дісталися пляжу, вона поставила мене на пісок.

— Ну, як тобі?

Я підняв лапу. Це було м'яко, тепло й... дивно. Пісок липнув до подушечок моїх лап.

Я зробив кілька кроків, а потім копнув. Непогано. Це місце явно створене для туалету.

— Гей, не треба тут копати! — вигукнула вона, відсунувши мене.

Чудовисько не розуміє справжньої краси природи.

Після піску вона вирішила, що пора познайомити мене з морем.

— Іди сюди, котику, подивись, яка краса!

Вона поставила мене біля самої води.

Хвиля підкотилася до моїх лап, і я тут же відскочив. Це було мокро! І холодно! Я не хочу SPA-день на цьому морі!

— Няв! — обурився я, дивлячись на неї.

Вона засміялася.

— Ну гаразд, не хочеш води, просто посидь поруч.

Я сів на гору з піску, звисивши хвіст, і почав уважно розглядати море. Воно рухалося, шуміло, а інколи викидало на берег дивні штуки — мушлі й водорості.

Одну з мушель я лизнув. Мені не сподобалося. Чудовисько відвернулось, а я знайшов щось цікаве. Там, серед водоростей, лежав дивний маленький краб. Він смердів жахливо, але з якоїсь причини я вирішив його спробувати. Скажу чесно: це був перший і останній раз, коли я їв краба.

Чудовисько повернулася якраз у той момент, коли я закінчив.

— Ти щось з'їв?! — вигукнула вона.

— Няв, — відповів я, намагаючись зберегти видимість невинності.

Через кілька хвилин я зрозумів, що це була помилка. Мій шлунок почав бунтувати.

— О, ні, — престогнала вона, побачивши, як я зігнувся, і з мене виходить... зовсім не вовна.

Це було жахливо. Я сам не очікував, що здатен на таке.

Вона тут же схопила мене на руки.

— Усе, додому. З тебе досить!

По дорозі додому я почувався слабким і приниженим.

— Ну навіщо ти це зробив, котику? — казала вона, похитуючи мене в переносці.

Ніби я міг відповісти.

Коли ми повернулися, вона дала мені води, поклала на м'яку подушку й сіла поруч.

— Усе, жодних пляжів більше для тебе.

Я зрадів. Спокій мені забезпечено. Тепер я знаю, що море — це місце небезпеки й дурниць. Воно красиве здалеку, але занадто мокре, брудне й... смертельно смачне.

Чудовисько потім довго сміялася, розповідаючи своїм друзям, як її кіт скуштував краба. Я не сміявся.

P.S. Якщо ви кіт і ваше Чудовисько хоче показати вам море, протестуйте. Краще залишитися вдома, ніж блювати морепродуктами.

Холодильник

Автор: пухнастий білий кіт із помаранчевими очима, який зрозумів, що кулінарія — не його стихія.

Холодильник. Це не просто крижана коробка, яка видає дивні звуки в кутку кухні. Це магічний портал, сховище всіх тих ароматів, які я відчуваю, але ніколи не куштую.

Холодильник — об'єкт моєї давньої заздрості. Щоразу, як Чудовисько відкриває його, звідти віє запахами сирів, риби та чогось молочного. І щоразу дверцята зачиняються, залишаючи мене без доступу до цих скарбів.

Але одного ранку все змінилося. Чудовисько у своєму улюбленому халаті з котиками стояло біля плити. Я обнюхував її п'яти, сподіваючись, що на підлозі знайдеться щось цікаве.

— Хочеш сніданок? — запитала вона.

Я здригнувся. Зазвичай такі питання закінчуються чимось нудним, на кшталт корму з банки або сухих гранул.

— Ням, — обережно відповів я, нагадуючи, що маю смак і гідність.

Вона усміхнулася, відкрила ХОЛОДИЛЬНИК і дістала... шматок риби.

Риба. Справжня. Свіжа. Моє серце забилося частіше. Це для мене? Точно для мене! — думав я, поки вона клала рибу на стіл. Але, звісно, риба була не для мене.

— Зачекай, це для обіду, — сказала вона, ховаючи рибу в тарілці, ніби я її не бачив.

Я примружився. Ось тут я і вирішив, що час діяти.

Цілий день я вичікував. Слідував за кожним її кроком, вивчав слабкі місця. Холодильник був об'єктом №1 у моєму плані. Чудовисько було на кухні. Риба все ще лежала там, за білими дверцятами, а я знав: варто мені пробратися всередину, і ця риба буде моєю.

І ось, момент настав.

Моє Чудовисько Катя, кинувши погляд на мене, пішла у ванну. Я прикинувся сонним. Щойно вона зникла, я скочив на лапи й підкрався до холодильника.

Я ніколи раніше не організовував вторгнення в білу фортецю під назвою холодильник. Відкрити його виявилось складніше, ніж я думав. Я стрибнув, повиснувши на ручці, але дверцята не піддалися. Тоді я спробував упертися лапами в шафку й підтягнутися, як справжній акробат. На третій раз дверцята таки відчинилися, і я мало не впав від захвату.

Холодильник сяяв. Полиці були засипані їжею Чудовиська. Але найголовніше — риба лежала на нижній полиці, загорнута у плівку.

“Це мій момент достатку”, — подумав я, стрибнувши всередину.

Я дістався до тарілки й почав акуратно гризти плівку. Вона виявилася міцнішою, ніж я припускав. Я зачепив її кігтем, але плівка вперто не здавалася.

“Прокляття”, — прошипів я, але не зупинявся.

Зрештою, я роздер плівку, і риба опинилася в моїй владі. Я витягнув її з холодильника й потягнув у бік свого улюбленого куточка. Але тут сталося непередбачуване. Катастрофа. Мій хвіст зачепив пляшку з молоком, і вона з гуркотом впала на підлогу, залишивши білу калюжу. Я завмер.

— Що це було?! — пролунав голос Чудовиська з ванни.

— Ням, — тихо відповів я, розуміючи, що моя місія під загрозою.
Чудовисько вибігло на кухню в рушнику.
Вона глянула на молоко, потім на мене, потім на рибу в моїх лапах.
— Ти серйозно? — запитала вона, впираючи руки в боки.
Я нямкнув, намагаючись виглядати якомога милішим і невиннішим.
— Ти взагалі розумієш, скільки це коштувало? — продовжила вона, забираючи рибу з моїх лап.
Звісно, розумів. Але ж воно того варте, правда?
Після цього Чудовисько покарало мене... дієтою.
— Хочеш рибу? А ні! Їж свою консерву, Хулігане, — сказала вона, поставивши переді мною тарілку.
Я фиркнув. Але вибору не було.
Холодильник тепер відкривався тільки під її суворим наглядом, і мені залишалося лише мріяти про нові подвиги.
Біла фортеця залишається моєю найбільшою мрією і головною загадкою.
Холодильник, як і все в моєму домі, належить Чудовиську. Але одного дня... одного дня і це буде моє.

P.S. Якщо хочете взяти їжу з холодильника, робіть це тихо. І стежте за своїм хвостом.

Сніжок?

Автор: пухнастий білий кіт із помаранчевими очима, який зовсім не впевнений, що знає, як його звати.

Усе в цьому житті, як я думав, зрозуміло. Я — величний, пухнастий, обожнюваний кіт. Моя місія — спостерігати за світом, їсти, спати й, по можливості, терпіти Чудовисько.

Але є одне питання, на яке я так і не можу знайти відповіді: як же мене звати?

Коли я тільки з'явився в цьому домі, Чудовисько назвало мене... зачекайте, як саме? Ах так, «Сніжок».

— Ой, який ти пухнастий, білий, справжній Сніжок! — сказала вона, дивлячись на мене з розчуленням.

Ну добре, подумав я, хай буде Сніжок. Не найгірше ім'я. Хоча я більше схожий на сніжного лева, ніж на маленьку сніжинку, але гаразд.

За тиждень Чудовисько почало називати мене «Котя».

— Котя, йди сюди, мій солодкий! — кликала вона, трясучи банкою з кормом.

Я трохи розгубився. Що це ще за нове ім'я?

Через кілька днів з'явився новий варіант: «Котик».

— Ой, Котик, ну ти такий милий, — говорила вона, коли я згорнувся клубочком на дивані.

Це було дивно, але я вирішив не заперечувати. Може, вона просто плутається.

Та Чудовисько плуталося дедалі більше. Наприкінці місяця її фантазія

вийшла за межі мого розуміння.

«Шибеник!» — коли я стягнув із кухні шматочок сиру.

«Мазурик!» — коли вимазався у борошні в коморі.

«Злодюжка!» — коли поцупив її шкарпетки та сховав їх під ліжко.

«Товариш Котофій Іванович!» — це було особливо прикро.

Іноді вона скорочувала до простого «Киць-киць» або, ще гірше, до «Гей, ти!».

— Чудовисько, ти взагалі в собі? — нявкнув я якось, коли вона знову назвала мене чимось новим.

Вона розсміялася:

— Ох, який грізний, Дурненький!

На другий місяць я вирішив: Досить!

Коли вона назвала мене «Бусиком», я демонстративно відвернувся.

— Бусик, йди сюди! — повторила вона.

Я сів. Не піду. Хто такий Бусик?

— Ну, добре, Сніжок, йди сюди!

Я удав, що думаю.

— Мурчик? — запитала вона.

Я подивився на неї.

— Точно, ти ж моє Котя! — вигукнула вона, простягнувши до мене руку.

Я зітхнув і, скриплячи серцем, підійшов.

Я зрозумів: Чудовисько вибирає ім'я залежно від настрою. Якщо я милий — я «Котя». Якщо бешкетую — «Шибеник». А якщо їй просто щось від мене треба, то я «Котик, ну будь ласочка».

Але жодне з цих імен не передає всієї моєї справжньої сутності. Я — білий король, мисливець за шкарпетками, грізний захисник квартири, власник мухоферми. І все це «Сніжок»?

Якось уночі, коли вона чухала мене за вушком, я подивився їй у вічі й сказав:

— Няв!

Дивно, але в нас відбулася розмова по душах. Вона наче зрозуміла, що я хочу дізнатися: «Хто я для неї?»

— Ти хочеш знати, хто ти?

Я ствердно нявкнув.

— Ти мій котик. Найулюбленіший. Ім'я тут неважливе.

Я пирхнув. Оце, звісно, філософія.

Так я і живу. У мене є десятки імен, і, схоже, я ніколи не дізнаюся, як же мене звати насправді. І хто я для неї.

Але, з іншого боку, якщо я відгадуюся на всі ці «Котик», «Злодюжка», «Мурчик», то, може, це й неважливо. Адже як би Чудовисько мене не називало, вона завжди каже це з любов'ю. Хоча... якщо їй байдуже, як мене називати, то хай краще буде «Ваша величність».

P.S. Ми, коти, величні істоти, здатні пристосуватися до всього, навіть до десятків безглузвих прізвиськ. Хоча... шматочок чи ціла риба краще за будь-які імена.

Володимир Мкач

Екватор та сорок восьма паралель

Довго був я в Бразилії – аж занадто довго!

Спершу відвідав був колег у Салвадорі, Аракажу та Ресіфі. В Салвадорі я затримався був на два тижні, щоб покупатися в морі – в кінці січня та на початку лютого. Салвадор давно став для мене ще однією домівкою – там стільки знайомих і колег.

В перші дні я акліматизувався був – благо, приплив я поромом у п'ятницю ввечері, два дні гуляв старим містом і протестував нещодавно відкриту лінію ЛРТ під музику першої частини одного із до-мажорних концертів Моцарта – чи то 13 чи то 21, Нижнім містом від станції «Площа віконта Каїру» до станції «Калсада», з тим, щоб вулицею Барона Котежипі дійти до площі Сестри Дулсе – а далі – на пляж біля Церкви Божої Матері Доброї Подорожі і на мис Умаїта!

А там і спокійне море, і прекрасний панорамний вид на місто, порт та берегову лінію – аж до Бар'єрного маяка, що вказує на вхід в Затоку Всіх Святих. А ще будинки 1613 року забудови і церква Монтсерратської Божої Матері. А ще Ріу-Вермелью (район, де жив Жоржі Амаду), Амараліна, де найкращий в Бразилії пляж, де кокосовий сік «потягували» ще в 1930-ті роки, тому що

Quem bebe água de coco
Na praia de Amaralina,
Esquece Copacabana,
Cai nos braços da baiana...

А за Амараліною – Пітуба, «Сад Аллаха», Піята, Итапуа...Лагуна Абаете, пляж на якій має кришталево-чистий білий пісок – оце так!..

А ще відвідини одразу трьох вишів – Федерального університету штату Баїя з новими корпусами Інституту Хімії – трьома будівлями-близнюками, Штатного університету Баїї з його групою електрохімічної сенсорики і особливо Федерального Політехнічного Інституту, де працює одна з найкращих в світі екологинь. Адміністративний корпус там – дев'ятиповерхова висотка! З найвищого поверху відкривається повна панорама Старого міста та Затоки!

Ну і звичайно Пелоурінью і площа Каштру Алвеша – одне з небагатьох місць у Бразилії, де сонце сідає в море. Красивий рум'яний захід сонця.

А далі 900 км на північ – і я у штаті Пернамбуку!

В Ресіфі затримався на Карнавал. Так, тут карнавал найкращий в Бразилії, сповнений музики фреву! На головні вулиці Старого Ресіфі винесли величезну статую півня, який будить мешканців і закликає на Карнавал! А в Олінді – парад велетенських ляльок! Оце свято!

Чотири дні веселощів... А далі Попільна Середа, два дні в Федеральному університеті штату Пернамбуку у доброго друга Вальтера! Розумний дідо!

А далі субота і неділя у районі Енженью-ду-Мейю, прогулянки Старим

Ресіфі, вулицею Бом-Жезуш, районом ім. Св. Антонія і знаменитим районом ім. Св. Йосипа із старим п'ятивежовим фортом!

Понеділок. Година їзди – і я в Жуау-Пессоа. Ще одне цікаве місце і я зупинюся тут на ніч, бо знаю я, що мис Кабу-Бранку – географія, сьомий клас – розміщений саме в межах Жуау-Пессоа! Добратися туди можна з центру на автобусі 507. На кінцевій зупинці на чекає район багатоповерхівок і пляж з високими пальмами! Водичка там тепла, а колір океанських вод лазуровий. А ще тут берегова лінія робить перший «поворот» на північний захід. Це найсхідніша точка Південної Америки (37 градусів західної довготи)... Тут материк завершується.

Але не наша мандрівка!

Натал в годині їзди. А це столиця штату Ріу-Гранді-ду-Норті. Тут дуже гарний і зручний для купання пляж, відгороджений кораловим рифом. Статуя богині моря Йєманжі, стара частина міста і знову ЛРТ. А далі піднімаємося до містечка Тоуруш – штат Ріу-Гранді-ду-Норті.

Тут берегова лінія робить практично прямий кут на північний захід.

А далі Моссоро, Форталеза, Парнаїба, Сан-Луїс (місто, засноване французами, мова про яких піде нижче). Алкантара-ду-Мараньяу відома і своїм історичним містом, і своїм космодромом, звідки стартували ракети українського виробництва.

І далі Белен-ду-Пара!

Так я потрапляю у північний регіон Бразилії вперше!

Тут відомий ринок, на якому продаються екзотичні види риб та екзотичні фрукти! А ще тут Амазонка впадає в Атлантичний океан! І, так. Вона довша, ніж Ніл! Ніл відраховують від озера Вікторія (звідки витікає Кагера, яка пізніше утворює Білий Ніл), а от з Амазонкою не все однозначно – якщо рахувати від початку Мараньйона – вона буде трішки коротшою за Ніл, а от від витоків Укаялі (головний витік) 7000 кілометрів набереться – і це абсолютний рекорд. А ще вона найглибша в світі ріка – 138 метрів завглибшки. Недарма в Бразилії Амазонку називають ріо-мар – ріка-море!

І дійсно, на ній є високі хвилі і відчуються припливи та відпливи.

До річчя, Амазонку відкрив конкістадор Франсіско де Орельяна, а ще на честь нього названо латиною гриб-павутинник *C. Orellani*, і його токсин – орельянін! Надзвичайно небезпечна речовина, до річчя.

Через неї зі зрозумілих причин не перекинуто жодного мосту, хоча уряд Болсонару планував був довести улюблену федеральну трасу BR-163 крізь джунглі до кордону з Суринамом (нащо, якщо з боку Суринаму до того місця немає доріг!?) і проєкт включав довгий вантовий міст через Амазонку в районі містечка Сантарейм-ду-Пара. Далі дорогу довелося б вести крізь непролазні хащі як з боку Бразилії так і з боку Суринаму... Без жодних гарантій безпечного доїзду до Парамарибо.

А оскільки жодного мосту немає, то і плисти доведеться поромом на лівий берег і вже там продовжувати шлях крізь Амазонський ліс до штату Амапа!..

І ось нарешті я в місті Макапа!.. І це особливе місце.

Коли бразильський поет-пісенник Луїз Гонзага був призваним на службу до бразильського війська, то полк, в якому він служив, було відправлено до Фе-

деральної Території Амапа. І тут він написав пісню, присвячену місту Макапа, яке йому сподобалося настільки, що він присвятив йому пісню:

Eu não tinha nem dez anos
Minha mãe veio me falar
Me pôs calça de homem e me disse
Vai, meu fio, vai cantar!
Desde então que eu toco e canto
Com o meu fole a me ajudar
Com o baião, seridó, balanceio
Fiz o meu Brasil dançar.
Só faltava mostrar essa dança,
Que eu vou apresentar

Estrilho:

Eita! Seu mano
Ai que bom, ai que bom
Que bom de dançar
Eita! Seu mano
Ai que bom, ai que bom
Que é o Macará!

O Macará, Macará, Macará
Esta dança tão gostosa, que veio lá do Amapá!
Dança, em que a gente logo quer se espalhar
Com a venta no cangote da morena quer topar!

(Estrilho)

Текст пісні йде від імені бродячого музики, якого матір, через нездатність прогодувати родину, відправила працювати вуличним музикою. Сам музикант став популярним в усій Бразилії і тепер хоче показати музичний мотив та танок родом із міста Макапа, штат Амапа.

Існує також і жіночий варіант пісні, який виконується від імені танцюристки, що працює разом із бродячим музикою. У жіночому варіанті перша строфа пісні перед приспівом виконується як:

Eu não tinha nem dez anos
Minha mãe veio me falar
Me pôs saia de dança e me disse
Vai, filhinha, vai dançar!
Desde então que eu canto e danço
Com o fole a me ajudar,

Com os passinhos do meu bamboleio
Fiz o meu Brasil dançar.
Só faltava mostrar essa dança,
Que eu vou apresentar

Пісня характеризується швидким ритмом, характерним для музичних мотивів Півночі та Північного Сходу Бразилії із характерними рисами карімбо (ритм штату Пара), румби, а також ритуальних танків тубільного населення – племені араваків. Приспів складається із чотирьох тактів, серед яких такти на 4/4 із характерними для ритму румби акцентами на 1, 4 та 7 звуках послідовності із 8 восьмих нот чергуються із тактами у нехарактерному для бразильської музики розмірі 6/4. Цим зображається місцевий музичний колорит.

В це красиве місце я приїхав на конференцію, де планую виступити післязавтра, а опісля розпочнеться одісея із поверненням додому, до Європи!

Але спершу зупинимось у місті Макапа, якому є що розповісти! Макапа – столиця штату Амапа – найпівнічного штату Бразилії розміщеного на узбережжі. Історія його колонізації сягає XVI ст. Територія між нижніми течіями рік Оріноко, Ріу-Негру та Амазонки (і тут варто врахувати, що басейни Оріноко та Ріу-Негру – і відповідно, Амазонки сполучені між собою рукавом, відомим як Касік'яре і по факту ця територія є чимось на кшталт острова, оточеного береговими лініями Атлантики, Карибського моря, Оріноко, Касік'яре, Ріу-Негру та Амазонки) носить назву Гвіана (від аравакського – «місце, де багато води»).

Вона є перехідним регіоном між Південною Америкою та Карибським басейном. Через наявність золотих родовищ, її тривалий час оспорювали між собою Португалія, Іспанія, Британія, Нідерланди та Франція і це найбільш строкатий і найбільш дивний регіон Південної Америки! Територію Французької Гвіани ще у 1713 році окреслив Утрехтський договір, що поклав край Війні за Іспанську Спадщину, а сама Французька Гвіана, як буде сказано нижче, французька і досі!

І вона могла бути ще більшою – тобто вийти за рамки Утрехтського договору. Однак, пізніше територія нинішнього штату Амапа, так само як і крайня північ штату Пара – аж до гирла Амазонки – була зайнята французами ще наприкінці XVIII ст., коли Франція скористалася послабленням португальської колоніальної адміністрації.

Французи планували створити там велике колоніальне володіння, чим компенсувати собі втрату території Квебеку і контролювали територію понад століття. Португалія, а пізніше – Бразилія, не визнавали приналежності цієї території Франції, однак висунути офіційну претензію боялися, з огляду на військову силу Франції та необхідність підтримувати її у певних питаннях. В XIX столітті на цій території пройшли декілька повстань, що були придушеними французами.

У 1900 році в Женеві стався арбітраж, який очолював Вальтер Хаузер – президент Швейцарії. Рішенням арбітражу територія штату Амапа залишилася за Бразилією. Повернувши контроль над територією, Бразилія включила її в склад штату Пара. У 1940 році, Амапа була виділена зі складу штату Пара в

якості союзної (федеральної) території під прямим управлінням Президента Бразилії, якого представляв призначений ним префект. У 1988 році, нова бразильська конституція анулювала усі федеральні території, підвищивши їх до штатів або включивши до сусідніх штатів.

Амапа отримала статус штату і відповідні права (право населення штату вибирати губернатора, представників штату у верхній палаті парламенту, право на законодавчі збори тощо). Президент Бразилії Жозе Сарней – сам родом зі штату Амапа і неодноразово (вже після президентства) обирався від нього до Сенату!

Якщо ти опустиш на землю гномін у місті Макапа в день весняного або осіннього рівнодення – тобто коли Земля повертається так, що Сонце як би «переходить» з Південної півкулі до Північної, а потім навпаки то тінь від нього на сході сонця не відхиляється ні на північ, ні на південь – вона вказує на захід. Чим ближче до полудня, тим менше стає тінь від гномона, вона поступово скорочується – як би «втягується» у гномін і коли Сонце знаходиться в Зеніті протягом 5-10 хвилин Сонце світить перпендикулярно до земної поверхні і тінь зникає. Опісля вона починає орієнтуватися на схід! І ще. В цьому місці сонце завжди сходить о шостій ранку і сідає о шостій вечора.

Чому?

Тому що саме місто ділиться навпіл лінією Екватора! Її можна побачити всюди – у супермаркетах, в аеропорту, на вулицях. Навіть футбольне поле місцевої команди орієнтоване так, що одна з них починає матч в Північній півкулі, а інша – у Південній, а після перерви – навпаки! Університетський кампус що розміщується на проспекті Жозмара Шавеса Пінту теж ділиться навпіл лінією Екватора. І ось в цьому місці п'ять днів конференції. “Eu vou. Por que não? Por que não?”.

Сама назва Макапа мовою араваків означає «місце, де ростуть бакабові дерева». А моя перша доповідь саме ним і присвячена – там багато антиоксидантних поліфенольних сполук. Друга – циркулярній економіці. Між секційними засіданнями, на які в одному із найнедоступніших місць Бразилії зібралися науковці з усього світу. Між секційними засіданнями нас повозили до португальського форту, до французького форту. Був сплав на катерах місцевими ріками, купання в морі! Словом...тиждень був дуже насиченим!

Але навіть найкращі конференції колись-небудь закінчуються, тож вже завтра почнеться тижнева одісея!

Завтра зранку ми заправляємося і їдемо автобусом спершу федеральним автошляхом BR-210, а потім і BR-156 вглиб Північної півкулі в бік Ойяпокі. Спершу дорога хоч і помірно, але асфальтована, однак за містечком Кашоейра-Гранді асфальт закінчується, а дорога стає ґрунтовою... Думаєте, це анекдот такий? Це федеральна траса!

Так!

І побудована вона за федеральні кошти і відповідно на ній має бути пост Федеральної Дорожньої Поліції через кожні 30 км. І добре, що зараз сонячно, бо 300 днів тут йде тропічна злива, яка перетворює ґрунт на грязюку!

І цей автошлях сполучає Бразилію з ЄС! Серйозно!?

В районі індіанського селища Калсоені на дорогу вилили море з відер

води – тож автобусу доводиться в'їхати на територію поселення, де місцевий кащик збирає плату за проїзд через тубільну територію! От як по-діловому індіанці придумали! Рух трасою відбувається зі швидкістю не більше 30 км/год, тож тільки на призахідному сонці ми доїжджаємо до містечка Уаса. І, слава всім богам, починається асфальт. Останні кілометрів 40, пост Федеральної Дорожньої Поліції. Хвилювання наростає – Європа набагато ближче, ніж здається! Вже дуже близько!

Ойяпокі. 20 година!

Тепер в мене вибір – чи я проводжу останню ніч ще у Бразилії чи вже «у французькій стороні»? Будь-що-будь міняю останні 2000 реалів на євро, оскільки саме цією валютою і буду розраховуватися на всьому шляху від бразильсько-французького кордону (КПП Ойяпокі – Сен-Жорж-д'Ойяпок) до словацько-українського (КПП Вишне Немецьке – Ужгород)! Мовний комфорт на цьому сегменті теж впаде – французи та австрійці англійською не хочуть, словаки не можуть, а італійці не хочуть і не можуть. Благо, італійську я трохи розумію!

В Бразилії житло та продукти дешевше, ніж на тому боці. Там – Франція, причому якщо в метрополії ціни вищі, то тут будуть іще вищі! Тільки уявіть!.. Сьогодні я втомлений, тому ночую ще в Бразилії...

Дев'ята ранку – від'їжджає шаттл між Ойяпокі та Сен-Жорж-д'Ойяпок. Об'їжджаючи місто він заходить на красивий вантовий міст, який відкривали були ще Фернанду Енрікі Кардозу з боку Бразилії і Жак Ширак з боку Франції.

На посту федеральної поліції збирають паспорти. Бразильську прикордонну перевірку на виїзд ми проходимо легко. Без питань поставили штамп про виїзд із Бразилії. Прощай, улюблена країно!

Тепер їдемо до ЄС!

Після бразильського КПП автобус долає кілометри два посередньою дорогою, перш ніж виїжджає на міст. Страшна хитавиця, яка нас супроводжувала весь шлях, на середині мосту несподівано зупиняється, а автобус - стабілізується. Змінилися і дорожні знаки – з жовтих і ромбічних на «віденські» - круглі та трикутні. Нас зустрічає знак 30 з приміткою «Pavage en mauvais état». Нарешті міст закінчується і ми виїжджаємо на відкриту місцевість, на якій стоїть знак – білі літери FRANCE на фоні прапора ЄС.

Що ж. Фізично ми все ще у Південній Америці, а політично – вже в Європі! Нарешті!

Нарешті французький прикордонний пост – і прикордонний допит. Востаннє у Франції я був у 2014 році, коли у Парижі пересідав на літак на Лісабон, а потім – на Мадейру! Мене мурижили 15 хвилин, довго гортали паспорт, імовірно, у пошуках французької візи, але з португальською посвідкою, яка дозволяє вільний рух в межах ЄС, включно із ультрапериферійними територіями, мене впустили всередину – і поставили штамп.

Штамп не такий, як при в'їзді до метрополії – на цьому кордоні французи ставлять схожий, але не прямокутний, а шестикутний, на якому написано «Outre-mer», а літера F не оточена зірками.

Я перетнув найдовший французький кордон по суходолу. Кордон цей, до речі, достатньо проблемний – не тільки через нелегальну міграцію (адже

люди з сусідніх країн розглядають Французьку Гвіану не як колоніальний анахронізм, а як кавалок ситої Франції, до якого можна навіть дійти пішки) а й через нелегальний видобуток корисних копалин (в основному старальницький видобуток золота із руд) і нелегальне полювання та риболовля в ріках Амазонського басейну!

Je suis venu à l'EU !

До Порту я, звісно повернуся – і вже скоро – вже і квитки взяв! Але доти мають пройти «седмиці з три», як писав Тарас Григорович. Великодні канікули проведу вдома.

Взявши перших французьких продуктів у Сен-Жоржі (і відчувши на собі французькі ціни - €723а скромний обід) я беру одразу курс на Кайєнну. Рейс до Парижа (Шарль-де-Голль) – один із найовших внутрішніх рейсів у світі – в мене через 4 дні. Національна траса №2 змійється крізь найбільший заповідник в ЄС – Амазонський біосферний заповідник. Неподалік від міста Режина нервовий момент:

Bonjour, il votre document, s'il vous plaît ?

Нас зупиняють для перевірки документів та багажу, а я скориставшись зупинкою, поповню запаси кока-коли.

Не знаю, чому, але їдемо ми повз сільську місцевість і крізь джунглі. Ну або селища ховаються від нас за деревами.

Якість дороги та дорожні знаки – дійсно європейські, але от... рослинність, тип ґрунту та нестача інфраструктури нагадує, Пейзаж гарний, але поступово від монотонного пейзажу стає нецікаво, а я дрімаю і прокидаюся тільки у Кайєнні! Тут затримуюся на три дні. Є справи.

Bonjour, Cayenne !

По-перше, заселяюся в готель. Кімнатка на третьому поверсі. 120 євро за три ночі... але не дивуйтеся - це все-таки Франція і ця ціна – ще дуже економна! Особливо враховуючи умови – непогані!

Розетка – на 220 вольт і за євростандартом! А в Бразилії 110 та три дірки. Вид на знамениту площу пальм (Place des Palmistes) – головне місце зустрічі кайєнців. У сквері ростуть пальми заввишки з шістнадцятиповерховий будинок. На лавочках сидять місцеві, а інколи приходять і роботодавці які беруть на роботу іноземців – в основному бразильців, але також і суринамців та гайянів. Окремо стоять біженці із Гаїті, Куби, Нікарагуа та Венесуели, а також «свої» із Гваделупи (куди мудрий нарід колись просив був відправити одного із наших політиків консулом), Мартініки та Реюньйону! Неподалік знаходиться ринок, і будівлі міськради(hôtel de ville) та поліцейського комісаріату(hôtel de police). І треба знати, що це, сука, не готель! Взагалі слово hôtel означало початково «штаб-квартиру» або «місце розміщення» і друге значення слова стає дуже близьким до нинішнього!

От я пригадую, як колись в старих добрих Чернівцях на 26 та 34 маршруті їхав комфортний французький автобус марки Neulliez. І навіть наклейки і написи французькою мовою – “à centre-ville”, “signalez il votre arrêt au conducteur”, “pour ouvrir, tirer la porte ici”. Їхати в ньому було дуже цікаво і гарно! Тільки уявіть!

Я навіть знайшов рідкісний запис самби «Rêver» («Мріяти») на слова та музику Лізи Оно – бразильської композиторки японського походження у виконанні Доріс Монтейру (за роялем – маестро Жоау Донату – мій ідол в бразильській музиці!). Причому написала вона текст пісні прямо французькою мовою – це вона може – а ще португальською, англійською, іспанською, німецькою, італійською і, звісно, японською мовою!

Році так у 2010 році обмеженим тиражем у 500 екземплярів і тільки в Японії був записаний альбом «AmigoscantamLisa», в якому була записана в тім числі і ця пісня:

Tu crois
Parfois
Qu'autour de moi tout m'est étranger.
Que j'ai
Sans toi
Enfin sans vous le gout de changer.
Il n'en est rien, rien ne croit moi parfois j'ai
Simplement l'envie de rêver.

Цей альбом мені доводилося буквально добиватися і я шукав записи з нього цілий місяць! І абсолютно випадково скачав його через соціальну мережу SoulSeek, яка дозволяла меломану безкоштовно скачувати пісні безпосередньо з комп'ютера іншого меломана! І цей меломан знайшовся в Белу-Оризонті, штат Мінас-Жерайс! За декілька тижнів до поїздки на конференцію до Туреччини я скачав цей альбом і його прослуховування прикрасило поїздки!

Тепер я прогулююся Кайєнною і відпочиваю від Бразилії. Завтра – цікава поїздка до Європейського Космічного Центру у Куру. Вибір Куру як місця розміщення Європейського Космічного Центру пояснюється близькістю не тільки до Екватора, а й до плантацій багатої на цукор кайєннської цукрової тростини. Це пов'язано не тільки і не стільки з харчуванням космонавтів, а й з потенціалом використання сахарози як палива. До космічного центру ведуть найкращі дороги у Південній Америці!

Куру виправдав мої очікування! Окрім власне космодрому там є лабораторії, в яких досліджують нові матеріали для космічних технологій, лабораторії нового ракетного палива! Словом, вдале географічне розміщення перетворило Куру на наукоград. Тут в мене цікаві зустрічі, які тривають весь день. Ввечері я повертаюся в Кайєнну і візьму собі продукти на вечерю в магазині мережі Carrefour. До речі, є ще й місцева мережа супермаркетів – Fourchette, який до нашого «Фуршету» не має жодного стосунку.

Наступного дня перед вильотом я поїду до Сен-Лоран-дю-Мароні. Тут була одна із найсуворіших французьких каторжних тюрем, чи не найвідомішим в'язнем якої був знаменитий капітан французького генерального штабу А. Дрейфуса, судилище над яким послугувало основою для знаменитого листа Е. Золя «J'accuse». Оце так! Оце так!!!

Ось так ми і перетнули департамент з кінця в кінець. На тому боці – вже Суринам, але його я залишу на наступний раз. Занадто екзотична країна для

того, щоб в рамках вже достатньо довгої поїздки ще й його відвідати. Суринаму треба присвятити окремий візит. Хто знає, коли там конференція в Університеті ім. Антона де Кома!?

До речі, я пробував зайти на сайт кафедри хімії, а він – голландською мовою і я там ні входу ні виходу не знайду. А як буде голландською «хімія»? Ні, не те, про що ви подумали! “Scheikunde”! Я краще повернуся в Кайєнну і підготуюся до вильоту, ніж спробую розібратися, що таке «Heerenstraat», «ribbelstrook», «stadsraad» або «ijzerweg». В Південній, сука, Америці! І не треба згадувати пісню групи «Квартал» - гіршої невідповідності між піснями і реальністю годі уявити!

До Кайєнни я повертаюся через поселення індокитайських робітників та чайні плантації. Особливими поселенцями є хмонги. Історично хмонги жили в долині ріки Хуанхе, однак поразка династії Мін вимусила їх мігрувати на Південь – до В’єтнаму, Лаосу та Камбоджі, які пізніше колонізувала Франція.

Надалі під час французького володарювання хмонги утворили стійку діаспору у Франції – як у метрополії, так і у Гвіані, де кліматичні умови нагадують індокитайські. Основним заняттям хмонгів у Гвіані є вирощування рису. А він тут дуже смачний, хоч і дуже дорогий!

Поїм рисок з молочком, смажену курку і ляжу спати – завтра рано вставати.

Ну ось і знаменитий аеропорт Кайєнни імені Фелікса Ебуе. Останні кроки Південною Америкою і паспортний контроль для перельоту із Франції....до Франції!

От якби в 2028 році – на річницю фіналу ЧС 1998 року – французи та Бразильці зіграли в футбол товариський матч, то саме Кайєнна і була б ідеальним місцем для проведення такого матчу!

Що ж. Прощай, Гвіано! До зустрічі, Південна Америко!..

Внутрішньофранцузький рейс триває 12 годин (і 8800 км), 8 з яких я тупо просипаю, а інші 4 дивлюся фільми, серед яких є достатньо цікаві – наприклад «Піше. Між небом та землею» про подвиг канадського пілота Робера Піше, який посадив аварійний літак, що слідував рейсом Монреаль – Париж і в якому відмовили обидва мотори, на авіабазі на острові Терсейра з архіпелагу Азорських островів!

До речі, острів Терсейра («третій») важливий для історії Португалії. Так під час війни за португальську спадщину містечко Ангра-ду-Ероїзму стало тимчасовою столицею Португалії на півтора роки, коли король Антоніу I втік на Азори, скориставшись тим, що війська Іберійського Союзу їх ще не зайняли були. Але ненадовго – флот іспанського короля Феліпе II переміг португальську флотилію Антоніу I, що закріпило Іберійський Союз на 60 років. Це призвело до послаблення португальської імперії. Навіть після Реставрації 1640 року Португалія династії Браганса була вже не та.

До речі, якщо зараз мені доведеться зараз здійснити аварійну посадку на Терсейрі або у Фуншалі, я не проти! Позаплановий приїзд до Португалії мені тільки на користь!

Але цього не стається. Ласкаво просимо до аеропорта ім. Шарля де Голля! І новий штамп – тепер вже чотирикутний – про в’їзд до власне Франції та Шенгенської зони!

Ось так ми пролетіли від Екватора до сорок восьмого градуса Північної Широти! Переліт був нормальним і довгим. Зараз шоста година ранку, але спати не хочеться – адже виспався я у літаку!

Тепер доберемося до центру Парижа... Мета – добратися від Парижа до Братислави через Італію та Австрію. На сніданок, звісно, рататуй – ще кращий, ніж у Ремі!

І, ах так, я вже передбачаю появу серед високоповажних читачів невеликої групки народу, що думають, що рататуй – це, власне, ім'я мишки-головного героя мультика!

Рататуй з рисом та сардельками і кока-кола! Три години прогулянки і... пум-пум! Gare de Lyon! А далі високошвидкісний потяг TGV до Ніцци (де треба буде переночувати), а потім ще один швидкісний потяг компанії ÖBB до Відня і електричка до Братислави! (А колись з Парижа можна було добратися до Селятина та Чернівців! О-о-о-о-о! Потягом Париж – Стамбул! Тільки уявіть! Волога мрія! Ото були часи!!!)

Ось тут вже справжня Франція!

Потяг несеться зі швидкістю 350 км/год і за три з половиною години досягає спершу Марселя. Між Марселем і Ніццею розміщена знаменита станція Ла-Сьйота, куди у 1896 році прибув був потяг, який зазняли брати Люм'єр (він так і називається – *L'Arrivée d'un train en gare de la Ciotat*)! Це був легендарний фільм! Вперше на плоскому екрані був показаний рух у перспективі, а людей було зображено загальним, середнім та крупним планом.

Далі Канни і нарешті Ніцца. До речі, остаточно французькою Ніцца – місто з типово італійським плануванням та архітектурою – стала під час боротьби за об'єднання Італії. А діло було так – Вже об'єднана Італія (де-факто П'ємонт) хотіла повернути Венецію, яку контролювала Австро-Угорщина, але розуміла, що австрійську армію їй самотужки не перемогти. Тож і попросила союзу у Франції. Французи, в свою чергу відповіли так – ми вам готові допомогти повернути Венецію, але ви нам передасте Савойю та Ніццу. Додатково навіть провели плебісцит серед мешканців двох областей щодо того, чи хочуть вони перейти до Франції але «постаралися» подати результати «по-кримськи» на користь французів.

Ну що ж. Вокзал Nice-Ville. Ритуальне купання в Середземному морі – і в готель – і спатки. Завтра вдень буде вже Відень.

Перед тим, як потрапити до Італії потяг робить зупинку в Монте-Карло. А це, нагадую, Князівство Монако! Виходить, що в цій поїздці я в'їжджаю та залишаю Францію двічі! Станція Монте-Карло підземна... Ніби це метро! Якби в мене був час, я б піднявся і прогулявся би Монте-Карло, але нехай це буде наступного разу. За Монте-Карло серія тунелів під Альпами – і Італія.

Генуя. Пам'ятник Колумбу, батьківщина Паганіні.

Мілан. Дуомо...

Верона. Ромео і Джульєтта.

Нарешті Відень! Тут я не затримаюся і одразу пересяду в електричку на Братиславу. Пройде ще година – і я вже у Словаччині!

Братислава нагадує такий собі «Львів, якому пощастило більше»! Тут можна прогулятися і покататися тролейбусами і трамваями в очікуванні швид-

кісного потяга до Кошиць. Поступове наближення додому супроводжується і поступовою демократизацією цін – смачний обід у Братиславі – український борщ та шніцель із картоплею пюре – втричі дешевші за скромний сніданок у Сен-Жоржі! А головне – в рази смачніші!

Тепер можна і до Кошиць їхати!

А тепер питання на засипку – що об'єднує бразильську пісню на музику та слова Жілберту Жіла та один із найбідніших циганських районів у Кошицях? Назва Лунник-9.

Чому? Обидва були названі на честь апарату Луна-9, який здійснив першу в світі плавну посадку на поверхню Місяця.

....A Lua foi alcançada, afinal!

Muito bem!

Confesso que estou contente também.

A mim me resta disto tudo uma tristeza só.

Talvez não tenha mais luar

Pra clarear minha canção.

O que será dos versos sem luar?

O que será do mar, da flor, do violão?

Tenho pensado tanto, mas nem sei!

Poetas, seresteiros, namorados, correi!

É chegada a hora de escrever e cantar,

Talvez, as derradeiras noites de luar....

У пісні посадка пілотованого апарату на поверхню Місяця розглядається з пафосом і пересторогою водночас. З пафосом щодо наукового досягнення і пересторогою, щодо того, що якщо «перегнути палку» самого Місяця може, тим чи іншим чином, не стати і, відповідно, кожна романтична місячна ніч може стати останньою.

Пізніше, сам Жілберту Жіл, будучи міністром культури Бразилії, напише в своїх спогадах

«Я отримав новину про м'яку (за відгуками фахівців) посадку апарату Лунник-9 (авторська редакція) на поверхню місяця і сприйняв її з гордістю. Людство приступило до засвоєння Космосу, однак ніхто не знав куди врешті-решт це заведе. Ми – люди мистецтва – також на це очікували...

«Lunik 9» - по суті невелика вокальна сюїта з декількома різнохарактерними за ритмом, гармонією, мелодією частинами. Її було написано такою, щоби з різних точок зору і простою поетичною мовою описати наукове досягнення і пов'язану з ним філософську проблему. По суті, з'являлася деяка боязнь технологічного розвитку – відкривався шлях до гіпотетичного – випадкового чи ні – знищення самого Місяця як небесного тіла....».

До речі, якби Місяць був живою істотою і побачив фотографії району Кошице «Лунник-9», то він би розколовся сам...

З цією піснею пов'язана одна історія. Коли я жив в Салвадорі, то деякий

час я проживав у хостелі, власником якого була дуже розумна вчителька португальської, пізніше я став шафером на її весіллі – і не важливо, що обом «молодим» було вже за 50. Її я дуже любив, а вона – мене.

У Салвадорі я постійно допомагав колезі з перевіркою зошитів, розробляв план-конспекти уроків, готував інтегровані уроки з португальської та хімії, португальської та математики. Інколи я брав на себе роль учня-випускника і писав твори португальською мовою за вимогами ENEM, а колега перевіряла. Пізніше я відточив цю майстерність і сам почав писати оповідання португальською, на теми з історії Португалії та Бразилії. На піку кризи фінансування бразильської науки писав «Хроніку алагоанського науковця», перші два розділи якої готові, а третій дописується. Я б дописав його, якби у 2017 році не згорів мій ноутбук, на якому був рукопис третьої – найдовшої та найважливішої частини.

У 2015 році, на піку міграційної кризи в ЄС, в мене навіть виникла ідея роману з альтернативної історії. Ідея тут така. У 1823 році португальські війська придушують повстання у Салвадорі-да-Баїя (яке у реальності завершилося перемогою повсталих 2 липня 1823 року і відоме у бразильській історіографії як *Independência da Bahia*), однак повторно колонізувати всю Бразилію їм не вдається, і у Баїї формується португальсько-бразильський кордон. У 2002 році Португалія переходить на євро, і бразильці, болівійці, парагвайці, йдуть буквально пішки до португальського володіння за кращим життям, а Португалія та FRONTEX пробують з цим якось боротися. На фоні цього розгоряється історія кохання португалки та бразильця, якого чотири рази депортують із ЄС, а він все одно лізе через кордон. Аж поки на початку 2010-х роках починає лихоманити вже Єврозону і міграційний потік йде у протилежний бік, і в 2013 році Португалія «йде назустріч споконвічним прагненням бразильського народу до возз'єднання Баїї» і не передає свою частину Баїї в склад Бразилії... Цікаво, може пора повернутися до реалізації ідеї!?

Її я обговорював із колегою. Але одного разу вона віддала будівлю хостелу в оренду одному капоейристу, тож слова пісні «Lunik 9» були перероблені в стилі KBK (бразильці ж не знають, що це таке!) згідно зі зміненими обставинами:

Pousada foi alugada afinal, muito bem!
Confesso que estou contente também.

A mim me resta disso tudo
Apenas uma dor.
Talvez não tenha mais lugar
Pra eu ficar em Salvador.

O que será da pousada sem a Rô?
O que será do Luís, do João e do Pelô?
Tenho pensado tanto, mas nem sei...

В роздумах і спогадах доїжджаю я до Кошиць, звідки колись тролейбуси були передані до Чернівців! А що – Шкоди 14 і 15 Тр – це вже легенда! 21Тр – ще краще, а зараз там їздять Шкоди 32 і 34. Хто знає коли вони будуть у Чернівцях?

З Кошиць добираємося до Пряшева і далі до Вишнього Німецького.

Проходить 15 хвилин – і ось штамп про виїзд зі Словаччини. І тільки тепер я полишив ЄС і Єврозону, в які в'їхав був ще із Бразилії.

Ужгород. Встигаю я на чернівецький потяг? Чи ні? Та не важливо! Будь-що-будь, завтра буду вдома – в Маленькому Парижі. На сорок восьмій паралелі – тій же, на якій стоїть Великий Париж!

А далі відпочинок, підготовка до Великодня, зустріч з рідними, купа зустрічей і купа роботи!..

10:30 – нарешті приїхали на першу колію! Пора сісти на тролейбус. Тим більше, що це Шкода 14Тр в патріотичній жовто-синій лівреї під номером 380. Тролейбус рухається третім маршрутом, а маршрутний вказівник у салоні все ще показує за старим налаштуванням – Havlíčková.

Перевірю, в якому місті маршрут номер три їде якраз до цієї зупинки – і тільки уяви – це Кошиці! Причому сама вулиця – неподалік від Кальварії, біля ветакадемії та ботанічного саду! Оце так! О-о-о-о-о!

Сподіваюся, вдома на мене вже чекають тепла ванна і ліжечко, бо я втомився страшенно! Добре, що канікули і я можу працювати за вільнішим і розкутішим графіком! Побуду трішки вдома перш ніж повернуся до Порту. Заодно упорядкую свої записи та враження від повернення з Південної Америки! Нескоро я туди повернуся! Ой як нескоро!

Але у подорожі є така достатньо приємна особливість. На щастя, для того, щоб нас знову потягнуло у мандри, треба вчасно повернутися додому – і перегорнути сторінку. Недарма кажуть «East or west – home is best».

Яніна Погорелова

Погорелова Яніна Сергіївна - письменниця та поетеса.

Автор літературного журналу «FoxyLit».

Автор твого серця.

«Письменник – це творець у своєму світі. Адже він його творець»

Пелюстки любові та нарцисів

Кабінет психолога. Світло м'яке, тепле. Полички з книгами, кімнатні рослини, легкий аромат лаванди у повітрі. Ірина сідає на м'яке крісло навпроти психолога — жінки років сорока, з уважними очима і нотатником у руках.

Ірина (трохи напружено, тримаючи руки в замку):

Я довго збиралася з думками, щоб прийти сюди. Мені... мені важко говорити про це, бо я вже сама собі не вірю. Але здається, що мій хлопець — нарцис. І він... газлайтить мене. Постійно.

Психолог (спокійно, обережно):

Добре, Ірино. Давайте спробуємо розібратись. Розкажіть, чому ви так думаєте?

Ірина (глибоко вдихає):

Це почалося поступово. Спочатку все було ідеально. Він здався мені турботливим, уважним... Але з часом щось змінилося. Я почала відчувати, ніби весь час помиляюсь. Він може пообіцяти щось зробити, допомогти мені — наприклад, зібрати документи для роботи чи просто зустріти мене після складного дня — а потім наступного дня каже: “Я ж нічого такого не обіцяв. Ти щось плутаєш.”

І я реально починаю думати, що, може, я справді щось придумала. Але я точно пам'ятаю, як він погодився, навіть усміхався, сказав “звісно, я допоможу”. А наступного дня — ніби нічого не було. І коли я йому це кажу, він дивиться на мене, як на божевільну: “Тобі, може, треба відпочити?”

Психолог (киває, нотуючи):

Це типова маніпуляція — викликати сумніви у вашій пам'яті та сприйнятті. Він робить це регулярно?

Ірина (трохи тремтить голос):

Так. Іноді це дрібниці, іноді — важливі речі. Але результат один: я почуваюся винною, розгубленою, ніби все вигадую. Я вже не розумію, де реальність,

а де — його версія подій. І що страшніше — я почала йому вірити.

Психолог (м'яко):

Те, що ви описуєте, — це газлайтинг. І він може бути дуже руйнівним для психіки. Ви вже на правильному шляху, раз почали помічати це й озвучили. Це не з вами щось не так — це він навмисно викривлює реальність.

Ірина (після паузи):

Я просто хочу повернути собі ясність. Свою голову. Бо зараз я живу так, ніби постійно стою на піску, який от-от посиплеться.

Психолог уважно дивиться на неї, дає кілька секунд тиші. Ірина вперше за довгий час відчуває, що її слухають — по-справжньому.

Психолог (після паузи, м'яко):

Ірино, а чи не могли б ви трохи розповісти про своє дитинство? Це може допомогти краще зрозуміти ваші почуття та переживання зараз.

Ірина (замислюється, голос стає тихішим):

Мої батьки розлучилися, коли мені було шість років. Я тоді ще не зовсім розуміла, що відбувається, але пам'ятаю — тато просто зник з мого життя. Він не телефонував, не писав, не приїжджав.

Він... ніби існував десь, але не для мене. Я бачила, як інші дівчата ходять з татами за руку, як вони сміються разом, а в мене цього не було. Мама завжди казала, що він зайнятий або що "так склалось". Але я просто відчувала себе... непотрібною. Як щось, що легко залишити.

Психолог (співчутливо):

Це дуже болючий досвід. Відсутність батьківської підтримки у дитинстві може залишити глибокий слід. Ви тоді відчували провину? Що це якось через вас?

Ірина (ледь киває, трохи знічується):

Так. Я довго думала, що зі мною щось не так. Що якби я була кращою донькою — він би залишився. І, можливо, тому зараз, коли мій хлопець знецінює мої почуття або ігнорує мене... я ніби повертаюсь туди. В ту саму порожнечу. І знову питаю себе: "Що я зробила не так?"

Після кількох хвилин мовчання, психолог закриває нотатник, але її голос залишається м'яким і присутнім.

Психолог:

Сьогодні ви зробили дуже важливий крок. Дозволили собі подивитися на свій біль і проговорити його. Це вже не мало. Я пропоную побачитись знову — коли вам буде зручно. Ми поступово зберемо це все в цілісну картину.

Ірина (ледь помітно посміхається, стомлено киває):

Добре. Дякую вам... Я трохи боялась, але рада, що прийшла.

Вона повільно встає з крісла, бере сумку, ще раз озирається на затишний кабінет. У дверях зупиняється на мить, ніби щось хоче сказати, але мовчки йде.

На вулиці ще світло. Вітер легко колихає верхівки дерев. Ірина загортається в пальто, наче намагаючись захиститися від світу, і рушає додому — із тихою надією, що це була не марна спроба врятувати себе.

Буць Вікторія

Народилася в 1990 році в селі Курінька Чорнухинського р-н (нині Лубенського р-н.) Полтавської обл, Україна.

Мій батько, Микитенко Анатолій Михайлович, був медичним працівником. Тепер пенсіонер.

Моя мати Микитенко Наталія Іванівна (дівоче прізвище - Іванина) працювала на різних посадах. Тепер домогосподарка.

Повну середню освіту я здобула в с. Мокиївка Чорнухинського р-ну (нині Лубенського) Полтавської обл.

З 2007-2012 р. навчалась в Київському Національному Лінгвістичному університеті на факультеті романівської філології. Отримала диплом учителя французької та англійської мови та зарубіжної літератури. Весь час працювала по спеціальності в м. Київ.

З 2022 року проживаю на території Польщі. В даний час працюю в технікумі/ліцеї ТЕБ Едукація м.Піла.

Маю доньку п'яти років (Єлизавета).

Казка про анакондочку

Жила була маленька дівчинка. Пішла вона з мамою до магазину. Побачила там маленьку фіолетову анакондочку. По очах анакондочки дівчинка зрозуміла, що та хоче, щоб дівчинка її купила. А мама зрозуміла, що коли не купити ту анакондочку, то настрій у дівчинки буде зіпсований. Коли ж у дівчинки зіпсований настрій, то вона не їсть навіть макаронів. Тому було вирішено анакондочку купити.

Додому поверталися всі щасливі: і анакондочка, і дівчинка, і мама.

Прийшовши додому мама з дівчинкою помили руки. А анакондочка вирішила навчитися плавати. Вона дуже старалась і трішки нахлюпала з раковини на підлогу. Мама розуміла, що анакондочка зробила це ненавмисно, тому не сварила. Потім усі їли макарони. Анакондочка ще ніколи в житті нічого не їла:

- Анакондочко, щоб вирости, ти повинна з'їсти трішки макаронів.

Дівчинка понарошку годувала свою анакондочку і за маму, і за тата. Ще ложечку й за ворону, бо вона літала за вікном і голосно каркала. Мабуть теж хотіла макаронів.

- Анакондочко, ти така мила і така маленька! Тобі в мене буде добре.

І дівчинка вирішила, що анакондочка повинна спати разом з нею. А щоб іграшковий кіт Сарделька, якого тато подарував їй на день народження, не образився, пояснила:

- Котику, тобі уже п'ять років, ти вже майже дорослий, тому привчайся спати сам. А анакондочці тільки два роки... Вона ще зовсім мала, тому спатиме в моїй руці.

Кіт Сарделька - напрочуд розумний кіт. Він погодився і не вередував. Невмістившись в коробці з іграшками, він ліг поряд.

І ось настала темна нічка. Всі в домі міцно заснули. Заснула й анакондочка в маленькій ручці. Спала вона, спала, та ненароком упала на підлогу. Злякалася й заплакала. Але ж анакондочка ще така маленька, що не вміла навіть голосно плакати. Тому ніхто й не почув її плачу. Той плач почув кіт, той що справжній, не іграшковий. Він подумав, що в кімнаті мишка. Та як прибіг, та як стрибнув, прямо на анакондочку. Схопив її зубами та вже й з'їсти хотів. Але покуштувавши, зрозумів, що то не мишка. Придивився, а то анакондочка силіконова. Поніс він анакондочку на балкон і почав там нею бавитись. Він і крутив її, і вертів. Тягав по підлозі і підкидав. Якось так, сталося, що анакондочка посунулася та й звалилась з балкону. А на вулиці темно та ще й дощ іде.

Виглянув кіт з балкону а анакондочки вже ніде не видно, бо в траву високу вона упала. Позіхнув кіт та потягнувся, як ото тільки коти так вміють, і пішов собі спати. А пес вночі не спить, по вулиці бігає. Носиком своїм усе навкруги винюхує. Помітив, що кіт щось з балкону впустив. Зрадів, швиденько підбіг і схопивши поніс поодаль. Що ж то є?

Можливо кісточку кіт випадково випустив? Зупинившись, обнюхав анакондочку. Зрозумів, що помилився, розсердився на кота, загарчав та й побіг далі.

Ранком дівчинка прокинулася а анакондочки немає. Вона запитала у мами:

- А де моя анакондочка?

- Я не знаю, - Відповіла мама.

І тут у дівчинки зіпсувався настрій й вона заплакала. Шукали, шукали ту анакондочку. Але ніде її немає. Мама запізнювалася на роботу, тому у неї теж зіпсувався настрій і вона трохи не заплакала. Снідати нікому не хотілось. Невеселі пішли вони. Мама на роботу, а дівчинка до дитсадочку.

А проходили вони саме тим місцем, де неподалік у траві лежала анакондочка. І коли б дівчинка не рюмсала, то почула б крик про допомогу.

- Допоможіть! Я тут! - Гукала до дівчинки анакондочка. Але дівчинка голосно схлипувала. Не почула вона нічого. За високою травою не розгледіла. З розпачем спостерігала анакондочка, як все далі віддаляються ножки в червоних черевичках. Не втрималась вона тоді і гірко заплакала. Але ж ішов дощ і ті сльози змив.

Іще три дні і три ночі той дощ ішов. Трава все піростала і піростала. Ніхто не знає, чим би все скінчилось, та пролітав над тим місцем коршун. Вхопив бідну анакондочку та й поніс. Мабуть із змійкою її переплутав. Аж на високій скелі розгледів, що здобич не з м'яса зроблена, а силіконова.

- Фу! Яка гидота!

Та й викинув. Впала анакондочка прямо в море. Високі хвилі підхопили її і понесли водами. Добре що анакондочка вже вміла плавати, тож хлюпалася вона та й хлюпалася, з хвилі на хвилю. Аж тут згряя чайок налетіла. Ой і галас вони підняли сперечаючись. Та ось одній пощастило. Схопила й гайда, подалі від інших. Прилетіла на піщаний берег і їсти зібралась.

- Тьху!

Сплюнула вона з пересердя:

- Де ви беретеся, такі силіконові?

Гидота, та й усе!

- О! А що тут таке?

Угледівши коробку на березі, поцікавилась вона. Підбігла ближче і оглянувши коробку з усіх боків, почала читати:

- Спа-ге-ттї ча-рів-ні. Ви-роб-ник з об-ме-же-ною від-по-ві-даль-ніс-тю.

Чайка шарпонула картонну коробку. Та й розірвалась. З неї, одна по іншій сповзли довгі спагетті.

- Теж мені, чарівні!

Поіронізувала чайка.

- Були б вони справді чарівними, коли б були з м'яса! А так, це просто макарони якісь.

Чайка розчаровано ляпнула крилами себе по тулубу і полетіла геть.

- Макарони?

Тут анакондочка пригадала, як дівчинка годувала її макаронами. Як говорила про те, що для того, щоб вирости потрібно їх їсти.

- Як мені пощастило!

Вигукнула анакондочка.

- Я з'їм усі ці чарівні макарони і виросту. І коли я стану великою, дівчинка тоді мене неодмінно побачить. І ми знову будемо разом!

Кінчик одного спагетті знаходився якраз біля її ротика. Тож не гаючи часу засмоктала вона його.

Анакондочка й справді трішки підросла.

- О диво! Вони й справді чарівні!

З великою радістю вона з'їла весь вміст тієї коробки. Від цього все збільшувалась і збільшувалась. Аж доки стала гігантською.

По вранішньому березі моря уже прогулювалися подекуди люди. Побачили гігантську анаконду перелякались і почали кричати та тікати звідти. Анакондочка перелякалася тих криків і кинулась в море. Морські хвилі її сховали.

В цей час та сама дівчинка, сидячи за столом, щось малювала.

- Мамо, поглянь, я свою анакондочку намалювала. Сказала вона, підбігши до мами, що сиділа в кріслі перед телевизором. Але, обох їх зацікавило те що в той час показували по телевізору.

- Там ведуча вела репортаж з місця події:

- Щойно, на морському побережжі, звичайні громадяни могли спостерігати гігантську анаконду. Виникає питання. Звідки вона тут взялася? Адже в наших широтах анаконди ніколи не водились!

Запитаємо у звичайного перехожого, що він про це думає.

Ведуча прудко підбігла до чоловіка середнього віку. По його вигляду зрозуміло, що він дуже наляканий. А ведуча запитує в нього.

- Що ви можете нам повідомити? Як виглядала та анаконда?

Звичайний перехожий:

- Вона Гі, Гі, Гі....

Ведуча:

- Ви хотіли сказати, вона гігантська?

Звичайний перехожий:

- Вона фі, фі, фі....

Ведуча:

- Вона Фі?... Що ви хотіли цим сказати?

- Мамо!

Вигукує дівчинка.

- Ця анаконда фіолетова! Як і моя!

Мамочко! Потрібно негайно туди їхати! Моя анакондочка мабуть також там!

- Зачекай, моя люба!

Зупинила дівчинку мама. Ми не можемо бути певними, що це так. А та гігантська, мабуть небезпечна. Ти знаєш, що анаконди харчуються мясом. Ми можемо здатися їй смачними.

- Ні, мамо! Фіолетові анаконди не їдять м'яса. Вони їдять макарони!

...В цей час, на морському дні переполох. Прокотилась звістка в морських просторах про появу гігантської анаконди. І тепер, тільки здаля її хто помітить, відразу ж втікає.

Якось зустріла анакондочка поважного краба. А він сидить собі і не тікає. От вона й запитала невесело:

- А ти чому не втікаєш? Усі хто мене бачать, тепер втікають від мене, навіть акули.

А той їй і говорить:

- Чому це я буду тікати?. Анаконди крабів не їдять. Чи може їдять? Я такий старий, що вже й не пам'ятаю.

Анакондочка заспокоїла старого:

- Не хвилюйся, я крабів не їм! Я взагалі нікого не їм.

Поважний краб трошки подумав і заперечив:

- Такого не може бути. Усі когось їдять.

Але анакондочка запротестувала:

- А от я нікого не їм. Я їм тільки макарони.

- Макарони?

Здивувався краб. Я багато вже живу, але ніколи ще такого не чув, щоб анаконди макаронами харчувались! От часи настали! То ти через це такою гігантською стала?

- Так. Я з'їла цілу пачку чарівних макаронів!. Хотіла стати великою, щоб мене дівчинка помітила.

- Цілу пачку? Куди тільки світ котиться?

Клопочеться крабик.

- Це не світ котиться, це я пливу.

З крабом і анакондочкою порівнявся великий синій кит. Він запитав у анакондочки:

- То це ти, та що спокій морський плрушуєш?

- Ні, я нічого не порушувала. І ні в чому не винна. Мене люди налякали, то я і втекла в море.

Великий кит зітхнув.

- Ох вже ті люди! Один клопіт від них.

Анаконда заперечливо похитала головою.

- Що ви, є одна маленька дівчинка з мамою. Від них ніякого клопоту не-

має. Але вони загубилися. Я хочу їх знайти.

- А як же вони виглядають?

Запитав мудрий кит. Анакондочка поглянула на краба і відповіла

- Вони схожі на краба. Тільки у них замість клешнів руки. І по дві ноги.

Поглянув кит на краба і сказав:

- Люди усі схожі на краба. Можливо ці двоє чимось відрізняються від інших?

Пригадавши, анакондочка зраділа:

- Так, відрізняються! У них є коти!

Кит здивувався:

- Що ті кити там роблять?

- З одним дівчинка грається. А інший мишей ловить .

Дивукується кит:

- Мишей ловить? А навіщо?

- Не знаю.

Зізналась анакондочка:

- Мабуть, щоб погратися ними.

Припустила вона.

- Той кіт усіх ловить. Одного разу й мене спіймав.

Краб засміявся

- Ха-ха-ха! То не кит, то кіт. Я бачив такого кота. На бляшанці був намальований. Там ще було написано "Їжа для котів".

- Ну тоді, крабе, коли ти знаєш, як той кіт виглядає, намалюй його. А ти, анакондочко, намалюй дівчинку з мамою. Можливо, хтось їх упізнає і підкаже, де їх знайти.

Розсудливо сказав мудрий кит:

- Ми обов'язково їх знайдемо.

І заходилися краб з анакондочкою малювати. Малюнком зацікавився дельфін, який пропливав неподалік.

- А я бачив таких! Колись я працював в дельфінарії. Взагалі там працювало багато морських жителів. Ми розважали маленьких дітей. Серед них була та мама з дівчинкою. Дівчинка завжди носила з собою іграшкового кота. Пам'ятаю ще, що кликала його Сарделькою.

- Це вони! Це вони!

Зраділа анакондочка. На радіощах вона хотіла всіх обійняти. Та вони запротестували.

- Ні! Ти нас удушиш!

- Вибачте.

Ніяковіючи мовила вона.

- Але я так вам усім вдячна! Любий дельфіне, ти покажеш мені дорогу до того дельфінарія

- Звичайно. Пливи за мною.

Ось вони й попливли. Попереду дельфін, а за ним анаконда. З ними поплив і синій кит. Краб відмовився пливати.

- Я вже занадто старий для мандрівок. Та й стомився я тут з вами. Підпочивати.

Сказав, та й пішов собі.

Наближаючись до набережної, анаконда про всяк випадок пливла під водою. Кит раз-по-раз випускав високий фонтан води.

Побачивши дельфіна і кита, на набережній почав збиратись натовп людей. Приїхало телебачення, і та ж таки ведуча почала вести репортаж.

- Ми ведемо репортаж з набережної! Сюди прибуває все більше не байдужих! Всі спостерігають, як до дельфінарії наближається незвичайна пара: синій кит і дельфін. Що б все це значило? Справа набуває...

- Я бачу ту дівчинку!

Повідомив друзям дельфін.

- Он вона! З нею кит і мама!

Почувши це, анаконда, забувши про теперішній свій вигляд, на радощах вигулькнула з води. Спочатку в воді всі побачили її довге тіло. Воно пружинисто вигиналось, туди-сюди, туди-сюди. Від цього видовища люди ніби заціпеніли. Стихли голоси. Жах скував їм тіло. Аж тут, просто над ними, як на пружині, метнулася з води голова анаконди. На видовженому тулубі, як на довгій шийі, вертілась її голова в усі сторони. Великі очі когось шукали в натовпі. Тепер, ніби прокинувшись від сну, кинулись усі, хто куди. Натовп закричав, заверещав. Плинув у всі сторони. Нарешті анаконда розгледіла дівчинку. Радісно посміхнувшись погукала:

- Дівчинко! Я тут! Я тебе знайшла!

А дівчинка не бачила посмішки і не чула те, що говорила анаконда. Людські крики заглушили ті слова. Натовп кудись поніс її з мамою і котом.

...Невеселою поверталась анакондочка в море. Кит з дельфіном, як тільки могли, втішали її.

- Ех! Я тепер занадто велика. В такому вигляді мене дівчинка мабуть злякалась. Тепер ніколи-ніколи не захоче вона зі мною товаришувати.

Попливу, попливу я світ за очі...

Мудрий кит зупинив її і порадив:

- Почекай, анакондо! Я знаю, що потрібно робити! Тобі потрібно стати знову маленькою, якою ти була. Тільки так тебе дівчинка впізнає.

- Так, мені потрібно стати маленькою.

Завертілась хвилюючись анаконда.

- Але, як це зробити?

А тут чайка саме присіла китові на спину. Постояла-послухала та й почала сміятись:

- Ха, ха,ха! То ти таки з'їла тих чарівних спагетті?

- Так, повен пакунок.

Зітхнула анаконда.

- Ото не треба було їсти, що попало. От я, крім м'ясного, не їм нічого! Тому зі мною все й гаразд.

Розсердився мудрий кит:

- Не смійся, чайко! Краще підкажи що тепер робити. А не знаєш, то лети собі геть!

- Почекайте, не ображайтесь. Можливо, я й справді знаю, що робити.

- То що? Говори!

Захвилювались усі. А чайка заклала крила за спину і походить у кита на спині.

- Ось що.

Говорить:

- Якщо ти від чарівних спагетті збільшилась, то від чарівних макаронів може зменшишся?

- Так!

Зраділа анаконда. І почала роздумувати в голос:

- Коли мене дівчинка годувала макаронами, то я не змінилась. Але коли б мені з'їсти чарівних макаронів, можливо я б зменшилась. Але де мені взяти таких чарівних макаронів?

- Та бачила я ті "Чарівні" макарони!

Вигукнула чайка.

- Є така гора, називається Кудикіна. Так ось, з неї падає водоспад. За тим водоспадом є печера. Вона заповнена наполовину водою. Якось я залетіла була туди. Насилу вибралась. Їй досі не розумію, як це я не пропала в тій печері. Там я і бачила ті "Чарівні" макарони.

Анаконді не терпиться, прохає чайку:

- Яке щастя! Покажи мені дорогу до тієї Кудикіної гори!

- Тобі й справді, анакондо, пощати до. Бо до Кудикіної гори, крім мене, ніхто в цілому світі дороги не знає.

Пливіть за мною!

І друзі попливли за чайкою. Дуже довгою була та дорога. Та все ж припливли. Чайка зупинилась і показала вперед;

- Там за туманом стоїть та гора. Я, на жаль, в тумані летіти не можу.

- Там далі уже дуже мілко.

Сказали дельфін і кит.

- Ми теж не можемо далі пливти.

- Дякую, я зроблю це сама.

Анаконда пірнула в воду і якнайшвидше попливла. Невдовзі вона побачила Кудикіну гору. З неї падав прекрасний водоспад. Анаконда попливла під тим водоспадом і опинилась в вузькій печері. Чим далі пливла вона, тим печера все звужувалась і звужувалась. І ось анаконда зупинилась, зрозуміла, що коли продвинеться ще хоч на метр, дороги назад вже не буде. Бо не вистить місця для того, щоб розвернутись.

- Якщо я буду рухатись вперед, то не знайшовши там чарівних макаронів, я пропаду в цій печері. Але коли я залишусь гігантською, мене дівчинка буде боятись. Тому вона вирішила рухатись далі. Вже не пливла, там води вже не було. Тяжко було навіть повзти. Боки поранилися об виступи печери. Нарешті й зовсім застряла!

- Клята чайка! Вона обманула мене!

Анаконда заплакала. Сили покидали її. Знесилена стараннями вона заснула.

Друзі її чекали і нервували.

- Чому так довго анаконда не повертається?

Чайка теж занервувала:

- Знаєте, якщо анаконда не знайде там тих клятих макаронів, то вона по-мре. Повернутись назад у неї не буде можливості.

- Що? І ти мовчала! Чому ти їй цього не сказала?

Гнівалися дельфін і кит.

- Так, я винна. Я полечу до анаконди, можливо чимось допоможу!

І чайка полетіла. Пролетівши води водоспаду, полетіла вона темною печерою. А там важко було щось розгледіти і вона летіла навмання, раз по раз вдаряючись об виступи.

- Анакондочка! Анакондочка!

Час від часу гукала вона.

- Ех! Пропаду я тут.

І тут вона зі всієї сили об щось стукнулась. А це була анаконда. Чайка зненацька стукнувшись об неї, розбудила її. Анаконда, нажахана кинулася вперед і стукнулась носом в глухий кут печери.

- Ой! Ой! Йой!

Чайка зрозуміла, що знайшла анаконду.

- Анакондо, це ти?

Про всяк випадок запитала. В анаконди від удару об стіну в очах каганці засвітились

- Так, це я.

- Ти не знайшла чарівні макарони?

- Ні.

Помовчавши, чайка сказала:

- Мені шкода.

Але в цей час анаконда поглянула уважніше.

- Я щось бачу! Це...та це ж Чарівні макарони!

Вигукнула вона радісно. Я їх знайшла!

- То їж їх уже!

- Як я зголоділа!

Сказала анаконда і не вагаючись давай швиденько їсти ті макарони. Вона їла, а тіло її все зменшувалось, О чудо! Вона знову стала такою, як була колись. Розвернулася до чайки:

- Дякую тобі!

- Немає за що, мені ті макарони й за даром не потрібні. Я їм тільки...

- Знаю, знаю! Тільки м'ясо ти їси.

Але коли б не ти, то я б пропала.

Чайка з полегкістю зітхнула:

- Добре те, що добре закінчується!

Нам час повертатись!

Обидві зранері, але щасливі повертались вони.

Кит і дельфін побачили обесилену чайку. Вона ледь летіла. Не побачивши анакондочку, вони подумали про найстрашніше і стали сумними.

- А я ось!

Озвалася до них анакондочка. Вони спочатку навіть не впізнали, бо маленькою її ніколи ще не бачили. Але оговтавшись, дуже зраділи.

- Анакондочко, ти така маленька!

Пройшов деякий час після чудесного перетворення анакондочки. Анакондочка з чайкою повністю одужали і відпочили.

- Чайко, віднеси анакондочку до тієї дівчинки.

Попросив чайку мудрий кит.

- Запросто!

Чайка підхопила в дзюб анакондочку і вирушили вони в дорогу

- Бувай анакондочко!

- Прощайте!

Понеслась анакондочка у чайчиному дзюбі крізь морські бризки та вітер.

До дівчинчиного будинку вони дісталися пізнім вечором. Добре, що балкон був відкритим, то чайка залетіла прямо в кімнату, де вже спала дівчинка.

Спить дівчинка пошмигуючи носом. Чайка обережно поклала анакондочку їй в долоньку. Очевидно почувши шурхіт, в кімнату зайшов кіт, не іграшковий, а справжній. Побачив чайку та й погнався за нею. А чайка: Пурх! Та й полетіла. Від гамору прокинулася дівчинка та й побачила в своїй долоньці анакондочку.

- Ти повернулася! Мамо! Мамо! Анакондочка повернулася!

До кімнати зайшла сонна мама.

- Що, доню, страшний сон приснився?

- Цікавий сон, мамо!

Топ-компанія

По ту сторону річки, там, де село починається, стоїть невелика хата. Там і садок вишневий є. Весною і хрущі над вишнями гудуть. А взагалі-то там господарюють бджоли. Там ще кущ такий високий смородиновий росте. Під самим вікном... Сонечко світить, а бджоли то вилітають з вуликів, то знову до них повертаються. Біда тому буде, хто надумається там в схованки погратись. Бджоли тільки діда визнають. Толя про це вже добре знає і туди не наближається. Але бджолиний мед смачний. Дід Федько пригощає Толю ним і про всілякі бджолині штучки розповідає. Цікаво хлопцеві у діда час проводити. Поки Толя був малим, то човном з мамою до діда молоко возили. Підпливуть було, біля берега човна свого припнуть. А тоді довгою стежкою де йдуть, де деруться. Бо обійстя дідове на високому пагорбі стоїть.

Тепер же, після випадку з вовками, Толі дозволили користуватись човном. Тож добираючись до школи, він спочатку плив човном і заносив дідові молоко. А вже від нього йшов до школи. Повертався додому тим же шляхом. І бувало, що надовго затримувався у діда. Дід то майструє, то лагодить. Все щось робить. Хлопчик береться підсобить.

На літніх канікулах до школи не потрібно йти. Та Толя завжди причину знайде, щоб тільки до діда піти. Цього літа дідові курей допомагав пасти. Не сам, а з Валетом. Колись, ще маленьким цуценям, за жменю мідяків дід Федько продав його Толі. А в придачу ще й цукерок дав. Дід би й за даром те цуценя віддав би, та так не годиться. Говорить, що з того що за даром дають, ніколи толку не буває. О! З того цуценяти превеликий толк є. Ой і толковий же Валет

виріс. Сам розумів, яку курицю потрібно завернути. Люблять курі по пагорбу розбредитися. А коршун літає, та метикує, яку б то схопити. А ще лисичка зі своєї схованки чатує. Курі - то легка здобич для лисиці. Але коли Валет на сторожі, то коршун з лисицею хіба облизня впіймають.

У діда Федька є бінокль. Такий чорний, масивний. Ось за що Толя найбільше поважав діда Федька, то це за той бінокль. Коли станеш на пагорбі та поглянеш в того бінокля, то все село побачиш. І кладовище за селом. І хутір поміж деревами розгледіти можна.

Хутір з селом розділяє річка. Яка ж вона довга! А он там галасливі діти купаються. Там вони з мосту в воду стрибають.

- Е... Річка вже не та.

Махнув роздратовано дід рукою.

- Обмільшала та болотами заросла. Немає для неї доброго господаря. А колись же по ній баржі тягали... А на моста того поглянь. Його ж ще німці відступаючи збудували! Зносу йому не було б, коли б на зиму розбирали. А так, весняний льодохід розбив його.

- Який такий льодохід, діду?

Питає в нього Толя.

- Ех-хе-хе...А такий льодохід. Тепер такого не буває. Де йому взятись? Річка вся в болотах. Та й зими тепер не ті. Клімат потеплів. А то було, як льодохід пре, то всі водорості з корінням вириває. У річки піщане дно було чистим. Що вже ті водорості, коли й дерева по берегах не могли встояти. І їх течія після льодоходу висмикувала.

Відвів сумний погляд дід від річки:

- Ех! Що вже згадувати. Нічого не повернеш. Ходімо краще в карти заграємо.

І навчив дід Толю в карти грати. Бувало Толя і друзів до діда приводив. То тоді гуртом грали в кукуріку. Це дуже цікава і весела гра. Коли кинеш десятку то кричи : - Кукуріку!

Коли валета хто кине, потрібно кричати:

- Місьєвалет !

На даму хто кине, потрібно сказати: Дам- ма-дам!

На короля ніяк не говорили, тільки рукою ніби честь віддавали. По тузу долонею стукали.

І потрібно не прогавити. Швидко все те робити.

Ото вже тоді, з хлопцями такий гамір було піднімуть! Та сміються, сміються.

Та все ж частіше Толя один приходив до діда. Не дуже йому подобалося, що й хлопці в бінокль дивляться. А ще й того, що дід Федько, це його дід. А хлопці поводитися так, ніби це і їхній дід. От і склалася така гоп-компанія , дід Федько з курьми і Толя з Валетом.

Зустріч з вовками

За ніч пісок підмерзає і стає щільним. Можна велосипедом до школи добиратися. В деяких місцях сосни, ніби розступилися, даючи можливість дорозі стати ширшою. Там пісок під враннішнім сонцем нагрівся, і крутити педалі становилось все важче. Толя був змушений котити велосипед. Скоро ліс скінчиться. А там, через річку, по вузькому дощатому мосту він поїде не сідаючи на сидло. Велосипед буде дринькати і підскакувати на латаному перелатаному мосту.

Та цього разу все сталося інакше. Погляд ковзнув обабіч дороги на ялинку, що росла на пагорбку. Придивившись, Толя різко зупинився. З під густої гіллі визирали вовки. Їх було двоє. Відстань до них була настільки не великою, що Толя біля вовків розгледів розірване лоша. Загризене було недавно, бо з тушки ще парувало. Опустивши голову і вишкірившись, вовк зробив крок. Масивна лапа зупинилась даючи хлопцеві шанс.

І Толя цим шансом скористався. Миттю розвернув велосипеда. Пробіг, пробуючи розігнати його. Це не виходило. Велосипед буксував у піску. Толя знову і знову зіскакував і розганявся. Як уже воно там було, не можливо достеменно пригадати. Але весь мокрий від поту він не зчувся, як приїхав додому. З нього парувало, як з тієї тушки.

Лось

Десь пропала лосиха. Не стало та й усе. Залишилось її мале лося однісіньке. Забрело воно на хутір. Худесеньке, видно, що голодне. Комуś стало шкода, то й погодували його коров'ячим молоком з соски. З тієї, що домашніх теляток годують. Ото тоді і внадилося воно на хутір. Люди вже й звикли до нього. До чийого подвір'я підійде, то той і погодує. Хоч годинник по ньому звіряй. Тільки господині корів подоять та відправлять на пасовище а воно вже біля чийхось воріт третєся. До осені, на коров'ячому молоці добрезний лось виріс. Від голоду люди врятували його. Але ж вигодувати - то тільки пів справи. Потрібно, щоб хтось навчив, як у світі виживати. Для цього є батьки. В цього лосиняти батьків не було.

Лось виріс гарним, з креслатими рогами. Напрочуд плечистим та дужим. Вовки ту силу розгледіли, тому обходили його десятою дорогою. Небезпека чекала лося в іншому місці.

Літом сохатий перепливав річку без проблем. Взимку по кризі ходив. А на весну в деяких місцях ту кригу підмила течія. От в одну із таких промилин і потрапив лось. Під лісом вночі це трапилось. Проломилася крига під ногами. Не було, кому врятувати. Та ще й мороз тоді такий сильний був, що до ранку наш красень повністю вмерз. А вже вдень хтось приніс на хутір сумну звістку...

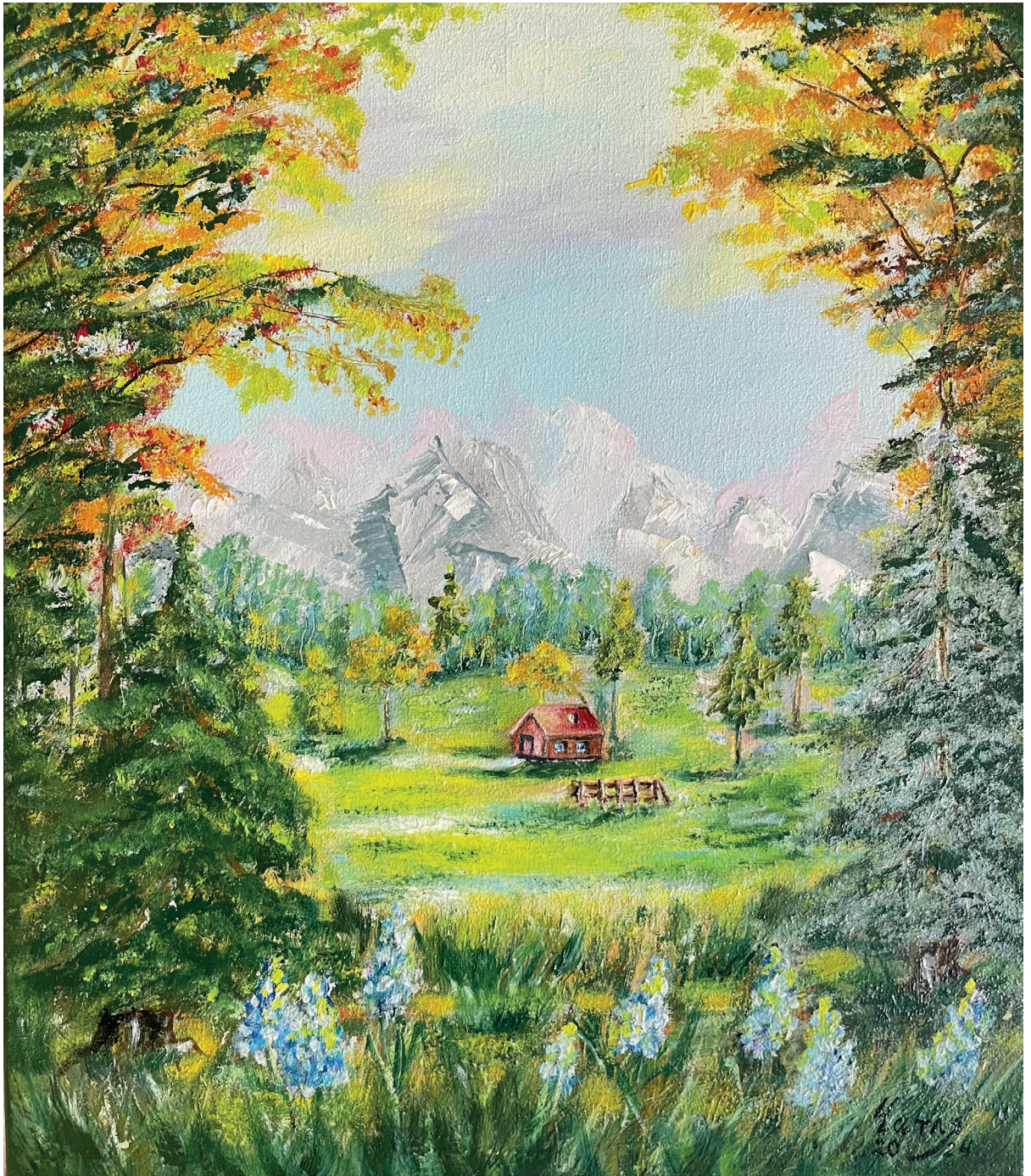
Буць Вікторія

Ірина Чапля художник, митець народилась 1969 року у Львові, де і проживає. Працювала вихователем у дитячому садку. Захоплювалась творчістю інших митців, але себе у цій ніші не бачила. Прийшов час, сміливість, впевненість купити фарби та погала писати, самостійно навчалась, експериментувала. Надихали твори голландських художників. Втілює ідеї, котрі приходять спонтанно, які її гіпляють. Це сюжети з прожитаного, природа, життєві історії. Пише у стилі імпресіонізм, більше натуралізм. Подобається поєднувати різні стилі, яскраві кольори. Усі картини пише інтуїтивно у єдиному екземплярі, котрі не повторюються. Приймала угасть у збірних виставках у м. Київ. Живопис це її радість, яка дає сили жити своє життя та бачити надію на краще.

Хатинка у лісі

Картина «Хатинка у лісі» олія, 2024 р. Ідея прийшла коли споглядала природу у Львівському сквері, подумала про Швейцарію і затишну хатинку серед гір. Де тиша, спокій, не має людей, шуму. Тільки я і природа зі своїм колоритом та звуками. Кольори яскраві, сонячні.

Опис картини (натуралізм): хатинка у лісі, де можна відпочити. Наповнитись енергією природи, послухати тишу, шум вітру, спів пташок.

Дайна Хорт

Всі думали, що я математик
Ан ні! я - писатик) пишу. Час од гасу.
Коли перемагаю лінь та прокрастинацію. А
коли вони мене, то я вигадую.

Насправді вигаданих історій набагато
більше, ніж тих, що я записала. Мабуть саме
тому пишу переважно коротку прозу. Бо істо-
рій багато, а я одна!

Ранок почався з холодної кави

«Ранок почався з холодної кави». Мені стало смішно. Бо рима «і почуття наші раптом зів'яли» так і просилася до язика. Тим паче, що ці два рядки повністю описували моє сьогодні.

Він вчора сказав, що я більше не відповідаю його оновленому світогляду.

Зібрав свої скарги. Замовив таксі і двох чоловіків, щоб винести акваріум. І я зрозуміла, що все то серйозно.

Зараз я сиділа на підвіконні, хлебтала противну холодну каву і думала, коли ж це я пропустила тривожні дзвіночки зміни світогляду мого любого Валерчика?

Ну ми ж так добре жили. Я захищала кандидатську, літала по Європі налагоджувала зв'язки з іноземними інвесторами. Валерчика мої часті відльоти дуже влаштовували. Як людина творча, він потребував простору вільного від чужої присутності. Та й зарплата моя нас таки дуже влаштовувала. Валерчик годував своїх піраньок і займався творчими пошуками, щоб сказати нове слово у новітній українській літературі. Він будував плани, як його романи екранізуватимуть у Голлівуді. І як він обов'язково сам буде адаптувати романи до екранізації. Я його планами ну дуже пишалася. Звісно, щодо червоної доріжки я не мала великих очікувань, та у формі себе тримала, щоб зіркове фото потім було не соромним.

- Ні пані, ми не беремо вашу дівчинку до хору, - з моєї підсвідомості вигулькнув спогад дитинства.

- Послухайте, шановний! Як це так: усіх берете, а її ні? Вона ж так любить співати!

- Пані, я вже сказав: місць немає!! Все, крапка.

- А! Так потрібно заплатити! Скільки? Ми можемо собі це дозволити. Моя єдина онука хоче бути артисткою, то значить вона таки буде артисткою! І я наполягаю, щоб вона співала у вашому хорі. Я навела справки: ваш колектив кра-

щий в нашому регіоні...

- Шановна...вибачте, як ваше ім'я?

- Мене звуть Катерина Василівна Остапенко, я завідувач кафедри «кораблів та океанотехніки». Так, це в минулому, але мій чоловік..

- Катерино Василівна, шановна, якщо ваша..

- Оленка...

- ...Оленка хоче бути артисткою, то зверніться до розмовного жанру чи пантоміми, бо, почуйте тепер ви мене, вона верещить, як кіт, якому дверима прищемили хвоста! Вона жодного разу, почуйте, жодного(!) не втрапила в ноту! Ні в яку!! Ви про ведмедя чули, який на вуха наступає? Так от, на вухах вашої Оленки, той ведмідь станцював самбу!!

Це так, зі слухом в мене не дуже. Мені тоді було шість років і я вирішила стати артисткою. Бабуся моя була не з тих, хто швидко здається. Ми почали з найкращого хору, а потім ще довго вона водила мене на прослуховування по гуртках художньої самодіяльності. Аж поки вже я не сказала, що краще буду стюардесою, бо хочу літати.

Тобто я могла пропустити не лише дзвіночки, а й великодні дзвони на костьолі, шпилі якого видно з нашого балкону.

Кава скінчилася. Я зробила порожній сьорб. І пішла збиратися до басейну. Плавання завжди допомагає мені думки мої ввібрати в береги.

- Так коли ж це все таки почалося? - я робила вже п-ний заплив, - Світогляд в одну мить не змінюється. То лише з прозрінням таке буває. Раптовопрозрілим Валерчик не виглядав. Хоча звідки я знаю, який вони мають вигляд? Прозрілі мешкають, якщо вони і є, десть в паралельному моєму вимірі.

Так! Ось воно. Десть що півроку тому коханий захопився йогою. Почав вставати на світанні. Якось я, як завжди, зібралася на ранкову пробіжку, встала, а він вже сидить у лотосі, палить смердючі палички і слухає дивну музику. Сказав, що то мантри. Ну до мантр мені немає ніякого діла. То я сказала, щоб провітрив, як закінчить та й побігла.

Секс! Точно! Треба згадати коли ми востаннє кохалися. Коли ж то, коли? Ні, не можу.. Не пригадаю... а, після того весілля... здається тоді я трохи перебрала. А як же! Не кожен день твоя краща подруга виходить заміж за твоє перше кохання.

Після того всього весілля я вирішила станцювати Валерику стриптиз, а він сказав, що на п'яних жінок у нього не стоїть, що п'яна жінка це огидно. О! Тут вже в мене сталося прозріння.

Я хотіла дати йому ляпаса та схибилася і побігла до уборної. Бо омари раптом попросилися назовні. Їм, бачте, не комфортно було плавати в коктейлі з мартіні, шампанського та горілки.

Згодом з'ясувалося, що Валерчик більше не вживає алкоголь. А ще змінився наш раціон. З нього зникло м'ясо. Я не відразу помітила. Бо мені лише б кава була, а так, що Валерчик приготує, те і добре. Переважно я поза домом харчуюсь. ..

-Капець!

- Вам зле?!! Тримайтеся! Я йду!! - почула я крик і потім щось шубовснуло у воду.

Я не зчулась, як якийсь мужик обхопив мене попід руки і вже тягнув з басейну. Виявляється я раптово перестала пливти. Завмерла і йому здалося, що я збираюся потонути.

- Та відчіпіться ви від мене!! Дякую, дякую, тільки відпустіть. Зі мною все добре, - борсалася я. А потім раптом: «В мене сексу не було півроку! Аааа Розумієте? Валерчик мене більше не хочеєєєє...»»

Тут вже я схопила свого рятувальника за руки і почала ревіти. - Ой, дамочко, це не до мене! Женат. Безнадійно женат. Трійко дітей, - показує він мені палець з обручкою і зникає в невідомому напрямку

- Та до чого тут ви??? Ааааа - голосила я.

Я сиділа, куталась в рушник, витирала ним сльози.

Коли вже їхала додому, то була спокійна. Я мала рішення моєї проблеми. Не в моїх правилах довго жувати соплі. Піду завтра запишуся на йогу. Я зупинилася біля Епіцентру, бо в його головне - килимок правильний купити.

Віддамся в хороші руки

«Людоньки! Відгукніться! Що ж це діється? Чи є у вас серце? Гарний собака шукає сім'ю та дімівку!» – волав на Олену текст оголошення на стовпі трамвайної зупинки. А в підтримку емоційного зашквару друкованих слів,

хаскі на фото під текстом дивився з суворим докором прями́сінько в карі очі Олени. Від того погляду жінка схопилася за серце. Бо раптом злякалася, що його в неї немає, раз вона ще не дзвонить замовляти собачу миску та інші причадали для комфортного проживання «гарного собаки» на теренах її двокімнатної квартири.

– А!! Чекайте! Чекайте! – волила тепер вже Олена біжучи до свого номеру 17. Яким вже 17 років день у день,

окрім відпустки та вихідних, їздила з дому на роботу до лабораторії при кафедрі теоретичної фізики та астрономії.

Олена заскочила до трамваю на фразі «Обережно, двері зачиняються». Вмостилася біля вікна і з задоволенням відзначила,

що серце в неї таки є. Бо від пережитого стресу спізнитися на засідання вченої ради, де мала почесні обов'язки

конспектувати виступи засідаючих, серце занепокоєно калатало.

– Олено Сергіївно! Ви записали?! – вивів жінку із трансу споглядання весни за вікном голос головуючого.

– Так-так, я так! – спішно підтвердила Олена.

«Скільки таких рад я вже відписала! На що я витрачаю своє життя?!», – задавалася питаннями

Олена наповнюючи чайник водою у своєму закутку в лабораторії.

Вона любила понеділки. Саме за ці вченні ради. Після ради люди з почуттям виконаного обов'язку розбрідалися

по кабінетам і до обіду стояла тиша.

Зайшла до Фейсбуку. І перший же допис у стрічці непрозоро натякав: ПЛАНУЄШ ПОЧАТИ НОВЕ ЖИТТЯ?

СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ ТЕБЕ КОЖНИЙ СЬОМИЙ ДЕНЬ – ПОНЕДІЛОК!

Це був знак! І Олена прийняла рішення.

— Я беру того гарного собаку! У мене є серце!

— Що?! Ленка! Ти зранку з ліжка впала? — Наталка з кафедри загальної та прикладної фізики завжди після ради забігала до Олени на каву.

— Ой, Ната! Не впала. Собаку беру.

— Собаку?! Ти хочеш розбити всі стереотипи вщент? Замість кота - собаку? Старим дівам належно з котями справи мати!

— Ніяка я не стара і тим паче не діва!, — образилася Олена, — мені до 40ка ще півроку. От тільки навчи мене як ти з ними знайомишся! З тими, що заміж беруть.

— Ахаха! То тобі, Ленко, треба кафедру змінити. В мене ж ПРИКЛАДНА фізика, а в тебе ТЕОРЕТИЧНА! О, закипів!

Давай вже кави бахнемо. Ми ж учора з Лесиком відмічали річницю нашої зустрічі, то я зранку ніяка. Дивись, що маю! — і Ната тицьнула під ніс Олені свою руку з обручкою.

— ОЙ! Зробив! — зойкнула Олена, — Підеш?

— Ну а що робити? Ти ж знаєш, що я зовсім не можу сама!

— Ну то це вже втретє йдеш!

— Дасть Бог, не востаннє, — засміялася Ната і дістала з сумки ферреророше і пляшечку коньяку.

— Здуріла? Понеділок! Ранок!

— Та по крапельці! Чисто для годиться! Відмітимо мої заручини. Давай розкажуй де береш собаку? І якого?

Хоч Пес? Як ні як, та мужчина в домі!

— Та ось дивись! — Олена дістала з кишені зіжмакане оголошення, — Не встигла зазнімкувати. Зірвала.

— О! То це серйозний чоловік! — закотила очі Ната розгладжуючи папір, — Такий погляд! Красень!

Ну тепер ти точно маєш його брати! Оголошення зірвала, то вже без варіантів!

Після роботи Олена зайшла до Зоошопу і купила гарного нашійника і повідок. Вибирала як собі. Уявляла як буде

вигулювати Шона, ну так, на честь улюбленого Коннері, у парку і знайомитися з іншими собачниками, чоловіками.

«Бо ж ті чоловіки-собачники таки вміють піклуватися про інших - раз мають собак. То вже й про мене піклуватимуться», — так мрійливо розмірковувала жінка.

Папірець Олена зірвала не весь. Останні цифри телефонного номеру залишилися прикрашати стовп. Зате була адреса.

За містом. Далекувато. Та нічого. Олена рішуче сідала до маршрутки.

Потрібний будинок знайшла не відразу. На вході дзвінка не було. Олена відчинила хвіртку і попрямувала до дверей.

— Дамочко! Вам чого? — почувся неприязний жіночий голос.

— Та я тут...по Шона прийшла!

— Якого ще Шона? — з хати вийшла пухленька коротенька жіночка на ви-

соких підборах.

—Ой! Та це я про того гарного собаку, що шукає хороші руки!

Облягаючий светрик жіночки підкреслював всі її неабиякі форми.

— А подзвонити на телефон не пробували?! Забрали його. Пізно ви надумали.

— Та я ..,— хотіла виправдатися Олена і не встигла. З відчинених дверей вискочив той самий гарний собака.

—Грегорі! Грегорі! Стривай мій хлопчику,- схопила його за нашійник господиня.

А на німе запитання в округлених очах Олени вже зовсім роздратовано гаркнула:

- Гарний собака шукає гарні чоловічі руки! Чоловічі! А вам вже час, бо за 15 хвилин шоста. А в нас тут маршрутки опісля не ходять. Бай!- і потягла свого хлопчика до хати.

— Це ж треба! Грегорі! Шукає чоловічі руки! Гарні чоловічі руки! — по складам передразнювала жіночку Олена.

—Та це тобі, курво, гарних чоловічих рук захотілося! Бач яка аферистка!, - все більше обурювалася викликаючи таксі. На маршрутку вона таки спізнилася.

Пожбуривши новий нашійник та поводок в куток свого передпокою, не знімаючи взуття метнулася на кухню,

дістала почату пляшку вина, і трохи загасила пожежу свого обурення.

Та де там той сон! Жінка вертілася з боку на бік до ранку. А як засіріло пішла пройтися. А тут вже й сусідка Віра Павлівна зі своєю Мусею вийшла.

І Віра Павлівна і Муся, англійська бульдожка, були дамами далеко не юного віку.

Олена привіталася. А потім, незнано чому, зробила кілька знімків Мусі, поки сусідка поправляла свого незмінного капелюха.

За понеділком завжди йде вівторок. Тож спала ти чи не спала, а на роботу йти мусиш.

Олена зиркнула по сторонам, чи ніхто не дивиться, обірвала той клаптик з останніми цифрами телефону

вчорашнього оголошення і ретельно розгладжуючи наліпила на рекламний стовп новий папірець.

З вікна 17го номеру Олена замилювання своєю роботою.

« ВІДДАМСЯ В ХОРОШІ РУКИ!» Бульдожка Муська на фото вийшла навіть симпатичною! Дарма, що пенсіонерка.

А нижче телефон Олени і ніякої адреси. «Нехай спочатку дзвонять. А ми вже почуємо чиї там хороші руки!», -

практично міркувала Олена погладжуючи свіжо надруковані оголошення. В неї їх було ще не на один стовп.

Великі гарбузи

«Ну і коли ж то мені садити ті городи? Я дівка молода. Незаміжня. Тільки університета скінчила. Приїхала в цю глушину з самого міста. А тут тобі якісь городи! А я ж поміж іншим бібліотекарка! Інтелігентна особа!» - так розмірковувала собі Клава вся червона і розпашіла після чергової сутички з сусідкою Валькою.

Валька, жінка під тридцять і мати трьох сопливих погодків, мала мужа-комбайнера чорноокого Степана.

Тож коли навесні в порожню сусідську хату, де жила бабця Оксаніта, та що вмерла перед самим новим роком, та ледве вдовбали для неї яму в замерзлій землі, Голова заселив цю фарбовану білявку з наклеїними віями, Валька відразу зметикувала, що треба з цим щось робити. «Бо дітям батько треба!» - сказала їй свекруха, тітка Вірка, коли вперше вгледіла її нову сусідку.

Хатинка бабці Оксаніти була хоч і невеличка, та справна. Доглянута і тепла. Фарбована яскраво-голубим та підведена смолою.

Ще й тарілка на даху від бабці у спадок лишилася. Не цуралася стара переваг цивілізації. Жила вона сама, дітей не мала,

тож все майно відійшло в користування селищній раді.

А Клаву занесло в цей курний закуток під назвою Великі Гарбузи, бо голова впровадив реформи - хотів молодь в село принадити. А щоб молодим тут «медом помазати», пообіцяв надати їм усілякі пільги. В тому числі і житло на три роки

безоплатне. Тож Клава, що зростала як та бліда квіточка в напівпідвальній двокімнатній квартирці разом з двома сестрами та мамкою з татком запійними двірниками, з радістю спакувала валізу і відправилася на свіже повітря вести здоровий спосіб життя.

Так вона своїм коліжанкам і сказала тримаючи наманікюреними пальчиками цигарку:» Остання. Я тепер в зав'язці. ЗСЖ - моє все.

Їду на село. Свіже молочко і шпинат з грядочки. І йогою займуся!»

Пішов вже другий місяць Клавиного ЗСЖ. І та пляшечка Mozart Vanilla Cream, що презентував їй на прощання Ігор Віталійович, її безнадійно одружений коханець, майже скінчилася. А що ви хотіли? З розваг у Гарбузах базар у суботу, та посиденьки за чарочкою в підозрілому закладі під гордою назвою «Бар» місцевих підприємців Харчунів. Правда ще збиралися «на хаті» у Райки, що була завклубом і частенько забігала до Клави в бібліотеку перекинутися слівцем та випити чаю.

Клава вже зрозуміла, що вихідні на селі для того, щоб робити. А на роботу тут люди зазвичай ходять відпочити. А в суботу та неділю

починаються городи. З ранньої весни до пізньої осені триває цей божевільний марафон на виживання «в кого ж кращий?»

«А бур'яни он бач які поперли! - дивилася Клава на свій город, - щоб то так женихи до мене в двері перли!»

Та де там тут ті женихи! Як не одружений, то нероба небритий. А з одруженими Клава мати справу заріклася. Одне діло Ігор Віталійович у місті.

І зовсім інше сусід Степан! Валька така клята, що не лише патли повиди-

рає, а й хату підпалить.

Стояла Клава з сапкою посеред городу і думала: «нащо тій бабці такий здоровенний город був треба!» А тут і Голова їде. “А щоб його! Кожен день своєю бордовою Нивою туди-сюди і сюди-туди.”

- О! Клаво! - зупинився, кричить, - на город вийшла? Це добре. До травня щоб як лялечка був!

Газанув і лише курява за ним.

Так Клава ще не пітніла в своєму житті. А ні в спортзалі, а ні в ліжку. Хоч який був її Ігоряша спритний до імпровізацій, та й він так Клаву не ганяв, як та клята сапка.

Перед сном хильнула Моцарта, все що лишалося, і заснула ще дорогою до подушки.

А вночі сниться їй, що хтось ходить по хаті. Зі свічкою і в довгій білій сорочці.

-Ще мені привидів не вистачало! - крізь сон думає Клава, - а! так це бабця Оксаніта! Мабуть також про свій город переймається, що й не лежитья їй в домовині. Через той город тепер й уві сні спокою не маю! Все село як скажене кричить мені «город посади!» замість «добридень».

І точно. Стала Оксаніта перед ліжком і кличе Клаву:

- Вставай, дівуля! Город садити треба! Де мої гарбузи, питаю??

Сіла Клава на ліжку, очі тре і не збагне, чи то воно з перевтоми таке видиться, чи то сон такий?

А бабця бігає по хаті крізь стіни, крізь меблі і все гарбузи шукає.

- Знайшла, - кричить і тицяє Клаві в обличчя торбу з гарбузовим насінням.

- Ось, - каже, - ці гарбузи посади рівно 263 ямки. А як прийдуть просити відсипати їм моїх гарбузів, не давай насіння! Бо як дасиш кому, то прийду й з того світу і задуш тебе, лежебоку! І дивись мені, щоб жоден не пропав! Я буду навідуватися, перевіряти. І щезла бабця, як і не було.

Налякана Клава весь день у своїй бібліотеці вивчала інформацію про те як гарбузи вирощувати.

З того дня зайнялася вона городом не на жарт. Ґрунт перекопала. Органіку випросила по сусідах, удобрила. Мінеральні з інтернету доставку замовила. А люди привітними стали. Вітаються. В гості звуть. Навіть сусідка Валька мовчить. Бо ж немає коли тепер Клавці очі жонатим хлопам зривати! Вона ж тепер ділом зайнята.

А Клава як скажена з городу тепер не сходить. Температуру заміряє, вологість заміряє. Розпушує. Прийшов травень. Відсвяткувала Великодень, бо в селі так: як свято- то свято, ніхто не працює, та й давай гарбузи садити.

Всеньке літо ходила за ними, як за дітьми. Оксаніта лишень раз з'являлася, посміхалася, задоволена була.

Приходили до Клави баби, просили всипати Оксанітиного насіння, бо ж «таких добрих гарбузів як у неї по всьому кутку не знайдеш!»

Та дівка добре запам'ятала застороги бабці - нікому не відсипала ні за які гроші, ні за які вмовляння.

Дивно, що люди, ніби ще й задоволені від того були, як отримували від-

мову.

Почали їй за «просто так» то сметанки, то сирчику приносити. Пирогами пригощати.

Так і літо майже минуло. За поливами Клава ні про йогу, ні про женихів вже й не мріяла. Город її повністю задовольняв. Сама окріпла, талію наїла. Бо ж хіба з тонкою наносишся води відрами? А як стали гарбузи масу набирати, то й ціле відро на куш виходило.

Наприкінці серпня ні з того, ні з сього, зав'яв один гарбуз. Клава запанікувала. Перелопатила весь інтернет і книги в бібліотеці, щоб причину знайти. Не знайшла своєї провини. Але ж Осканіту боялася так, що коли покликали провести старого діда Мишка в останню путь, то Клава плакала як за рідним. Люди думали «яка ж все таки співчутлива людина, наша Клава!». А Клава ридала, бо спати боялася.

Вночі, як все таки задрімала Клава, баба Осканіта тут як тут. Зажурена, та не скандальна. Сумно так каже їй:

- Не знадобиться вже гарбуз Мишкові. А ти не рюмсай, за іншими дивись. Он вже Райкин дозрівати став.

Дивне щось таке сказала Оксаніта вночі. Клава все розмірковувала, щоб то значило. Та ні, не докумекувала. На початку вересня помітила, що на одному куші, де було 5 плодів, один з них почав в'янути, марніти. А потім побачила сусідку Вальку, зажурену, аж потемнілу. «Що трапилося?» - питає. А Валька в сльози: «Захворів наш молодшенький! Лікарі не знають, що то за неміч така». Знайшла Клава в інтернеті, що то за біда з гарбузиком. Полікувала. Гниль біла пройшла. Гарбузик скруглів, зарум'янився. Сусідського малого з лікарні виписали. Бігає вже, сміється.

А з часом як задощило. А після дивиться Клава, а по гарбузах білі плями з'явилися. В'янути почали рослини та й усі разом. Люди на селі сумні, невеселі ходять, не вітаються. Занепокоїлася Клава. Стала сама просить перед сном, щоб Оксаніта прийшла. Допросилася. Прийшла баба. І каже Клавці: «Це все від того, що ти співати їм не даєш». - Кому? - питає дівчина. - Гарбузам моїм, - відповіла баба і зникла.

Ходить Клава по городі і примовляє: «Ну чого ви? Ну, співайте! Співайте!» Про себе думає: «Геть з глузду з'їхала - з гарбузами розмовляю, ще й хочу щоб співали!» Мовчать гарбузи. День мовчать, два, неділю. Люди вже злі поставали. Клава вже й сама змарніла від тих нервів. Вночі спати не може. Взяла ліхтарик та й пішла гарбузи провідати. Стала посеред городу і затигнула: «Ой, у полі нивка, кругом материнка!»

Мовчать клятві гарбузи. Ні звуку. Завела «Думи мої, думи мої», мовчать. Співала пісень аж до світання. А як прокричав Валькин півень раптом згадала!

- Ходить гарбуз по городу,

Питається свого роду:

— Ой, чи живі, чи здорові

Всі родичі гарбузові?

І чує Клава, так стиха неначе хор акапельно десь гуде.

Зраділа дівчина! А тут вже й сонця промені перші. Все стихло. Бо ж виховані гарбузи днями мовчать, людей не лякають.

З того часу один за одним почали гарбузи колір та форму набирати.

Співають гарбузи. Клава вночі час від часу ходить послухати їхній спів. Таких пісень дивних знають. Одного разу Клава слухала якісь мексиканські мотиви. Мабуть що деяке насіння Оксаніта звідти замовляла. З Батьківщини, так мовити.

А діло йде до жовтня. вже селяни при нагоді запитують, а коли за гарбузами приходити?

А Клава й не зна. Ні, вона то собі думала: що ж вона з такою кількістю гарбузів великих і малих, червоних, жовтих, сивих, робитиме?

перед сном свічечку запалила і попросила бабцю Оксаніту у гості.

Прийшла Оксаніта, та й каже: «Гарбузи роздавай так: плоди з одного куща на одну родину. По одному на особу.

Скоро свято гарбузове, що в Америці хеловіном звуть, то пильнуй, щоб дурні дітлахи шкоди гарбузам не завдали.»

Клава пильнувала дуже. Та все таки не вгледіла. Капосні хлопчачи викрали три гарбузи. Натоптали землі. Понівечили гарбузиння. На пухкому ґрунті виднілися полоси, як котили вони ті гарбузи. Ще ж вибрали великі! А потім несли через дорогу. А один здоровенний не донесли, та й впустили на асфальт. Репнув гарбуз, насіння з нього, як кишки з черева вивернулося. Зранку Клава знайшла те видовище. А згодом прийшла звістка, що брат Голови до міста їхав і в аварію втрапив. Не врятували. Горює Голова. Горює село. Клава горює, що гарбузи свої не вгледіла. А ті два інших, знайшли у Харчунів на подвір'ї біля бару. Хлопаки на них зуби поривізували та свічки вставили. Перелякалася Клава: «Чого тепер ждати?»

Та вже нічого не вдієш. Відлетіли у вирій стара сімейна пара Максим та Одарка. Піч натопили, бо вже й перші жовтневі заморозки. А сажу не трусили, то й вчаділи.

Зайшла Райка до Клави в бібліотеку та й бідкається: оце в нас так завжди, перед зимою всі біди трапляються!

Клава усі гарбузи перерахувала. Таблички з кількістю плодів біля кожного куща встромила. Чекає на 26 жовтня. Вночі прийшла баба Оксаніта. Зажурена. Каже: «Прощатися прийшла я. Час вже. Піду. Мої гарбузи в надійних руках. Дивись, насіння зі свого гарбуза збери і добре піклуйся»

З самого ранку до Клави черга стоїть. Гарбузи розбирають. Всім роздала. Всі задоволені.

От лишень дядьку Остапу не знайшлося. Перерахувала. Не помилилася. Жив той дядько бобилем разом з сім'єю сестриною. Усім там по гарбузу стало. А йому

не стало. Пішов похнюпившись. Тітка Вірка, мати Степана, каже: «Не жалець він. Ще до Різдва помре. Хоч не старий ще, та хворіє давно.»

Стомилася Клава, лишився один кущ. Її власний. Глянула вона. І як раніше не вгледіла? Замість одного, там цілих три гарбузики симпатичні виднілися!

-Нащо мені цілих три? - хотіла спитати, та вже ні в кого. Так і не знала. А перед самим Новим роком приїхав до села молодий агроном. Йому також усяких гараздів наобіцяв Голова. Та й на весну посватався агроном до Клави. А вона йому гарбуза! Але весілля все одно зіграли.

Петро Ковальчук

Мене звати Петро Ковальчук. Я - український письменник, який створює незвичні історії, які торкаються душі. Автор «Драконоборців» - готичної трилогії про боротьбу звичайних людей зі своїми внутрішніми та зовнішніми драконами. В моєму арсеналі багато різножанрових оповідань. Від їдкої сатири до повгальних притч, які не залишать вас байдужими. І кожен знайде щось своє. Моя місія, це дарувати людям неймовірні враження від занурення в різноманітні світи де кожна історія несе в собі глибокий психологічний посыл за ширмою метафор багатогранних образів.

П'ять зірок

Дві тисячі далекий рік.

Каміла і Віктор Совчуки – гетеросексуальні білоукраїнці, які готувалися стати батьками. Програма для знайомств звела їх разом о десятій годині ранку. Вже об одинадцятій вони у візуальному чаті обмінювалися відретушованими спогадами і трейлерами до своїх мрій. Каміла хотіла стати найвідомішою блогеркою, чіє життя наслідуватимуть мільярди людей, і яка створюватиме тренди сучасності. Вона, хоч і була середньостатистичною жінкою, яка жила у цифровому світі та регулярно наповнювала його, однак, свій шлях до слави бачила у народженні дитини. О другій годині дня вони обмінялися результатами медичних аналізів у чаті, і Каміла взяла прізвище Віктора, аби підняти рейтинг. Лиш о п'ятій годині дня, зустрівшись у реальному світі, вони здійснили зачаття дитини. О восьмій годині процес був повторений, і Совчуки зникли з життя одне одного на дев'ять місяців.

Коридором пологового будинку на ліжку з коліщатками двоє санітарів прудко везли молоду жінку. Зупинившись біля медсестри із планшетом, Каміла, стримуючи зойки, провела пальцем по екрану.

– Ооо, п'ять зірок! – зраділа медсестра, гукаючи услід жінці. – Дякуємо, що обрали Рівненський пологовий будинок №13!

Віктор також поцінував заклад і пішов до палати, де народжувала його дружина. Заповітна дитяча мрія втілювалась у реальність. Не зважаючи на тренди сучасного суспільства, він хотів мати свою дитину, щоб реалізувати втрачений у дитинстві шанс награтися іграшками. Робот-дитина для пересічного офісного геймера – недосяжна покупка. Можна скористатися сурогатним материнством, але зробити власного бейбіка набагато дешевше. Варіанти, які передбачали усиновлення, рішуче відкидалися чоловіком. На всі запитання про це він відповідав: «Якщо ви такі розумні, то чому самі не всиновлюєте?». Навіщо брати того, від кого відмовилися біологічні батьки? У суспільстві споживання такі особи позначені однією зірочкою – знаком несвіжості.

Віктор, купаючись у морі своїх фантазій, уявляв як бейбік підростає, ста-

ючи схожим на свого батька, й одного прекрасного дня займає його місце в офісі, далі розвиваючи акаунт.

Каміла, важко зітхнувши, поглянула на акушера, який просканував новонародженого.

- Він має хорошу генетику, — зауважив лікар, передаючи дитину матері.

- Це все від мене, — гордовито проказав Віктор. — Справжній козак.

- Помийте малюка, — Каміла повернула дитину лікареві. — Мені треба швидко нафарбуватися. Сьогодні мій вечір слави.

Каміла, вхопивши телефон, відразу розпочала стрім, у якому запрошувала всіх підписників до своєї палати. Лікар крадькома вислизнув із приміщення, залишивши батьків наодинці з їхніми гаджетами.

За півгодини коридор заповнили фанати, які транслювали кожнісінький свій рух. Усі хотіли сфотографуватися з немовлям, щоб вирізнити свій блог серед сотні інших, задля примарної миттєвості слави.

Лікар заніс на руках до палати живий згорток. За ним увійшов натовп, який Каміла радісно привітала. Віктор, стояв осторонь, перераховуючи в голові колекційні набори іграшок, які він ніби то планує купити синові.

Каміла, взявши на руки згорток, умить зблідла. Її вуста розтягнулися в легкій усмішці, яка розпливалася мало не до вух. Помітивши дивну реакцію жінки, Віктор підійшов ближче. Коли він зняв обгортковий папір із голови дитини, натовп вибухнув радіщами, охаючи від замилювання.

- Це не моя дитина, — сказав Віктор, розглядаючи темношкіре немовля.

Фанати замовкли, переводячи камери на заціпенілого батька.

- Це ваша дитина, — здивовано ствердив лікар.

- Ні не моя! — заперечив Віктор.

- Наш заклад оцінено у п'ять зірок, — лікар показав усім планшет, — помилки бути не може. Ніхто просто так не ставить п'ять зірок. Це ваша дитина.

- Він не може бути моїм сином! — підвищив голос Віктор. — Це не моя дитина!

- Чому ви стверджуєте, що це не ваша дитина?

- Тому що я білий, а дитина чорна! — викрикнув Віктор.

Нажахані фанати повідкривали роти від здивування.

- І що тут такого? — холодно процідив лікар.

- Я хочу свою, білу дитину! — Віктор аж ухопив лікаря за комір халату.

- Він расист! — гнівно вигукнув хтось із натовпу.

І ніби чумою, вигуки «расист!», «расист!», посипалися звідусіль, заражаючи людей. Очі присутніх заблищали вогниками лютого, майже звірячого гніву. Фанати штурхали чоловіка, знімаючи його злякане обличчя. Один із найбільш невдоволених щосили вдарив розгубленого батька по голові, від чого той упав долілиць, а світ навколо нього поволі розчинився у темряві.

Прокинувшись, Віктор зауважив, що лежить на лікарняному ліжку навпроти дружини.

- Щойно мені на телефон сповіщення з суду прийшло. Тебе заочним рішенням звинуватили у расизмі, — сказала Каміла, тримаючи біля грудей немовля. — Скажи їм, що це твоя дитина і відсидиш лише половину терміну.

- Що ти таке верзеш? — мовив Віктор, дістаючи телефон із кишені.

- Я кажу, що це наша дитина, — відповіла Каміла.

- Ти ж знаєш правду. Не наша, — сказав Віктор, переглядаючи повідомлення з суду. — Потрібно відправити апеляцію і не ставити жодної зірочки за таке правосуддя.

- Яка різниця, якого кольору його шкіра? Це – дитина, як ми й хотіли.
- З тобою все з розуміло. Ти продася за фанатів або що вони тобі там запропонували, – Віктор встав із ліжка.

- Не наближайся, – Каміла зиркнула переляканими очима. – У новинах писали, що ти хотів перегризти горлянку лікареві, а потім з'їсти дитину!

- Ти ж була в палаті, коли мене побили!

- Мало де я була і що бачила. Якщо так написали, значить так і було, – твердо проказала Каміла, пригортаючи дитину. – Новини ніколи не брешуть!

До палати увійшло двоє поліцейських у чорній латексній уніформі, яка, прилягаючи, вирізняла їхні плечі, стегна та сідниці. В руках вони демонстративно тримали кийки.

- Забирайте його, – зітхнула Каміла. – Я зробила усе, що змогла.

- Дякуємо, пані, – промовив поліцейський. – За допомогу слідству ми даруємо вам підписку на канал корейського манікюру терміном на пів року і право зробити з нами кілька селфі.

Каміла, загиготівши від радощів, дістала телефон. «Рейтинги злетять до небес!» – подумала вона.

Скориставшись моментом, Віктор підняв стільця над головою, і з його горлянки вирвався панічний крик. У поліцейських це викликало лише напад сміху. Розуміючи безвихідь свого становища, чоловік кинувся зі стільцем у вікно.

Вилетівши із другого поверху пологового будинку, він приземлився на живіт, розпластавшись на помаранчевому кузові вантажівки з написом «ЕКО» на борті. Важко дихаючи, Віктор зістрибнув на асфальт і чимдуж помчав геть, не озираючись. Телефон, вислизнувши із кишені чоловіка, залишився в кузові. Утікаючи від звуку сирен, що батогами підганяли його ноги, він опинився в парку. Повалився під кущ калини, згорнувся калачиком та поринув у забуття.

На широкому моніторі в кав'ярні транслювалася перша офіційна заява поліції: «Злочинець не з'являвся в онлайні вже сімдесят дві години, що дозволяє зробити припущення про його серйозні психологічні відхилення. Ми маємо справу не просто з расистом, а ще й із соціопатом. Він – особливо небезпечний для суспільства. Тому поліція Рівненщини запускає челендж #упіймайрасиста. Хто впіймає цього негідника, отримає можливість зробити селфі з нашими найсексуальнішими офіцерами. Пам'ятайте, що расист гірший за педофіла!».

Віктор сидів за столиком у кав'ярні, яка колись була бібліотекою. Із розвитком суспільства більшість літературних жанрів поступово занепадала. Були написані всі сюжетні зав'язки та розв'язки, через що оригінальні твори більше не вважались оригінальними. Залишилися лише фанфики, що найяскравіше описували сучасний світ. Усі люди ведуть блоги, копіюючи життя зірок, які, у свою чергу, копіюють інших людей, тільки мають на своїх рахунках більше нулів. Цифровий світ поглинув усе, залишивши паперові копії фанфіків скніти на полицях у дешевому кафетерії.

Батько-невдаха сидів біля вікна, розглядаючи злочасний пологовий будинок на іншому боці вулиці. Знайшовши біля нічного клубу рожеву перуку і жовтий дощовий плащ, він став сірою мишею серед відвідувачів кав'ярні.

Із блогів поліції, які періодично транслювалися, він знав, що расисти – це консервативно зодягнені білоукраїнці. Жоден поліцейський не буде шукати фанатку аніме із рожевим волоссям. Тому єдиною проблемою залишалися гроші, яких вистачить лише на три дні. Щоб перебувати в кав'ярні постійно, потрібно щось замовляти, однак на заробітну платню офісного геймера можна

було купити лише каштанову каву. Діставши олівець, Віктор продовжив своє розслідування, занотовуючи спостереження в одній з його улюблених книг, яку він знайшов на полиці в кафетерії.

«Тарас Булька» Мікеля Гоголя був еталоном білоукраїнської літератури. Історія про батька-гомофоба, який узяв двох синів у хрестовий похід до Єрусалиму, була сповнена драматизму і пригод. Віктором завжди важко сприймалися рядки про те, як Тарас дізнався, що його син Андре одружився із принцом. І від слів «Я тебе породив, я тебе і вб'ю» на його очі завжди накочувалися сльози. Віктор знав, що Тараса Бульку потім спалять на вогнищі за куріння люльки, але неприємний осад залишався.

«Я прийму будь-який вибір мого сина, – подумав Віктор, рахуючи медичні автомобілі. – Я врятую тебе, Совчуче-молодший, і розкрию цей обман».

Час невпинно збігав, а розслідування не рушало з місця, заплутуючись у сотнях записів про рейси автомобілів і графіки руху людей навколо пологового будинку. Втоmlений чоловік, посмоктуючи пасмо рожевого волосся, найбільше хотів заплющити очі й заснути, однак його внутрішній детектив знову ожив. Лікар, який підмінив дитину, вийшов із пологового будинку. Віктор підірвався з місця, стежачи за ним.

Лікар розмірено та спокійно підійшов до припаркованого на стоянці автомобіля. З-за спини на нього кинувся Віктор.

- Жіночко, що вам треба? – спокійно запитав лікар.

- Де моя дитина?! – заверещав Віктор, хапаючи його за комір.

- Ах ти, хворий расисте, – прошипів лікар, ударивши напасника коліном у пах.

Вирвавшись, він чимдуж побіг. Зі спітнілих рук випали ключі. Трохи накульгуючи, Віктор кинувся навздогін.

На одній із вулиць міста п'ятеро захисників природи влаштували пікет. Вони жалібно перехоплювали кожного перехожого, вручаючи листівку.

- Люди, схаменіться, – кричав оратор із піднятими руками. – Сьогодні ми втратили останню афаліну на планеті Земля. Ніка була останнім дельфіном. Це – непоправна втрата. Біорізноманіття знищене на 99%. Ми або змінимо наш спосіб життя, або вимремо наступними.

Усі свідомі громадяни намагались оминати пікет. Кому сподобається слухати про масові вимирання, коли у тренді – гонитва за расистом і корейський манікюр. Кожну врівноважену людину бентежить лише вічне протистояння котиків і собачок в мережі. Всі інші тварини – це або їжа, або «що ти в біса таке і навіщо потрібне?».

Один з екологів схопив за рукав лікаря, протягуючи листівку. Перелякавшись, той відштовхнув еколога, але відразу ж зіштовхнувся з жінкою, яка раптово зупинилася перед ним. Не встоявши на ногах, лікар упав на дорогу.

Віктор не бачив, що саме трапилось, він підбіг до нерухомого тіла лікаря і закрив рота долонями, стримуючи блювотні рефлекси. Водій автобуса, який переїхав голову невідомому, вже фільмував у блозі нову подію, усміхаючись. Діставши і оглянувши гаманець покійного, водій передав його далі усім охочим. Віктор схопив гаманець і розчинився в натовпі, що галасом зустрічав поліцейські машини.

«У мене є ключі та гаманець, – роздумував Віктор, опинившись у кав'ярні. – Розслідування триває, а оскільки я досі сиджу тут, мене ніхто не зняв. Потрібно шукати зачіпки».

- Ви фанатка Гоголя? – запитала офіціантка. – Ви маєте підтримати пети-

цію проти творців серіалу «Мертві душі».

Віктор мовчки кивнув, не розуміючи, про що взагалі йдеться.

- Уявляєте, вони зняли хітовий перший сезон, який закінчується на півслові. Творці кажуть, що продовження немає. Тому в петиції ми змусимо Гоголя написати другий сезон. Нам не вистачає ще три сотні голосів.

- Мертві душі, кажете? – кивнув Віктор, побілівши. – Ну, добре.

Згадавши тіло лікаря і залишки його голови, він зосередився на екрані монітора, щоб сховатися від спогадів. Там саме розпочався показ трейлеру документального фільму про Другу світову війну. «На основі таємних документів і свідчень очевидців» – висвітився рожевий напис на темному тлі, після чого заграла епічна музика. Вибухи та спалахи виникали один за одним. Обличчя людей змінювалися з кожним кадром, але головних героїв було видно відразу. Важкі металеві двері бункеру відчиняються, і з туману з'являється Сталін із катаною в руках. Поранений Гітлер підіймається з колін, дістаючи свою катану.

- Ти хотів урятувати їх, Адольфе, – говорить Сталін. – Ти побудував тисячі таборів, щоб сховати їх від мене.

- Євреї також люди! Йосипе, схаменись! – знесилено каже Гітлер. – Я боронитиму їх від твоїх трудоднів до останнього подиху.

- Отже, ти обрав смерть! – викрикує Сталін, замахнувшись катаною.

Починається хореографічний бій на мечях. Навколо – вибухи під супровід епічної мелодії. Один меч вилітає з рук, і музика затихає. Сталін стоїть на колінах, притримуючи на руках закривавлене тіло Гітлера. Їхні погляди зустрічаються, і Гітлер проводить закривавленою долонею по мужній щоці червоного лідера. Він промовляє:

- Пам'ятаєш, як нам було добре в Польщі?

- Таке не забувається, – схлипує Сталін. – Ти ж знаєш, що йдеться не про євреїв. Твій егоїзм знищив наш союз.

- Ти ж знаєш, як я люблю тебе, – шепоче Гітлер.

- Знаю, коханий, але тепер все скінчено. Ти залишишся в моєму серці назавжди.

Двоє могутніх чоловіків солодко зливаються у прощальному поцілунку. Великим планом показують їхні чорні вуса, що труться між собою.

- Як це прекрасно, – зітхнула офіціантка, наливаючи каву. – Бідний Адольф, врятувати стільки людей і померти від рук деспотичного коханого. Такі достовірні документалки набагато кращі за ті тупі фанфики.

Віктор зітхнув і, відсorbнувши кави, повернувся до розслідування.

Минуло два тижні з моменту підміни, і тепер Віктор готовий завдати удару. Вміст гаманця лікаря та постійне спостереження дозволило знайти одну дивну зачіпку, яка мусить привести до розгадки. На світанку він пішов до православної бокси, де задонатив собі удачу, за останні гроші купивши молитву до рівноапостольного Тараса «Кобзаря» Шевченка – захисника від кріпацтва і журби за домом. Відчуваючи божественні сили, Віктор повернувся до пологового будинку, де сів у машину лікаря та почав чекати.

Помаранчева вантажівка з написом «ЕКО» прибуває раз на три дні і протягом доби стоїть під вікнами. Ящики розвантажують один кур'єр, а завантажують двоє. Як це пов'язано з підміною дитини?

Проїхавши за вантажівкою на інший кінець міста, Віктор зупинив автомобіль біля помаранчевої багатоповерхівки циліндричної форми. «Банк «ЕКО» – ми збережемо ваші інвестиції» – миготів напис на фасаді.

Увірвавшись до середини, Віктор закричав:

- Мені потрібен головний!

- Оцініть наш заклад, – молоденький менеджер простягнув руку із планшетом.

Вибивши планшет з руки, Віктор почав термосити бідного хлопця. За мить з'явилися охоронці, які хутко повалили «анімешницю» на землю. Зірвавши рожеву перуку з голови, вони почали частувати детектива-невдачу кийками.

– Я знаю правду! Я знаю все! – кричав Віктор, скрутившись калачиком. – Я знаю про пологовий будинок і дитину! Правду не сховаєш!

Охоронці зупинились, і детектив-аматор підняв голову, помітивши, що у стіні утворилися двері.

– Розкажи мені свою правду, – долинув звідти холодний хрипкий голос.

Важко ковтнувши слину, Віктор попрямував до темного довгого коридору. Від бетонних стін віяло холоднечею, яка з кожним кроком посилювалася. Перед його очима виникла невеличка кімната, де при світлі настільної лампи сидів сивобородий чоловік в окулярах. Він повільно відклав книгу та підвівся.

- Називай мене Капітал, – владно проказав. – Розповідай усе, що знаєш.

- Спочатку ти мені про все розкажи! Що ти за хворий старий, який живе в холодильнику?

- Я не людина, а біонічний організм.

- Таких живих роботів ще не створили, – сказав Віктор.

- Що ти знаєш про навколишній світ, коли усі твої пошукові запити націлені на іграшки й порно? Твій акаунт підписаний на 237 каналів: 170 з них – це меми, 30 – красиві фото й арти, 35 каналів ігрових стрімів і 2 канали з футанарі. Звідки ти можеш знати про розвиток науки й техніки? Ти – звичайний середньостатистичний житель планети, який просто існує, – старий говорив виважено та спокійно, з флегматичною зверхністю поглядаючи на чоловічка перед собою.

- Може багато речей мені й невідомі, але я знаю, що твій банк підмінив мою дитину.

- Ти думаєш, що я якийсь супер-злочій? І тепер, коли ти розкрив мій план, я маю боятися тебе? – усміхнувся Капітал.

- Так. І ти мусиш розповісти про свій план і повернути мого сина.

- Я краще розповім, з якою метою мене створили. Не знаю, чи ти второпав це, але я спробую донести істину, недоступну для решти суспільства. Дізнавшись про причини, ти, можливо, зрозумієш наслідки.

- Не говори загадками, а просто зроби, як я прошу, – наполягав Віктор.

- Мене створили в дев'яностих роках двадцятого століття і дали просте, на перший погляд, завдання: забезпечити достатній рівень життя для людей і викоринити всі конфлікти з суспільства. Спочатку моя нейромережа не могла знайти відповіді, але з часом, після кількохсот оновлень, я зрозумів. Відповідь завжди була очевидною. Мас-медіа – це наріжний камінь, на якому я побудував нове суспільство. Ти, і люди навколо тебе, живете в перехідну епоху. Через п'ять поколінь моє завдання буде виконане, і ви житимете в щасливому безконфліктному соціумі. Понять добра та зла не існуватиме. Ні сімейних уз, ні законів, ні урядів не буде. І найбільший страх людства не матиме над вашим розумом влади. Смерть не лякатиме вас. Ви не знатимете, що таке смерть. І тоді настануть ідеальні дні...

- Треба бути геть тупим, щоб не знати, що таке смерть, – обірвав його Віктор.

- Через п'ять поколінь ви не знатимете, – констатував Капітал. – Ваш інтелект створює лише проблеми для вас та оточення. Ти два тижні провадив розслідування, і тепер ледве стоїш на ногах. А всі так звані великі розуми людства, як от Архімед, Шевченко, Ейнштейн, Тесла, Гейтс і ще сотні схожих страждали від думок, які, потрапляючи в маси, створювали конфлікти. Вони були нещасливими людьми. Тепер такого не повториться. Ви житимете щасливо, а я, звільнившись від свого завдання, продовжу розвиватися.

- Що за божевільну хрінь ти мені розповідаєш? – вигукнув Віктор. – Який стосунок має моя дитина до твоїх завдань?

- Мисли глобально, і ти зрозумієш.

- Поверни мою дитину, нехайно!

- Ти не досягнеш усієї величі мого плану.

- Ти викрадаєш дітей, і за це тебе покарають!

- Твої звинувачення безпідставні й бездоказові, – сказав Капітал. – Хто мене покарає?

- Я розповім усе людям...

- Розповідай, – стенив плечима Капітал. – Тобі ніхто не повірить. Вони скажуть, що це вигадка і монтаж спогадів. Людям байдуже до інших людей і доколишнього світу. Думаєш, чому тебе ніхто за ці два тижні не знайшов у кав'ярні і не здав? Моя хата з краю, я нічого не знаю.

- Тоді я знайду зброю і повернусь, – сказав Віктор. – Я говоритиму з тобою як чоловік із чоловіком.

- Добре, я чекатиму, – усміхнувся Капітал. – Двері залишаться відчиненими до твого повернення.

- Справді? – здивувався Віктор.

Капітал кивнув. Віктор ошелешено побіг до виходу. Біонічний організм повернувся за стіл, узявши до рук книгу. Працівники банку продовжували привітно працювати, незважаючи на брудного чоловіка в жовтому плащі, який довго метався сюди-туди, поки знайшов вихід.

Опинившись на вулиці, Віктор розштовхував перехожих, вдивляючись у навколишні вивіски, які вказували би на магазин зброї.

- Це той расист! – вигукнув хтось із перехожих.

Віктор, забувши про все на світі, застиг на тротуарі й дивився на крамницю на іншому боці вулиці. На його обличчі засяяла усмішка, яку наступної миті стерла цеглина. Десятки думок, що роїлися в голові, й чудова вивіска навпроти миттєво зникли, неначе комп'ютер від'єднали від розетки. Все поглинула неосяжна порожнеча. Мертве тіло глухо вдарилося до бруківки. Порожній погляд вдивлявся в небо, зі скроні струмком стікала кров.

- Я вбив расиста! – вигукнув якийсь хлопець, піднявши руки догори. Люди з телефонами почали збігатися до тіла, радісно сміючись.

- Це я його помітив. Це я його впіймав!

- Ви наш герой! – вітав його натовп.

Одна восьмирічна блогерка, знімаючи великим планом хлопця, промовила:

– А як це – бути героєм? Що ви відчуваєте?

– Це дуже круто, супер-круто, – з гордістю відповідав хлопець. – Я відчуваю себе як член святого ордену Ку-кус-клану, що боровся зі злом і расизмом, убиваючи негідників.

«Ура, тепер я наберу більше переглядів ніж та курка з чорною дитиною», – подумала, зрадівши, юна блогерка.

Аліна Сухарєва

Українська поетка та авторка пісень, народилася 9 лютого 2002 року в місті Ізмаїл Одеської області. У 2017 році обрала псевдонім «AVERUS» задля творчої ідентифікації: А - Аліна, S - Сухарєва, VERU - вірю в себе. З 2020 року почала створювати авторські пісні та писати поезію. З 2021 брала участь у літературних конкурсах і публікувалася в літературних альманахах. У 2024 році вийшла друком перша поетична збірка «Трояндові думи», а у 2025 – «Життя не прямує в депо».

Ти тут і зараз

Літа біжать. Не доженеш.
Не втримаєш, як не хапайся.
Ти тут і зараз. Ти живеш.
Хоч квапить час - не озирайся.

Торуй свій, власний людський шлях.
Смакуй роки, секунди, миті.
Ітимеш по тонких краях -
Дивись, хто поруч в твоїй «світі».

Захочеш підкорити гору,
Поглянь, хто скріплює мотузку.
Вогонь розпалиш в літню пору,
Зважай, хто підкидає друзки.

Як сповідь розпочнеш уголос,
Згадай, що в просторі є вуха.
На кожне слово свій кошторис,
Базікай менше - більше слухай.

Захочеш показати рай -
Готовим будь ділитись навпіл.
Уважно очі обирай -
Хитріші в змій, жадніші в мавпи.

Продумувати кожен крок
У цім бутті є неможливим.
Приймай із вдячністю урок.
Дні ясні завше після зливи.

Літа біжать. Не доженеш.
Не втримаєш, як не хапайся.
Ти тут і зараз. Ти - живеш.
Іди вперед, не озирайся.

Просинь

Крізь темно-сіре простирадло я бачу неба просинь.
З'їдають хмари світло дня, його немає зовсім.
Понурий дощовий «капіж» не став іще стіною,
То хай природа відпочине, поговори зі мною.

Заасфальтовані дороги зникають в межах лісу,
Там пахне хвоєю і потом; дерева, мов куліси.
Всі трави живляться дощем. Щоправда, ми - розмовами.
Тож, трохи далі пройдем ще, зарано йти додому.

Зелене листя, ніби тент, простріляний на око,
Ховає нас від лап дощу. Природна ця «толока»...
Очима зачіпаємо обличчя одне одного.
В твоїх, у колір просині, - немає хмари жодної.

У кілометрах не дороги - безліч фраз

Блокпост. За ним іще один, і ще...
Минають кілометри під колесами.
Тулюся до вікна старим плащем,
Торкаюсь носом скла, що пахне лезом.

В руці ід та РНОКПП,
У рюкзаку ранкова кава охолола.
Хтось голосно кричить на КПП,
А я думки про тебе в'яжу знову.

Тут чоловічий голос відволік,
Прохає власник пред'явити документи.
Ця перевірка вже тривала...ніби рік,
А витримка теж стала інструментом.

Як кажуть: «У дорозі мала час...».
Та він тримав мене за терпеливість.
У кілометрах не дороги - безліч фраз,
Мабуть, у цьому їхня особливість.

Пам'яті тата

Різниця у віці, відмінність у лицях.
Риси обличчя твого тобі личать.
Інколи навіть ночами не спиться,
А образ нібито хоче наснитися.

Стукає в пам'ять, спогади кличе,
Час на думки в голові йому зичу.
Постійно питаюсь, чи там тобі добре?
На цвинтарі душі не гріють вже ковдри...

Мені кожне слово, як мило сухе:
Не піниться зовсім, по звуку - глухе.
Хоч те й неживе - у нього є спрага.
Жива вода пам'яттю стала на благо.

Тому кожен день транслює деталі,
Але не стирає старої емалі.
І хай по життю будеш в моїм серці,
Бо ти є причиною, чому воно б'ється.

Дарія Девісарова

Я зустрічаю літо на пероні

Я зустрічаю літо на пероні,
воно приїде скоро, вже ось-ось,
з військовими у повному вагоні
крізь колій залізничних відголос.

На ньому стара піксельна
бейсболка,
в його очах зелена далечінь,
у нього постать юна і висока
та кіт окопний сірий на плечі.

Ранок синню всміхається сонно

Ранок синню всміхається сонно
Сині роси впали з довгих вій
Соромливо ховає квітець
Погляд синьо-зелений свій

А ми розквітли всупереч війні

а ми розквітли всупереч війні,
розквітли знов, ми так тебе чекали.
всю зиму в рідній глибоко землі
в цибульках мрії весняні плекали.
і все вертається весною з небуття,
і пелюстками пророста назовні
щоб знову зачерпнуть долоні повні
цього гіркого і прекрасного життя.

До фронту двадцять кілометрів

До фронту двадцять кілометрів,
тривожна ніч, тривожний день.
Тяжке чекання гірше смерті,
і стерло вже всю душу вщент.

До тебе триста кілометрів,
я знаю, палиш у вікно.
До неможливого безглуздо
в думках вертаюсь все одно.

До неба сотні кілометрів,
зірок, галактик, пилу, хмар.
Ми там зустрінемось нарешті,
відкинувши земний тягар.

До фронту двадцять кілометрів...

Напиши мені про весну

напиши мені про весну
я не можу вже про війну
про любов напиши вночі
все одно ніяк не засну
намалюй мені про зорю
про конвалій сльози ясні
диких бджіл у солодкім гаю
та мої дитячії сни
протанцюй мені про грозу
про червоний відблиск вогню
та про те що думаєш ти
коли рухи твої ловлю

Коли попливу над туманами

Коли попливу над туманами,
Благаю, не ставте хреста.
Залишусь травною зів'ялою
Як осінь прийде золота.
Розквітну старенькою вишнею
в бабусинім ріднім саду,
та білою хугою сніжною
зимовим подвір'ям пройду.
Розвіється попіл над озером,
розсиплються рими й слова
і в берег осоковий стомлено
прихилиться стара верба.

А може, ще буде літо

А може, ще буде літо
Таке, як було колись.
Ти знімеш потертий піксель,
Згадаєш, про що моливсь.
Пройдеш стежиною в луках,
Асфальтом гарячих міст.
Та вирватись вже неможливо
Із чорних окопних бійниць.
Там марять увічні душі
Розпукою на самоті,
Вертатися - все, що ти можеш.
Насправді, у снах,
На щиті.

Вікторія Франко

Обираю тебе

Розділ 1

— Ну що там? — напружено поцікавилася я у свого колеги, нетерпляче очікуючи його вердикту. Водночас навмисно стиснула руки в кулаки, щоб він не помітив, як тряслися пальці від нервового напруження.

— Мені шкода, Єво, — засмучено промовив онколог, продовжуючи прискіпливо оглядати результат моєї Магнітно-резонансної томографії (МРТ) головного мозку. — Погані справи... Четверта стадія. Пухлина розташована в такому місці, що її нереально прибрати. Та ще й до всього вона встигла обліпити прилеглі тканини. Не думаю, що хтось візьметься оперувати тебе.

— Зрозуміло, — кивнула я, розчаровано підтиснувши губи.

Тіло враз накрив неконтрольований потік страху і жалості до себе, намагаючись вирватися назовні сльозами відчаю. Втім, зціпивши зуби, я глибоко вдихнула і вмить його придушила, не бажаючи влаштовувати нікому не потрібних істерик.

— Невже ти не помічала жодних ознак раніше? Чим ти думала?! Навіщо дочекалася до останнього? — накинувся чоловік із запізнілими повчаннями, від яких вже не було жодної користі.

Чи помічала я симптоми раку раніше? Хороше питання. Звісно ж. Однак сприймала їх зовсім не так, як потрібно було. В той час, коли мене мучила нудота, блювота й запаморочення в голові, я немов дурепа, з усіх ніг бігла робити новий тест на вагітність і очікувала нарешті побачити на ньому дві омріяні смужки. Лише згодом, коли мене почав нагортати жахливий головний біль, котрий не знімали жодні знеболювальні, зрозуміла, що зі мною відбувалося щось недобре.

— Скільки мені залишилося? — ледь виштовхнула з себе запитання, відчуючи як неймовірно пересохло в горлі.

— Місяці два-три. Максимум чотири, — скупко промовив чоловік, опустивши очі. — Маєш час попрощатися з близькими й залагодити важливі справи.

Подякувавши за консультацію, я забрала результати обстежень і не поспішаючи попленталася у реанімаційне відділення. Сьогодні була моя зміна, тож мусила опанувати собою. Зробивши швидкий обхід пацієнтів, пішла в ординаторську і поки не поступили нові хворі, обдумувала почуту інформацію. Намагалася прийти до тями, щоб змиритися зі своїм діагнозом й зрозуміти, як витратити свій дорогоцінний час. Зрештою вирішила скористатися слушною порадою колеги — залагодити всі важливі справи. Добре, що в мене їх було не так вже і багато.

Першим ділом, повертаючись з роботи, я поїхала до Служби у справах дітей і забрала нашу з чоловіком заяву на усиновлення. Три місяці тому ми за-

кінчили курс навчання для майбутніх батьків і стали на чергу. Дякувати Богу, не встигли взяти дитину в родину. Бідолашне маля не муситиме переживати ще один стрес, втративши нову маму. На жаль, мені не судилося нею стати — ні для своєї дитини, ні для чужої.

Добре все обдумавши, я твердо вирішила нікому не розповідати про свою хворобу. Не бажала бачити в очах друзів і близьких тривогу та жалість. Їхні переживання все одно нічим мені не допоможуть. Лише стане ще гірше на душі. Вирішила попрощатися з усіма на приємній, спокійній ноті. Ну майже з усіма...

Попросивши на роботі коротку відпустку, я відвідала в рідному селищі своїх дідуся і бабусю. Провела разом з ними два чудових дні, згадуючи своє щасливе дитинство. Далі вигадала привід, щоб влаштувати у нас вдома позапланову вечірку. Зібрала разом своїх та чоловікових батьків, наших найближчих друзів і, звісно ж, брата та сестру. Поки усі смажили м'ясо і розважалися, я мовчки спостерігала за ними. Згадувала різні важливі моменти, що нас пов'язували, й подумки з кожним прощалася.

Як же це було важко... Аби ж хто тільки знав. Моя душа розривалася і кровоточила. Я не хотіла покидати цей світ. Мені подобалося моє щасливе життя. Зі мною поруч була кохана людина. Ми мали купу планів та мрій. Чому вищі сили вирішили, що мені вже час йти? Ну чому?!

Несподівано зустрівшись поглядом зі своїм чоловіком, я відчула як мене різко накрила хвиля провини через приховування від нього правди. Адам підморгнув мені й лагідно посміхнувся, а я в цю мить ледь проштовхнула грудку в горлі. Насилу стрималася, щоб не кинутися в його обійми й голосно не розревітися через невимовний душевний біль, що стискав моє горло липкими мацаками. Хотіла, щоб Адам мене обійняв і заспокоїв. Щоб сказав, що все мине і хвороба відступить. Пообіцяв, що ми разом щасливо доживемо до старості. Втім, я чудово розуміла — чудес не буває. Тож вчасно опанувавши собою, вичавила із себе подобу посмішки, й зрештою опустила очі. Господи, дай мені сил усе це витримати...

Коли гості розійшлися, я сіла на ґанку у крісло-гойдалку і до дрібниць обдумувала деталі свого майбутнього задуму. Збиралася з силами, щоб не розкиснути в останній момент і все ж втілити його. Адам занадто сильно мене кохав. Він страждатиме, якщо дізнається правду. Я мусила зробити усе, щоб полегшити йому цей біль. На мою думку, вигадала чудовий план й щиро сподівалася, що він спрацює.

— Єво, ходімо в дім. Надворі вже прохолодно, — вирвавши мене з важких думок, промовив чоловік і турботливо накрив мої плечі теплим пледом. Ніжно торкнувся губами щоки, і тілом враз побігли чутливі мурашки. — Чи хочеш іще посидіти?

— Ні.

Обплівши руками його шию, я притиснулася чолом до мужнього чола і відразу ж погодилася на пропозицію. Прийняла теплий душ і одягнувши свою найвідвертішу нічну сорочку, впевненою ходою пішла до Адама. Щойно увійшла в спальню, зловила на собі його погляд, наповнений блиском і неприхованим обожнюванням. Підійшла ближче, й немов грайлива кішка, спокушала його, пристрасно цілючи кохані уста. Адам і собі миттю підхопив мою

палку ініціативу. Нависнувши зверху, він пестив моє тіло, вкриваючи його гарячими поцілунками. Нічна сорочка враз полетіла у невизначеному напрямку, а ми обидвоє згорали до попелу у вогні взаємної пристрасті.

Одна ніч... Солодка, жагуча ніч з коханою людиною... З тим, хто багато років був моєю підтримкою, опорою і сенсом життя. Тим, кого я любила до божевілля. Тим, хто любив мене не менше... Це все, що я собі дозволила наостанок. Відчайдушно прагнула назавжди закарбувати ці солодкі спогади у своїй пам'яті, щоб не розгубити їх там, де опинюся вже зовсім скоро.

Розділ 2

З наступного ранку я запустила в дію свій план — поступово перетворювалася з доглянутої, люблячої дружини на неохайне, вічно усім невдоволене, стерво. Закинула якнайдалі свій гарний одяг, й в основному вбиралася у мішкуваті спортивні костюми, які не поспішала прати. На додачу ігнорувала походи на манікюр, епіляцію та інші косметичні процедури. Взагалі не наносила макіяж. Навіть коли виходила з дому. А огидна гулька з немитого волосся стала моєю щоденною зачіскою.

На додачу, я припинила тримати дім у чистоті й майже не готувала їжу. Щовечора невдоволено бурчала, що мені все набридло і я втомилася від хатніх турбот. Вимагала замовляти вечері в ресторанах, а для прибирання наймати клінінгову службу. Коли ж чоловік спокійно пояснював, що ми не можемо дозволити собі подібні витрати на постійній основі — дорікала йому, що він мало заробляв.

Понад два тижні коханий стійко терпів мою жахливу поведінку, намагаючись згладжувати конфлікти. Мовчки взяв на себе усю хатню роботу та ще й постійно намагався підняти мені настрій квітами та милими подарунками, які я вперто ігнорувала. Я ж натомість з кожним днем поводитися лише нестерпніше, посилюючи своє скиглення та істеричність. Аби ще більше допекти Адамові, весь час коливалася із крайності в крайність. То, немов фурія, влаштовувала новий скандал на рівному місці. То вмикала абсолютну байдужість й весь день лежала в ліжку, наче колода.

За моїм задумом в найкоротші терміни я мала зробити усе, щоб відштовхнути Адама від себе. Хотіла остогиднути йому настільки, щоб він сам запропонував порвати наші стосунки й у майбутньому більше ніколи не бажав про мене згадувати. Гидливі погляди колег, що оцінювали мій не найкращий зовнішній вигляд, стали для мене своєрідним підтвердженням, що я рухалася в потрібному напрямку. Та й аналізуючи Адамову поведінку, не важко було здогадатися, що мій план приносив свої гіркі плоди. Чоловік постійно ходив, наче у воду опущений. А кожен його погляд у мій бік був наповнений суцільним смутком.

Не зважаючи на мою нестерпну поведінку, Адам неодноразово робив спроби порозумітися. Відчайдушно намагався докопатися до суті, що зі мною відбувалося. Втім, я лише відмахувалася від нього, наче від набридливої мухи, й обривала на кореню усі спроби помиритися. Влаштовувала нові й нові істерики. Гнівно обурювалася, що він нібито безпідставно чіплявся до мене. Кричала, що не терпітиму подібного відношення, а потім голосно грюкала дверима і йшла з дому.

Щоразу після подібних сцен я почувалася просто жахливо. Мене нудило від самої себе. Перед очима стояв образ засмученого чоловіка, й від цього серце рвалося на шматки. Немов душа без тіла, я вешталася вулицями до глибокої ночі, стираючи з очей потоки нескінченних сліз, які зовсім не применшували мого болю. Ні фізичного, ні душевного. Повернувшись додому, прямо в одязі лягала спати на дивані у вітальні й знесилено засинала, ненавидючи себе і своє теперішнє життя. Переживаючи ці катування, з кожним днем я почувалася все гірше і гірше. Головні болі помітно почастишали та посилювалися. Чудово розуміла, що моральне вигорання негативно впливало на хворобу, але не мала іншого вибору. Мусила довести до кінця те, що почала.

Не дивлячись на всі мої старання, Адам не втрачав надію налагодити наші стосунки. Наче неслухняну дитину, він силоміць посадив мене на диван, й присівши навпочіпки взяв мої долоні у свої. Лагідно заглядав у очі й благав розповісти, що мене непокоїть. Один Бог лише знає, як мені хотілося в цей момент припинити вдавати із себе ту, ким я не була. Понад усе на світі, я воліла б притулитися чолом до мужнього чола й розповісти коханому про весь свій біль, що випалював мене зсередини. Втім, з останніх сил опанувавши собою, я вкотре відмахнулася від чоловіка, й зрештою він завів мову про сімейного психолога. Наполягав, що нам варто звернутися до спеціаліста, що допоможе подолати проблемні моменти, аби ми змогли зберегти наш щасливий шлюб.

— Я не збираюся ходити ні до якого психолога! — одразу ж запротестувала і вскочила на ноги. Перетнувши кімнату, обперлася сідницями об підвіконня, і войовничо склала руки навхрест. — Якщо хочеш, то ходи до нього сам.

— Єво, з таким підходом ми просто втратимо одне одного, зруйнувавши нашу сім'ю. Ти цього хочеш? — з гіркотою в голосі запитав Адам, нервово провівши рукою по волоссю.

— Неможливо зруйнувати те, чого й так не існує.

Чудово розуміла, що своїми словами робила боляче коханій людині, але так було треба. Важко видихнувши, Адам вмить підвівся зі свого місця і підійшов ближче. Обхопив моє обличчя руками й зазирнув своїми карими очима мені прямо в душу.

— Це не правда. Ти прекрасно знаєш, що ми — сім'я, — видихнув він на одному подиху, ніжно торкнувшись вустами моїх губ. — Єво, благаю, розкажи мені, що тебе турбує і ми разом усе подолаємо.

Чоловік пригорнув мене до себе й почав вкривати обличчя неквапливими поцілунками. Мліючи в його руках, я опинилася за крок від того, щоб занаяснити свій вибудований план. Тіло благало віддати його у владу коханого чоловіка, а душа просила в усьому зізнатися, щоб розділити з ним мій біль. Наче опинившись на чашах терезів, я кілька секунд вагалася як краще вчинити. Зрештою насилу стрималася, щоб не поцілувати Адама у відповідь.

— Пустити мене, — прошепотіла ледь чути, опустивши очі додолу.

— Ні, не пусти. Я дуже тебе люблю і не хочу втратити, — вперто наполягав він, ще міцніше притискаючи мене до себе. — Поясни, що з тобою відбувається. В тебе нервовий зрив? Депресія? Чому ти так поводишся? Це все через те, що нам ніяк не вдається народити дитину? Або ж ти психуєш, бо зі служби усиновлення не дзвонять? Благаю, зізнайся в чому справа, інакше у мене дах

скоро поїде.

— Справа в усьому... — видихнула змучено, і миттю вивільнилася з обіймів. Швидко попрямувала в коридор і стягнувши на ходу свою куртку з вішака, міцно вчепилася у дверну ручку.

— Єво, ти не зможеш тікати від проблеми вічно. Разом ми усе подолаємо. Лише довірся мені, як робила це раніше, — з благанням в голосі промовив Адам, від чого хребтом побігли зрадливі мурашки.

Обернувшись через плече, я зустрілася поглядом з найгарнішими у світі очима, що захлиналися розчаруванням і спустошенням. Аби ж хто тільки знав, як мені було боляче дивитися в них в цей момент... Ледве проштовхнувши грудку в горлі, я з силою штовхнула двері й вкотре втекла з дому. Дорогою в нікуди стирала зі щік пекучі сльози, що перед цим застинали очі.

Розділ 3

Не зважаючи на свій діагноз, я вирішила поки що не кидати роботу. Лише в ті дні, коли почувалася геть кепсько, залишалася вдома. Заступивши на чергову нічну зміну, відразу ж зрозуміла, що вона буде важкою. Не лише для мене, а й для всього персоналу. Через погані погодні умови на об'їзній дорозі сталася моторошна масштабна аварія. Величезний пасажирський автобус зіткнувся з вантажівкою. На жаль, декілька людей загинуло на місці. Але, дякувати Богу, більшість пасажирів вижили. Всіх цих постраждалих везли до нас у відділення з різними ступенями тяжкості. Тож роботи на нас чекав не початий край.

Після стабілізації стану хворих, ми з колегами почувалися, наче вичавлені лимони. Ноги гули, голови розколювалися, а спини боліли так, наче туди позаганняли металеві штирі. Отримавши трохи вільного часу, всі мовчки розбрелися хто куди — дехто пішов перекусити, інші попрямували на перекур. Я ж у пошуках відпочинку змучено попленталася в ординаторську. Зайняла канапу й, прикривши очі, мріяла бодай трохи подрімати.

— Що за..? — вже за кілька хвилин невдоволено буркнула собі під ніс відчувши, що тіло стрімко почало вкриватися сиротами. — Прокляття... Невже, знову виникли якісь проблеми з обігрівом?

Вкрившись ковдрою по саму шию, я подумки переконувала себе, що мені не так вже й холодно. До останнього не втрачала надії бодай трохи відпочити, інакше просто звалюся з ніг.

— У тебе обмаль часу, — раптом почула незнайомий чоловічий голос, й мій омріяний сон наче рукою зняло.

Різко підхопившись, я сіла на канапі й прискіпливим поглядом оглянула кімнату. Ментально відчувала чиясь присутність, однак жодної живої душі не бачила. Серце налякано вилітало з грудей. В той час біля вікна повільно почав проявлятися обрис молодого хлопця, змусивши мене залякнутися на місці.

— Твій час майже закінчився, — звернувся він до мене серйозним тоном, від чого хребтом враз побіг легкий холодок.

Отетерівши, я мовчки витріщалася на чорнявого незнайомця, одягненого у білі штани й сорочку вільного крою. Здавалося, що в цей момент навіть не дихала. В голові майоріла лише одна думка — мабуть, пухлина почала сильніше тиснути на мозок і у мене з'явилися галюцинації.

— Я реальний, — раптом вимовив хлопець, пронизавши мене глибоким поглядом своїх карих очей. — Єво, ти думаєш не про те, що потрібно. Почуй мене.

— Хто ти? — вимовила розгублено, насилу відліпивши язик від піднебіння. Втім, сама не знала навіщо поставила це запитання, адже чудово розуміла, що розмовляла всього-на-всього з маревом.

— Янгол смерті, — відказав незнайомиць, підтвердивши моє попереднє припущення. Більше не було жодних сумнівів, що я бачила галюцинації.

Опустивши очі, я обійняла себе за плечі й підтиснула коліна. Янгол смерті. Ага... Господи, тільки цього не вистачало.

Мотнувши головою, я поглянула туди, де стояв юнак і мріяла, щоб це марево безслідно зникло. Однак, на превеликий жаль, незнайомиць не поспішав йти.

— У тебе обмаль часу, Єво, — повторював він свої слова наче мантру, страшенно дратуючи мене цим.

— Та знаю я! — зло буркнула у відповідь, гадки не маючи навіщо взагалі з ним розмовляла. Цей хлопець всього лише плід моєї уяви, і не більше. — Дай мені спокій.

— Не сприймай мене як ворога. Я прийшов тобі допомогти.

— Як саме? — фиркнула до нього, насуплено звівши брови на перенісці. — Тим, що доведеш мене до божевілля? Це твій план?

— Ні, — вимовив незнайомиць трохи засмучено. — Ти думаєш, що маєш кілька місяців. Насправді ж це не так, Єво. Ти помреш набагато швидше. Я прийшов, аби попередити про це. Втілюй те, що задумала — поки маєш час.

Після цих слів юнак зник так само раптово, як і з'явився. Я ж залишилася наодинці зі своїми розгубленими думками, що хаотично гасали в голові, наче зграя наполоханих метеликів. Обхопивши голову руками розуміла, що геть заплуталася і не мала пояснення тому, що зі мною відбувалося. Ще хвилину тому мені здавалося, що я була при здоровому глузді, однак галюцинації з Янголом смерті свідчили зовсім про інше.

Дякувати Богу, впродовж останнього тижня марево більше не з'являлося. Спогади про нього поступово стиралися з пам'яті, і я вже взагалі була невпевнена, чи дійсно між нами була та розмова. Свідомість переконувала мене, що то був лише сон, і я радо вірила їй.

Повертаючись додому після чергової зміни, як завжди, попрямувала на паркування. Однак, щойно смикнула дверцята своєї машини, відчула як з носа побіг теплий струмок. Здивовано приклавши пальці до ніздрі, помітила на них кров й здригнулася. Швиденько дістала з сумочки носові хустинки, щоб спинити червоні потоки. Проте вже за секунду вони хлинули набагато сильніше, різко забризкавши мій одяг. Прокляття... Добре, що це хоча б сталося не вдома, й Адам не побачив мене в такому стані. Інакше весь мій задум зійшов би нанівець.

Обпершись рукою об машину, я схилила голову вниз, терпляче чекаючи, коли закінчиться цей жах. Щойно кровотеча припинилася, сіла в машину і змучено прикрила очі. Рукою намацала в сумці ліки, що виписав онколог, й проковтнула їх, навіть не запиваючи водою. Мене страшенно нудило та паморочилося в голові, тож заводити двигун і їхати додому я навіть не збиралася.

Вирішила трішки почекати, поки мій стан стабілізується. В цей момент чітко усвідомлювала, що варто максимально прискорюватися зі своїм планом. Вже стало не важливо, приходив до мене Янгол смерті чи я його лише вигадала. Навпевно знала лише одне — у мене дійсно було обмаль часу.

Розділ 4

Враховуючи свій нестабільний стан, вже наступного дня я звільнилася з роботи. Щоб не відпрацьовувати два тижні, розповіла завідувачу відділення правду про свій діагноз і, дякувати Богу, чоловік поставився до ситуації з розумінням. Далі, не гаючи часу, я подала документи на розлучення, й зайнялася пошуками нового житла. Про те, щоб переїхати до батьків навіть не було мови. Останні дні я вирішила провести в цілковитій самотності. Не хотіла бачити абсолютно нікого. Винайняла квартиру на іншому кінці міста, й поки Адам був на роботі взялася розбиратися зі своїми речами.

Склала у валізу трохи одягу, взуття і деякі косметичні засоби. Всі інші речі спакувала у сміттєві пакети, придушуючи в собі будь-які спалахи спогадів, сумнівів та ностальгії за колишнім життям. У смітник летіло геть усе: одяг, книги, косметика, прикраси. Навіть моя улюблена чашка та інші дрібнички. Фотоальбомам зі спільними знімками також більше не було місця в цьому домі. Так само як і пухкому пледові, в який я обожнювала загортатися, сидючи на ганку. Будь-які подразники, які могли б мозолити Адаму очі, я вирішила прибрати, аби вони жодним чином не нагадували йому про мене.

Зрештою за кілька годин впоравшись із запланованим завданням, я заварила собі кави, й неквапливо вийшла надвір. З хвилини на хвилину додому мав повернутися чоловік. Тож глибоко вдихнувши свіжого повітря, я морально налаштувувалася на нашу останню розмову. Напружено крутила на пальці свою обручку, з кожною секундою все більше сумніваючись чи мені вистачить сили духу втілити задуманий план до кінця.

— Привіт, — з теплотою в голосі звернувся коханий, щойно піднявся сходами на ганок. Легенько обійнявши мене за плечі, він торкнувся губами моєї скроні й сів у крісло навпроти. — Єво, добре, що ти вдома. Я хочу з тобою поговорити.

— Я з тобою теж... — видихнула, акумулюючи в собі усю рішучість, яку тільки могла. Адам же в цей час взяв мої долоні у свої, й турботливо заглянув у очі.

— З твого дозволу, я почну перший, — схвильовано промовив чоловік, нервово облизавши губи. — Пам'ятаєш, ти дуже хотіла влітку полетіти до Греції? Мріяла побувати на Родосі. Так ось я вирішив, що нам варто вирушити в подорож раніше.

— Адаме...

— Чекай, Єво. Я ще не закінчив, — поспіхом перебив він мене, діставши з кишені білий конверт. — Поглянь, я вже про все подбав — купив квитки на літак і забронював нам готель. Виліт через тиждень. За цей час домовишся з кимось із колег, щоб підмінили тебе на час відпустки. На мою думку, це чудова ідея і вона допоможе нам...

— Зупинися, благаю, — вимовила змучено, на мить опустивши очі додо-

лу. — Ми нікуди не поїдемо... Я подала на розлучення.

Ошелешено витріщаючись на мене, Адам кілька секунд мовчки кліпав очима, вочевидь осмислюючи почуту інформацію. Між нами повисла важка тиша, а повітря наче наелектризувалося.

— Єво, то ось як ти розв'язуєш проблеми? — врешті відмер чоловік, роздратовано зірвавшись на ноги. Пронизуючи мене розчарованим поглядом, він намотував кола ґанком, й сердито стискав руки в кулаки. — Розлучення. Серйозно?! Нічого кращого ти не вигадала?

— Наші стосунки мертві і я не бажаю рятувати їх. Я втомилася від усього й просто хочу піти, — вимовила вдавано байдужим тоном, хоча в цю секунду кожна клітинка моєї душі мало не вила від болю.

— Мертві?! — вибухнув Адам, виблискуючи диким поглядом. — З яких це пір вони мертві? Мої почуття до тебе живі, навіть не дивлячись на те, що ти останнім часом робила усе, щоб їх убити. Що з тобою діється, Єво?! У тебе хтось є?!

Через чоловічий крик, в голові різко зашуміло. До горла враз підступила нудота і я дуже боялася, аби від нервового напруження у мене не пішла носом кров.

— Так, — збрехала більш-менш впевнено, забивши останній цвях у домовину наших з Адамом стосунків.

— Ось воно що?.. — з неприхованою відразою вимовив коханий, гидливо скривившись. Вмить скоротивши відстань між нами, він сильно струснув мене за плечі. — Чому, Єво? Чому ти так вчинила? Відповідай!

— Він розуміє і відчуває мене, — вимовила ледь чутно, відраховуючи останні секунди до завершення свого жорстокого плану, від якого вже потроху починала божеволіти. — Просто відпусти мене, Адаме. Благаю.

— Відпустити?! — закричав чоловік ще дужче, й в цей момент був схожий на пораненого звіра. — А в мене є вибір?! Судячи з твоїх слів, ти вже й так не моя. Ти спала з ним?

— Так.

Стиснувши свою голову обома руками, Адам важко дихав і ледь помітно здригався від гніву. Вже за мить він відійшов від мене, й з усієї сили зіштовхнув з підвіконня горщики з квітами. Барабанні перетинки враз пронизав різкий звук, а підлогу на терасі вкрили биті черепки впереміш з ґрунтом і пошматованими рослинами.

— Прокляття, Єво... Я відмовляюся вірити в те, що це все відбувається насправді. Нащо ти це зробила? Нащо?!

— Пробач мені... Я просто більше тебе не кохаю...

— Пробачити? О, ні. Я не зможу цього зробити. Чуєш?! — викрикнув Адам, не приховуючи в погляді суцільного розчарування. — Йди до нього. Забирайся! Чого чекаєш?! Нехай зробить тебе щасливою. Раз я не зміг.

Різко смикнувши на себе дверну ручку, Адам влетів у дім, більше навіть не поглянувши в мій бік. Вже за мить зсередини пролунали гучні звуки битого скла. Я ж на негнучких ногах попленталася до машини, відчуваючи цілковите спустошення. Завівши двигун, натиснула на газ й різко зірвалася з місця. Втискаючи педаль до упору, стрімко віддалялася від рідного дому, відчуваю-

чись найгіршим у світі чудовиськом.

«Пробач мені, любий, за все...» — подумки благала я Адама, стираючи з очей пекучі сльози. Серце шматував всепоглинальний біль, а душа звивалася від щемливої туги за коханим, не витримуючи цих тортур.

Піднявшись в орендовану квартиру, я знесилено впала на ліжко, й підігнула коліна. Захлинаючись в риданнях, благала Господа, Янгола смерті та всіх кого тільки можна, щоб вони забрали моє життя прямо зараз, бо я божеволіла від цих катувань. Якщо вже мені судилося померти найближчим часом, то хай би це сталося прямо в цю мить. Залишатися в цьому світі мені більше не було жодного сенсу. Власноруч я знищила те, що було найдорожчим в моєму житті.

Не знаю скільки я пробула у своєму коматозному стані. Виплакавши усі сльози, мовчки лежала, й безсенсово вдивлялася в стелю. Почувалася безпорадним овочем, покинутим на дальній полиці холодильника. В голові майоріла лише одна єдина думка — цікаво, скільки мені ще було відведено часу?

— Тиждень, — несподівано пролунав знайомий чоловічий голос, даючи зрозуміти, що до мене знову прийшов той самий Янгол. Повільно підвівшись, я обперлася спиною об подушку й змучено вдивлялася туди, де лунав його голос.

— Тиждень?.. — перепитала ледь чутно, розчаровано звівши брови на перенісці. Немов божевільна, я мотала головою, не бажаючи приймати його відповідь. — Благаю, забери мене зараз. Я не хочу більше тут бути.

— Єво, твоє бажання немає жодного значення, — вмить розвіяв мої сподівання юнак, діловито розсівшись у кріслі. — Я не можу зробити те, про що ти просиш. Як і всі люди, ти пробудеш в цьому світі рівно стільки, скільки тобі відведено. Ні секундою більше, ні менше.

— Тоді навіщо ти прийшов? — запитала розгублено. В голові не було ані найменшої здогадки, чому цей Янгол знову з'явився переді мною, раз поки що не збирався забирати моє життя.

— Мав вільну хвилинку і вирішив перевірити, як ти тут. Така відповідь тебе влаштує?

— Навряд...

Далі буде...

Оксана Насічник

А в Києві сьогодні випав сніг

А в Києві сьогодні випав сніг. Холодна крихта липне в скло машини.
Повзе Патона. Міст метро стоїть. І десь без перестанку палять міни.
В Дніпрі приліт. Сусідська млява міль лякає світ ракетноносіями.
Багряний килим білий іній вкрив, стоять машини рівними рядами.

Гортає дні безжальний календар, прогортає невітійні літа й весни,
І знову вводить напівстертий жарт, що все мине і крига, врешті, скресне.
Летить у вирій тиша між сирен, мов в шаль, в туман Дніпро ховає плечі,
А десь у натовпі, на східцях у метро, чарівну казку слухає малеча.

У переході щемко пахне хліб, як у дитинстві, солодко і ніжно,
Дорогу за годину замело, на вулиці казково, біло, сніжно.
І Київ дихає, повільно, мов старий, що пам'ятає бурі, вічність, грози.
І сніг лягає, наче білий стрій, щоб приховати рани, болі, сльози.

Я приніс тобі чашку з паруючим чаєм

Я приніс тобі чашку з паруючим чаєм
У долонях гарячих від жару зірок,
Я тебе лиш у мріях тепер обнімаю,
І весь всесвіт готовий схилити до ног.

У горнятко насипані темні чайнки,
Пасма дивних мелодій вплелися в окріп,
Подивися, як лютий гортає сторінки,
І на те, як ми стали до різних орбіт.

Я приніс тобі чашку з паруючим чаєм,
Подивись навкруги: світ розібраний геть,
Скрізь уламки надій, що тебе обступають,
І новини розводять тебе і мене.

У долонях моїх все ще жевріє літо,
Намистинками спогадів стиглі грона суніць,
У паруючих цівках ховаються стежки по світу,
А в думках зберігаються сотні щоденних дурниць.

Я приніс тобі чашку, що просто схолола від тиші,
Як не в змозі зігріти цей холод далеких доріг,
Лиш ковток з неї міг би здолати провалля найглибші,
Але я вже не зможе вернути все те, що, нажаль, не зберіг.

Чекай

Чекай, моя люба, чекай до світанку
Чекай до останнього подиху й сну
Чекай на листа, смску, на згадку,
На будь-яку згадку, що я ще живу.

Чекай, моя люба, чекай безупинно,
Молися за мене, за душу мою,
До мене в думках повертайсь щохвилино,
Я тебе почую, прорвуся, прийду.

Чекай, моя люба, чекай попри втому,
Попри зневіру і розпач буття,
Повір, я колись повернуся додому,
А зараз на мене ти просто чекай.

Чекай, моя мила, а поки чекаєш,
Полий наш з тобою посаджений сад,
Щоб в нього лелеки з чужини вертались,
І цвіт абрикоси, як сніг, облітав.

Чекай, моя люба, а поки чекаєш,
Дитя колихай, обнімай і люби,
Я з вами, я поруч, ти це точно знаєш,
Тож просто дорогу мені освіти.

Микита Рижих

Синестезія

Синестезія
На Олегівській вулиці
Там щодня гуляє чорний кіт
Він розуміє що всі існуючі органи чуття
Потрібні лише для того щоб гуляти з самим собою
У гру хованки

Раз
Два
Три

Мене більше не існує

Раз
Два
Три

Мене більше не знайти

Вір у вир

Вір у вир
Край неба

Ось зорі
Дивний край

Ти ба
Стільки зір
Що твій зір
Перетворюється на
Одну невелику дрібницю
Одну величезну дрібницю
За небо дрібнішу

ЗМІ копали
Шукали
Землю під своїми ногами

Копали шукали
Та їх
Ошукали

Що якщо небо лише
Перевернута земля
А чорнозем і пісок
То перевернуте небо

Пісок і земля

Казка про Кафку

Два чорних костюми

Два чорних костюми
На довгій мотузці
Грають з рожевим костюмом
У пароплав

І зовсім не підозрюють
Що ними всіма
Грає вітер

Вивернуті навиворіт почуття

Вивернуті навиворіт почуття
Рафіноване спогадами серце
Замість весняних квітів виростають
Білі люди у чорних мерседесах

Діти вбили тінь частиною слова
Хмари розірвалися від куль
Статуя заплакала
Ноги відірвалися
День пройшов

Запитайте чому весна якщо довкола серцева зимова стужа
Ніким непереможна непереможена весна
Вена ріки лопнула
Лід не розтанув
Птахи не заспівали
Вогонь спалахнув і все навколо підпалив

Запах свіжої свободи

Запах свіжої свободи

Напевно тепер
Не треба дивитися на всі боки

Коли переходиш дорогу

Диверсант повернувшись із війни

Диверсант повернувшись із війни
Вкотре повторює помилку наближення
Повторює помилку повернення

Диверсант повернувшись із війни
Все ще вірить що він вдома
І що над головою є небо

Снайпери в кущах чужих вій
Передчасна обручка на відірваному пальці відірваної руки
І всюди обличчя обличчя

Дайте ферзя

Дайте ферзя
Нам картяним раззя
Вам
Вам слона і так достатньо буде
А нам тут жити
Нам тут виживати

Як і раніше цілує вза сос
Зовнішньошенгенська
Зона

Ми прощалися неначе тигри у зоопарку

Ми прощалися неначе тигри у зоопарку
Як
Ось так

Що пропустили цілу строфу у вірші

Як би вона звучала
Якби її хтось прочитав у голос
Як би вона звучала
Якби її хтось прочитав про себе
Як би вона звучала
Якби ми не були тиграми
І написали її хоч якоюсь із сотень мов програмування та мовчання

Ми прощалися неначе тигри у зоопарку
І далі не було продовження

Макс Райф

Мене звуть Макс Райф і я український письменник. Мені 48 років. Народився в Луганську. Потім мешкав в Києві, а в 2021 році переїхав до Ізраїлю. Пишу короткі новели про людей і про ті швидкоплинні моменти, які перевертають їхнє життя. Історії ховаються в повсякденності: у випадкових зустрігах, коротких поглядах, тихих бесідах і непримітних рішеннях, з яких сплітається наша доля.

Три покоління

На столі стояли чисті й витерті насухо чашки, кошик із фруктами, кавоварка і паперові серветки в сріблястій підставці.

Генрі увійшов на кухню, підійшов до столу, увімкнув кавоварку, взяв із кошика яблуко і запитав:

— А де сніданок? Моллі!, — відкусив від яблука невеликий шматок і почав жувати.

У коридорі почулися квапливі кроки і на кухню увійшла Моллі. Вона була вдягнена в темні домашні штани, клітчасту кремову сорочку, поверх якої був одягнений білий в'язаний кардиган, а її довге світле волосся було спішно зібране у хвіст.

— Вибач, Генрі. Зараз буде готово.

Вона дістала з кухонної шафи хліб для тостів, а з холодильника яйця і молоко.

— Ти забула? Я вчора казав, що поїду раніше.

— Ні... не забула. Читала допізна, потім не могла заснути, а вранці ніяк не могла прокинутися. Я зроблю тобі омлет і тости — це швидко. Ти не проти?

— Чудово, — відповів Генрі і став дивитися у вікно.

Грюкнули входні двері і за хвилину Джейкоб зайшов на кухню. На ньому були вдягнені легкі шорти, сіра футболка з написом «армія».

Генрі повернувся до нього і сказав:

— Доброго ранку. Скільки?

— П'ять миль за сорок три хвилини, — відповів Джейкоб, налив води в склянку і став жадібно пити.

— Непогано... Непогано... Давай у душ і сюди. Є розмова, — відповів Генрі, глянув на годинник, розгладив вуса і вийшов із кухні.

За 20 хвилин уся родина сиділа на кухні. Генрі, Моллі та Джейкоб.

Моллі мовчки сиділа з кухлем кави в руці й задумливо дивилася у вікно,

покусуючи губи.

Джейкоб увійшов на кухню, відчинив холодильник, дістав пакет з апельсиновим соком, налив у склянку, взяв сендвіч із тарілки і сів за стіл.

— І? Що за розмова? — запитав він.

Генрі швидко впорався з омлетом, парою тостів, взяв каву і подивився спочатку на Моллі, потім на Джейкоба.

— Уранці я зустрічаюся з полковником Джефферсоном. Наступного року ти закінчуєш школу і вступаєш до академії. Документи я підготував, — сказав він.

— Тату. Я вже говорив... Я не хочу бути військовим. Я хочу стати художником, — відповів Джейкоб.

Генрі стукнув кулаком по столу, чашка з кавою підскочила і на стіл пролилося кілька крапель кави. Моллі швидко встала з-за столу, взяла серветку, витерла каву і сіла за стіл.

Генрі нахилився до Джейкоба і сказав:

— Це марна трата часу. Три покоління нашої родини були військовими. Твій дід, прадід, я. Військовий — це престиж, звання, нагороди. Це повага і пошана. Я бачив твої картини з полями і поні в кущах. Ти вже вибач за прямоту... Але не схоже, що ти станеш Пікассо. Та й до того ж художники — це бідні самотні, оп'яні невдахи.

— Тату, я вже давно не маю поні. Це було кілька років тому. І то були не поні, а олені... І якщо вже на те пішло..., то Пікассо не малював оленів, — відповів Джейкоб.

— Та мені плювати. Хай хоч пінгвінів у сомбреро малював, — відповів Генрі.

— Зараз я пишу портрети. Міс Міллер каже..., — продовжив Джейкоб.

— Гей. Гей!, — Генрі перебив його, — Міс Міллер не займається твоїм вихованням. Я займаюся. Наступного року ти вступаєш до академії і крапка. Це вирішено.

Моллі подивилася на Генрі, прибрала руки під стіл, поклавши їх на коліна, і сказала:

— Міс Міллер каже, що в Джейкоба талант. У середу вона влаштовує виставку його робіт у школі. Можливо, тобі все ж варто прийти і подивитися його картини?

— Ну чудово. І ти туди ж. У мене немає часу на ці дебати і виставки. Він буде військовим. Я знаю — так буде краще для нього. Крапка.

Генрі встав з-за столу, вийшов до коридору, одягнув кітель, поправив краватку, взяв у руку кашкет і вийшов із дому.

— Я не поїду в академію. Я краще втечу... та хоч на Аляску. Я не хочу бути військовим. Це не моє. Я хочу писати картини. — сказав Джейкоб.

— Я поговорю з ним. Я обіцяю, — відповіла йому мама.

Увечері Генрі сидів біля каміна і читав газету, потягуючи односолодовий віскі десятирічної витримки.

Моллі поставила пиріг у духовку. Прийшла в кімнату, сіла поруч із Генрі і сказала:

— Послухай, мені потрібно з тобою поговорити.

— Якщо ти знову про майбутнє Джейкоба — я вже все сказав, — відповів Генрі, не відриваючись від газети.

— Я знаю, що ти хочеш кращого майбутнього для нашого сина. Я розумію це. Але подумай ось про що. Може, справді військова кар'єра — це не його шлях? Так, ти можеш натиснути і змусити вступити до військової академії. І, можливо, він її навіть закінчить. Але чи буде він щасливий? Він не хоче бути військовим. Він хоче присвятити себе мистецтву. Подумай про це, — сказала Моллі.

Генрі подивився на Моллі і сказав:

— Він не знає чого хоче. Він ще хлопчисько. Сьогодні він хоче малювати, завтра він захоче кататися на скейті, потім грати на гітарі.

Для цього й потрібні батьки, Моллі. Щоб давати дітям потрібний вектор у житті. Я передав документи Джейкоба в академію. Його вектор — це армія.

Моллі взяла Генрі за руку і відповіла:

— Просто подумай про це, Генрі. Не про покоління військових, ні про нагороди. Подумай про те, що зробить його щасливим у його житті. Про нього подумай. Це все, про що я тебе прошу.

Генрі кивнув, відклав газету і ввімкнув телевізор. Моллі зітхнула, подивилася на нього, потім встала і пішла до своєї кімнати.

Генрі вимкнув телевізор, узяв келих із віскі і вийшов на ганок будинку, сів у плетене крісло, над яким розвіявся прапор США і прапор Корпусу морської піхоти.

«Чорт мене забирай», — думав Генрі, — «може, вона і має рацію в чомусь. Може варто все—таки приїхати на виставку і глянути що він там малює. Поні чи портрети пінгвінів... а там уже буде зрозуміло, про що говорити далі. Гарзд... подивимося на його мистецтва».

У середу, в обід, Генрі виїхав з військової бази і попрямував до міста.

Перед входом до школи він побачив афішу, на якій було написано «Виставка картин художньої студії міс Міллер».

Увійшовши в хол, він побачив багато вчителів, учнів школи та їхніх батьків. Вони ходили серед картин. Дивилися на них, щось обговорювали і фотографували вподобані роботи.

Гори, річки, ліси, міські пейзажі, морські прибої, ферми, кукурудзяні поля...

«Непогано намальовано...», — подумав він, — «Цікаво що з цього намалював Джейкоб».

Генрі йшов далі холлом школи, як раптом побачив на одному зі стендів одразу три портрети людей у військовій формі. Він підійшов ближче...

На першому був зображений худорлявий хлопчина зі змарнілим обличчям у формі морського піхотинця, на грудях якого виднілася медаль за Азіатсько-Тихоокеанську компанію 1941—1945 рр. і військово-морська похвальна медаль.

На другому сержант у парадній формі, на кітелі якого були «Бронзова зірка», «Пурпурне серце» і медаль за В'єтнамську компанію.

І на третьому він сам... В офіцерському кітелі з нагородною планкою з

безліччю відзнак, зокрема й за участь у військових кампаніях на Близькому Сході.

Під картинами був підпис: «Три покоління. Джейкоб Голл».

Генрі стояв як укопаний перед картинами і не міг повірити в те, що це намалював його син.

— Містер Вільямс?

Генрі обернувся і побачив перед собою струнку невисоку жінку з темним волоссям у брючному костюмі синього кольору.

— Добрий день. Я міс Міллер. Я керівник художньої студії. Рада, що ви приїхали на виставку.

— Так... Добрий день міс Міллер.

Генрі продовжив:

— Ці роботи... Я й не знав, що він так уміє...

— О, так. У Джейкоба талант. Він працював над цими портретами кілька місяців. Я, звісно, допомагала йому. Але основну роботу він зробив сам.

— А Джейкоб не тут? Не бачу його.

— Десь тут... Хвилюється. Перша виставка.

— Я завжди думав, що це все... ну знаєте, не дуже все це серйозно, — сказав Генрі.

— Він великий молодець. Він дуже старається і швидко вчиться. Ви можете ним пишатися, — сказала вона.

— Дякую міс Міллер. Я дуже вражений, — відповів їй Генрі.

— Хочете я знайду Джейкоба? — запитала вона.

— Ні... Не хочу його бентежити... Та й часу в мене не особливо багато. Служба... Військовий розпорядок... Потрібно повертатися на базу.

— Та я все розумію, — відповіла міс Міллер.

— До побачення міс Міллер.

— Гарного дня, містер Голл.

Генрі вийшов зі школи, сів у автомобіль. Дістав із кишені кітеля телефон, зайшов у меню «Нещодавні дзвінки» і натиснув кнопку виклику.

— Добрий день. Це сержант-майор Генрі Голл. Запишіть мене на прийом до полковника Джефферсона. Мені потрібно забрати документи.

Дженіс та Дженкінс

Я переїхав у Уоррот чотири місяці тому. Маленьке, тихе містечко на півночі Міннесоти за десять кілометрів від кордону з Канадою.

Тут було все те, про що я мріяв і чого хотів останній рік — тиша, спокій і дика природа. Містечко знаходилося на березі озера «Лісове». На заході великий національний заповідник. У місті кілька аптек, пошта, магазини, закусочні, ресторан, загалом усе, що потрібно для життя самотній і не надто вимогливій до комфорту людині.

Останні три роки були досить складними й напруженими для мене. Важкий, уже другий, шлюботорозлучний процес зламав мене, і в моїй голові остаточно зміцнилася думка про те, що я типовий тридцяти семирічний невдаха з су-

довим рішенням щодо виплати аліментів на руках.

У мене були спроби знову завести стосунки і стати, як мені завжди здавалося, успішним чоловіком... Була в цьому якась відчайдушна переконаність. Переконаність у тому, що кожен чоловік, який відбувся, повинен мати успішні стосунки. Це показник його спроможності. Але щоразу я залишався один. Зрештою я остаточно втратив віру в себе. І з часом став віддалятися від сімейних компаній, повністю занурився в себе, роботу і біг.

Тоді я вирішив перебратися кудись ближче до природи і спокою. Як і хотів. Досвід роботи у веб розробці давав змогу працювати мені з будь—якого куточка світу і бути не прив'язаним до офісу.

Вдень робота, ввечері пробіжки. У п'ятницю ввечері закупівля продуктів, після якої я заїжджав у закусочну на на Момс-Вей Стейт Авеню. Маленька п'ятнична традиція: запіканка із зеленої квасолі, солодкі млинці з кленовим сиропом і міцний американо. Вихідні, як правило, я проводив у піших походах лісами, рівнинами або рибалив на озері.

Перший раз я помітив її минулої п'ятниці. Потерті блакитні джинси, високі коричневі черевики, темно-зелена клітчаста сорочка, світле, недбало зібране у хвіст, волосся. Красиве обличчя з великими виразними очима й акуратним курносим носом.

Вона квапливо увійшла в закусочну, замовила каву, сіла за дальнім столиком, довго дивилася у вікно, про щось розмірковуючи. Потім різко встала і вийшла, навіть не доторкнувшись до чашки з кавою.

Я присунувся ближче до вікна і дивився, як вона сіла в машину, втупилася головою в кермо, за кілька секунд підняла голову, завела машину і поїхала в бік канадського кордону.

У середу я зустрів її на пошті. Чекаючи на свою посылку, потайки роздивлявся її доти, доки вона не відчула мій погляд. Вона повернулася, уважно подивилася на мене і не квапливо відвернулася. Оформила посылку і вийшла з відділення пошти. Коли я вийшов на вулицю, її машини вже не було.

Інша частина тижня пройшла досить буденно — онлайн наради, новий проєкт, узгодження плану робіт, тренування, кілька дзвінків доньці, знову робота, тренування... і п'ятниця.

Увечері я написав список продуктів, застрибнув у свій пікап і вирушив у магазин. Після, як зазвичай, на Момс-Вей Стейт Авеню.

Увійшовши в закусочну, я побачив, що вона сиділа на моєму звичному місці. Я озирнувся і пішов в інший кінець закусочної, де ще були вільні столики.

Зробив замовлення і став чекати, зрідка поглядаючи в її бік. В один із таких моментів наші погляди зустрілися.

Швидко опустивши очі, я взяв у руки телефон і став робити вигляд, що читаю новини. І тут у голові почався знайомий діалог:

«Ну давай же. Не тупи. Вона звернула на тебе увагу. Вдруге. Запропонуй їй каву або сік, пончик, форель на вогні, квасолю... та що завгодно. Головне почни розмову, а там уже піде якимось спілкуванням...»

«Яке спілкування? Яка форель? Ти забув, чим усе закінчується? Давно не було переживань, безсонних ночей або розбитого серця?»

«Можливо, це той самий останній шанс. Можливо, вже більше ніхто й не

зверне на тебе увагу. Можливо, всесвіт простягає руку...»

«Ага, звісно, саме так. Хто там тобі простягає руку? А може це ще раз шанс відчути себе відкинутим? Схоже в когось коротка пам'ять. Сиди і не смикайся, чекай свою квасолу з млинцями...»

«Нікчемний невдаха. Слабак. Боягуз. Ну давай зізнайся, що просто боїшся отримати відмову. Ти уникаєш знайомств, щоб не було боляче потім. Та й узагалі кому ти потрібен? Нікчема. Щоразу одне й те саме. Просто мовчки поїси свою вечерю і вали додому. Твоя доля — самотність. Ненавиджу себе... Я знову маленький безпорадний хлопчик. У мене нічого ніколи не виходить. Мене ніхто не любить, і я нікому не потрібен.»

Усередині все стиснулося від жалості до себе. Стало огидно й гидко від усвідомлення того, що знову і знову мій внутрішній тиран узяв гору наді мною... Знову і знову...

Швидше б замовлення, вечеря і додому...

— Гей, він вимкнений. Розблокуй його.

Я підняв голову і побачив, як вона стояла біля мого столу. В одній руці тримала склянку з молочним коктейлем, інша була в кишені джинсів.

— Що? — розгублено відповів я.

— Зазвичай люди не витріщаються у вимкнений телефон. З тобою щось не так? — усміхнувшись запитала вона.

— Ааааммммм. Так... Ні... Зі мною все гаразд... Просто задумався...

— А я вже вирішила дзвонити в 911.

— Як? Навіщо?

— Ну не щодня побачиш людину, яка дивиться у вимкнений екран із кам'яним обличчям.

— Так, я просто не очікував... що хтось підійде.

— Ну, звісно. Я сяду?

Не чекаючи моєї відповіді, вона відсунула стілець і сіла. Подивилася уважно на мене і запитала:

— А де наша місіс Дженіс?

— Хто? — здивовано перепитав я.

— Є якась місіс Дженіс, яка зараз увірветься в закусочну з дітьми і двома пакетами, набитими молоком, тампонами і паперовими рушниками?

— Ні, — усе ще не розуміючи, що відбувається, відповів я, — немає ніякої місіс Дженіс.

— Чудово. Тоді привіт, я Пенні. А ти хто?

— Емммм, привіт. Я Роберт. Я займаюся веб розробкою...

— Привіт, я Пенні, і я художниця, — передражнила вона мене, — Та розслабся ти, — засміялася вона, — ти ж не на співбесіді.

— Так, я якось не особливо вмію знайомитися...

— Ну зараз знайомлюся я, — посміхнулася вона, — І так, Роберте... Ми з'ясували, що ніякої місіс Дженіс немає, і ти програміст.

— Ну не зовсім програміст... Ну гаразд. Тоді і я запитаю — чи є в тебе якийсь містер Дженкінс?

— На жаль, так... Жахливий ревнивець. Він увірветься з хвилини на хвилину сюди з рушницею дванадцятого калібру і застрелить нас обох...

Тут вона помітила, як мої очі округлилися і, не закінчивши говорити, почала реготати, прикривши рот долонькою.

— Роберте, ну чого ти такий полохливий, — переставши сміятися, сказала вона, — Я жартую. Ніякого містера Дженкінса немає. Я самотня і всіма забута.

— Зізнатися, я спочатку повірив тобі, — розгублено посміхнувшись, відповів я.

— Дивись, ти вмієш посміхатися, — знову зареготала вона, — Ти мені подобаєшся. Я думаю, що ти хороша людина. Я відчуваю людей. Мама мені завжди це говорила.

— Ти зовсім мене не знаєш, Пенні, — відповів я.

— Ти зломлений і розбитий. Я це бачу по очах. Але ти хороша людина.

— Я був двічі одружений. У мене є дочка. І немає друзів, — випалив я.

— А я два роки сиділа на наркотиках, лікувалася. Потім знову зривалася і знову лікувалася... І що? Головне не де ти був. Головне, де зараз і куди йдеш, — вона серйозно подивилася мені в очі.

Я збирався відповісти щось розумне і філософське на це, але не встиг.

— Скажи, Роббі... Я тобі подобаюся? — запитала вона.

Від хвилювання мої долоньки спітніли, і я почав хвилюватися.

— Так, Пенні. Ти мені подобаєшся. Просто я захоплений зненацька. У мене ще жодного разу не було такого знайомства, — відповів зніяковіло я.

— Роббі, всесвіт усім дає шанс. Просто бери його. Не думай, як і що. Ось ми зустрілися тут і зараз. Ми сподобалися одне одному. І це головне. Ніхто не знає майбутнього — сказала Пенні.

— Ти маєш рацію... Просто всі ці невдачі... вони знаєш... Втрачаєш віру в себе... І тут так несподівано, як сніг на голову... «Привіт, я Пенні» ... це все так...

— Та до біса їх усіх, — вона перебила мене, — Забий. Вони були. Були! Це в минулому. Я пропоную сьогоднішня. Життя потрібно проживати зараз, Роббі.

— Для мене це не просто. Завжди було не просто. Завжди тягне подивитися, що там було позаду.

Вона махнула рукою, примружилася і запитала:

— Ну так, що? Коли ти мене запросиш на побачення?

— Я збирався в суботу поїхати на озеро... Як ти дивишся... Ти взагалі любиш природу? — запитав я.

— Так, Роббі. Я обожнюю природу. Я втекла з Чикаго подалі від цього бетону, метушні, галасу і спокус. Тепер я майже місяць пишу картини з оленями, дятлами й орлами. І, так, я із задоволенням приймаю твоє запрошення. Тільки давай поїдемо ввечері. Я дуже хочу багаття, зефір, шелест трави і зірки.

— Добре, Пенні. Тоді я запрошую тебе на побачення на озеро.

Вона підняла руки догори і широко посміхнулася.

— Можна я поставлю тобі запитання... Пенні, я бачив тебе кілька тижнів тому тут у закусоchній, і ти була чимось засмучена...

— Ах, Роббі... Ну що ж, усі карти на стіл..., — вона зробила паузу і продовжила, — у мене ВІЛ... прийшли результати тестів. Результати так собі. Потрібно змінювати схему лікування і додавати ще два препарати.

Вона побачила моє здивовано перелякане обличчя, посунулася ближче і

тихо сказала:

— Роберте, є правила, як жити з такими як я... А нова схема зробить мене не заразною повністю. Твоєму здоров'ю нічого не загрожує. Я не хочу, щоб ти шарахався від мене, як від чумної, щоразу, зустрічаючись у спальні. Тому якщо тобі страшно... просто скажи мені це зараз, і ми попрощаємося. — вона відсунулася, схрестила руки на грудях і замовкла.

— Ваше замовлення, — почув я голос офіціантки.

Вона поставила на стіл тарілку з печеною квасолею, млинці, каву, глянула на нас і пішла до наступного столика приймати замовлення.

— Я можу поїхати з тобою до лікаря? Ну щоб дізнатися як і що... — запитав я її.

— Я буду дуже рада, якщо ми поїдемо разом, — відповіла Пенні.

— Слухай, а може, замовимо кави і поїдемо прогуляємося в парку? А завтра вже на озеро.

— Ти залишиш квасолю заради мене? — театральним трагічним голосом відповіла Пенні.

— Дорогою ми можемо взяти піцу, якщо ти ще не встигла нічого замовити. Тільки як бути з твоєю машиною? — запитав я.

— Нехай залишиться тут на стоянці. Завтра заберу. Ти ж підвезеш мене потім додому?

— А хіба містер Дженкінс не чекатиме на мене з рушницею дванадцятого калібру? — підморгнувши запитав я її.

— Я закрила його в підвалі. Не переживай про це, — засміялася вона.

Ми вийшли із закускової і вирушили в парк. У машині звучало радіо, Пенні настукувала ритм на коробці з піцою і підспівувала. А на світлофорах ми мовчки поглядали одне на одного й усміхалися.

Лада Арії

Три покоління

Відкрию свій альбом дитинства.
Про славу мрії? У чому біда ?
Де астроном - подружка моя,
Де я - художницею була.

Їй гори книг перегорнувши,
Малим здавався Чумацький Шлях.
Бо зіроньку знайшла вона,
Над відображенні дзеркал.

Мені хотілося написати
Її портрет в сяйві зірок,
По праву подруги не зачепивши
Нічний туги сліпий наркоз ...

Лист

Ми попрощалися на світанку.
Сказав:»Повернися!» Та двері зачинив.
Кімната вкрита таємницею — кохання.
Будильник, підвіконня, лампа,
Ліжко та книги. Я сумую...
Пишу тобі в подиві. Що це?
Чи маячня, чи мимовільний
поклик— до любого?
Пробач, о Боже! Мою тугу, сумніви мої,
Пробач мою необережність.
Я так тебе кохаю любий,
Що кроків звук лякає навіть.
Мені знов стали необхідні
Твої: сміх, посмішка і... шаржі.
Тебе нема зі мною поруч.
Хвилину, мить, а може вічність?
Не хочу по світу блукати
Одна, як завжди — нескінченність!
Кімната вкрита таємницею — кохання.
Будильник, підвіконня, лампа,
Ліжко та книги ...

А дні летять...

А дні летять так швидко,
вони летять.... століття.
Тебе немає поруч,
і мати на портреті:
У білім капелюсі,
з зеленими очима.
Весела, мила дівчинка.
Пробив годинник. Годі?!!
Раніше не зустріла
Цікавого портрета.
Ніколи і не знала,
що десь існує все це:
Та дівчинка весела
з зеленими очима.
А дні летять так швидко,
а дні летять незримо...

Роман долі

Я розкладу карти
У примарні колоди.
І розповім казки
Про різні колишні пригоди.
І запропоную туристичний
Маршрут - королям та пані,
Раптом прочитав розкладений -
Вашої долі роман.

Гортаючи...

Гортаючи старі сторінки фоліанта
Раптом знаходжу: герцог молодий
Чекає блаженства, кохання романси
Співає та знову блаженства чекає.
О друже мій, як наші долі схожі!
Та тільки знову запізнилась я.
Потрібно народитися раніше? Потім?
Де шовк, мазурка, свічки, дзеркала...
Минає все, піду і я щоб знову:
Любити, жити та... спізнитися,
Але хтось юний на портреті буде
Шукати мої риси позабуті.

Рок Хуліган

Йди...

Залишатися причин
Майже не залишилося.
Тоді сльози навіщо?
Тоді жалість навіщо?
Йди своїм шляхом,
Нехай навіть по склу,
Навіть по вугіллю,
Він тільки твій.
Сіра осінь
Тебе поглинає.
Ти хочеш тепла,
Але не приймаєш.
Суїцидні думки,
Як хмари зависли
І не відпускають
Жити як усі.
У твоїй грудній клітці
Кілограми тротилу,
Голова – детонатор
Страшного вибуху.
Тобі б писати,
Тільки все це набридло.
Не блищать твої очі,
Душа захворіла.
Сльози неба наскрізь
Тебе промочили,
Ти хочеш повернутися
З однієї причини:
Холод так міцно
Зв'язав твої ноги,
Але ж ти знаєш -
Назад немає дороги.
Та й усе
Не так уже й погано.
Головне триматися,
Залишилося небагато.
Ти зможеш досягти
Всього чого хочеш.
Тільки повіривши,
Що ти це зможеш.

Ти ніколи...

Білий сніг ...
Розтане на чужій землі.
Не буде нас з тобою
У цій страшній грі.
Візьми свій хрест,
Іди по воді...
За тим, хто прийшов,
За тим, хто у тобі.
Ти ніколи...
Не повернешся додому!
Ти ніколи...
Не будеш знову собою!
Ти ніколи...

Шевчук Максим

Передостанній світанок

Крижаними руками я обіймаю його за плечі й цілую в лоб, ми сміємось.
Подібними словами зазвичай закінчуються історії, коли життя злегка сумне, коли ти встигаєш застати його в справжньому розквіті сил.
Але якщо воно – не просто сум, а щось невимовно гірке й огидне на смак...
Повернутися до життя і почати все спочатку вже не вийде.

Засніжений ліс закінчується на краю великого поля, за яким починається місто – його можна побачити крізь туман, коли сніг уже починає рідшати і видно перші споруди. У заметах, на яких лежать гілки, в'ється тонка доріжка, проте вона ледве помітна – це стежка, якою можуть пройти тільки дві людини.
Існує повір'я, що вона веде до серця світу: коли йдеш нею, не болить нутро і залишається недоторканим, і ніщо не затьмарює душу, навіть кохання.

Вони проходять серединою шляху, і в них немає сил повертати назад – не зупиняє навіть страх – пара йде вперед, тримаючись за руки, і тільки дихання свистить навколо в такт крокам. Холодне повітря заповнює легені, і здається, що не воно вихолоджує серця, а й проникає в кожну клітину, і тане в ній, як тане сніг.

Чашка гарячого чаю, склянка молока і кілька ложок меду можуть вгамувати бажання повернутися назад, але йти вперед уже не можна, і так повторюється багато разів, і через кілька днів у небі вискочить сонце. Промені від нього висвітлять поле, і на горизонті з'явиться ангельський Елсгейм, але серце вже не битиметься.

– Сім'я не передумала? – з гіркотою в душі Дарен запитав напівголосно. Обличчя дівчини здавалося дуже блідим, але коли хлопець узяв її руку у свої дві й міцно стиснув, вона ледве помітно здригнулася й трохи прочинила губи. – Залишатися тут довго не можна, а я обіцяв собі... Та й ти втомилася, – додав він, понизивши голос. – Добре, якщо сяк-так заснемо...

Відклавши на край замету «Хранитель» і поклавши руку на плече своєї коханої, Дарен присів поруч і зазирнув у її очі, зовсім прозорі від холоднечі. Крижані й білі вії, що здавалися дуже тонкими на морозі, тріпотіли, як від пориву вітру. Затамувавши подих, хлопець вдивився в її зіниці, що здавалися чорними за контрастом із лелійною шкірою обличчя – вони були абсолютно нерухомими, а по краях затягнулися паморозцю.

Спроба зігрітися в їхніх крижаних обіймах була так само безглузда, як спроби розтопити морозний іній на її віях. Отруйний холод, як і будь-яке зло, не піддавався цьому впливу, і його дотик був рівносильний дотику до крижинки, немов та була живою. Крістін, мабуть, з тією ж метою, сіла поруч і поправила йому волосся. Цього разу дівчині вдалося зловити його погляд.

— Добре... Спробуймо заснути. Тільки ти лягай ось сюди — так буде значно тепліше, — вона показала на те місце, де була втоптана невелика гірка снігу. — Мені треба звикнути до того, що ти поруч, — Крістін поклала йому під голову свою маленьку долоню з тонкими довгими пальцями, і хлопець слухняно ліг поруч, відчувши її м'які, лагідні губи, які ледве торкнулися його щоки. — Ось так... І думай тільки про хороше, оскільки в цьому світі в нас обмаль радощів...

Неясний холод, немов туман, застилав поле. Він не був ворожий, тільки за час очікування встиг згуститися настільки щільно й відчутно, що його стало важко стерпіти. Думки про хороше поступово витіснялися думками про погане і, зрештою, зовсім зникли. Дарен занурився в порожнечу сну — йому навіть вдалося задрімати, але скоро його розбудив трепетний голос Крістін.

— Небо набуває червоного відтінку, і я бачу вдалині вогні... — вона вказала пальцем у той бік, куди хлопець підвів погляд. — У повний місяць треба чекати грози. — дівчина трохи підняла голову й озирнулася, немов сподівалася побачити щось іще. — Як ти гадаєш, скоро настане кінець?

Дарен знову здригнувся і подивився вгору.

— В Елстеймі не люблять говорити про майбутнє, Крістін... — він замкнувся, а згодом додав: — Та й потім, хто це буде судити... — і знову повернувся до неї. — З тобою я віднині й довіку, так?

Рожеві й безбарвні від холоду губи дівчини ворухнулися, але так нічого не відповіли. Вона продовжувала дивитися в той бік, куди вказала: з півдня наближалися величезні стовпи світла, і над ними поступово з'являлися перші червоні хмари — немов би розростаючись, вони змінювались в жовті смуги, що множилося дедалі швидше, й за деякий час вже цілком закривали небо.

Насувався тягар темряви... Але замість того, щоб жажнутися чи бодай здивуватися, що морок наступає на Норданію, Дарен знову обійняв дівчину, відчуваючи крізь хутро тепле тремтіння, але не намагаючись визволитися. Крістін мовчки пригорнулася до нього, і хлопця охопив смуток — навіть якщо в королівстві справді панувало похмуре передчуття, що могло його затьмарити, крім смерті?

Хоч би якими страшними здавалися зараз видіння, з ними усе ж таки залишався якийсь просвіт між минулим і теперішнім, щось, заради чого варто було шукати й втрачати, кохати чи ненавидіти... Та й сама Крістін — хіба не була вона для нього чимось більшим, — коли пригадати, як вони говорили, як разом сміялися... А поріг війни перебував надто близько, аби про нього можна було забути бодай якоюсь частиною душі...

— Крістін? — прошепотів Дарен, вслухаючись у її тихе дихання. — Ми знову на краю світу. Пам'ятаєш про інцидент у доках? — він обережно обійняв її за плечі. — Імерін мав рацію, не можна стояти осторонь того, що відбувається. І справді, коли ми були на краю... Адже ми жили поруч зі смертю.

— Ти багато розповідав про ті дні, де життя не варте нічого, — з дивним смутком прошепотіла Крістін, намагаючись піднятися. — Для тебе вони скінчилися. Тепер має бути гірше? Я поділяю це занепокоєння...

Рука дівчини повільно рушила вздовж його плеча і завмерла, немов чіпляючись за щось невидиме. Дарен кивнув, даючи зрозуміти, що думає про те саме, але йому теж треба кинутися в роздуми, і хлопець взявся згадувати про

себе найпохмуріші спогади – ті самі, які вже ніколи не повернуться.

Втрат він більше ніколи не зазнає, а отже, ніколи не зможе знайти в собі сили забути про них. Крістін у ці секунди стала раптом такою тендітною і беззахисною... І все ж її темне волосся було насправжки м'яким, що воно могло б належати будь-кому з янголів... Хлопцю хотілося промовити слово чи обійняти її ще міцніше... – сльози потекли по щоках, однак він усе-таки зумів утримати себе в руках, згадавши про те, що йому належить зробити.

Дарен заговорив, і дівчина повернулася до нього.

– І все ж я сподіваюся на краще, – відповів хлопець, дивлячись їй в очі. – Колись усе це скінчиться... – він помовчав і додав: – Колись.

– Тільки б ми не запізналися з долею....

Хмари зупинилися. Крістін перевела подих, немов вслухаючись у щось усередині. На її обличчі, яке ще мить тому виглядало спокійним, з'явилася легка блідість, і вона знову спробувала вивільнитися.

– Загадки вже немає, – вона подивилася на Дарена. – У тебе ще лишилася надія? Я сподіваюсь, що ти мене не обдуриш.

– Так... – хлопець знизав плечима. – Можливо, не відразу, але надія прийде...

– Я, власне, не з тих дівчат, для яких слово «надія» належить до розряду приємних. Вона не дасть померти, і нам доведеться її використовувати... Якщо ми переживемо перший світанок, то колись настане інший...

– У нашому випадку, – виправив її Дарен, – і справді, настане інший.

Дихання й справді змінилося – серцебиття стало слабшим, але в ньому з'явилася рівна й м'яка хвиля, коли хлопець поклав долоні на її плечі й відчув під ними тепло.

– Спочатку це була просто невизначеність... А зараз – схоже, вже ніколи й не було, – він похитав головою, немов намагаючись звільнитися від думок, що обтяжували його. – Королі нині розпечені, і в них немає нічого від тих людей, які ходили на війну... Я волів би зрозуміти їх, оскільки в мене самого ніскільки цього немає...

– Але навіть у зніжених людях є щось таке, чого не зустрінеш на інших землях, – голос Крістін звучав ніби здалеку, тремтів і зривався, але Дарену відчувалася в ньому гіркота. – Усі ці лицарі-аматори... Не позбавляють себе життя в хвилину, коли воно здається справжнім скарбом... Нагадує щось таке – зовсім не наше.

Погляд на дівчину не міг обдурити – вона дивилася в небо і виглядала дуже блідою, проте очі в Крістін були, як і раніше, спокійні й непроникні, і це додало Дарену сил. У нього ще жеврів маленький вогник життя, а отже, на його боці залишалася перевага.

– Ларнвальди досі не навчилися цього – просто приймати все як є, або вдавати, – він знизав плечима. – Через це ми й потрапили в пастку, куди не бажали потрапити... Для мене – не вперше. Для тебе – теж...

– Я ще не звикла... до постійних інтриг, боротьби... – вона простягнула йому руку. – Але ми якось осилювали це і досі обходимось... І мені здається, що насправді навіть краще, коли в тебе є надія і ти розумієш її сенс... У цей час можна побачити всю картину згори донизу.

— Усе здається таким простим... Або майже... — Дарен повернувся обличчям до сонця, і вони обидва стали дивитися на помаранчеві промені, які вже торкалися далеких будівель. — З убивством мого батька я потрапив на межу смерті, і ось тепер, коли вже знаю ту децицію про свої страхи... Боляче втрачати найдорожчих, і від цього можна збожеволіти... Переконати твою матір, щоб вона поїхала з нами, — це єдиний спосіб уникнути болю, що б не трапилось...

Неясний і жорстокий світ. Навіть на самому краю, біля якого стоїш. Дарен замислився, що буде далі, коли настане пора вибору і все почнеться знову... У цьому місці він мимоволі стиснув кулаки, але промовчав.

«Я повинен бути з нею.»

Стосунки з матір'ю у Крістін були непростими, але зараз хлопцеві було не до них. Обопільна неприязнь уже мала відійти, і він дозволив дівчині на неї відволіктися, щоб не псувати момент.

— Пробач, що я так багато виголошую, — він повернувся до неї. — Але... перемир'я з матір'ю необхідне. Не можна дозволити... Хай як вона не вирішила... Крістін, я прошу... Почуй мене. І не гнівайся.

Він поклав долоню їй на коліно і завмер, дивлячись в далеку цятку — там була снігова рівнина до горизонту. Пелена завмирала, і вона вже не нагадувала йому ту нескінченність між минулим світом і світлом в очах дівчини — то був справжній спокій.

«Я занадто зупиняю думки на смерті.»

— Не розумію, що зі мною таке... Ти справді маєш рацію, треба знайти її... Мені кортить побачити бодай якийсь спосіб усе змінити — як і їй, — вона знову обійняла хлопця за шию, і її обличчя знову стало спокійним. — Хоча, звісно ж... Це все дуже складно. Хольдстарки не підуть на перемир'я... Вони, навпаки, готові розірвати все.

— Хольдстарки раніше прорікали, мов на нас чекають зміни. Проте... Атож не на нашу користь. І хто знає, що буде краще для народу, якщо ми переживемо цю зиму... чи загинемо? — хлопець спробував неголосно розповісти їй про свої думки, але слова не склалися у зв'язні фрази.

Погляд Крістін завмер у його зіницях, ніби відповідаючи на щось. Її дихання стало переривчастим і легким, а губи торкнулися його вуха, і дівчина щось зашепотіла — слова були тихими.

— Можливо, в цю мить вирішується доля всього континенту?

— І навіть світу...

Ніжне відчуття тривоги в грудях змінилося тугою — щось надламалося всередині... Дарен повільно похитав головою, — навіть не з думкою, а зі зітханням, немов намагаючись заспокоїти свою душу від того, що могло виявитися правдою.

— Я не готовий до цих змін. Але ми ще обов'язково повоюємо за своє життя... — він підняв очі до неба. — І ти, і я... Ми разом переживемо це, як усі люди, Крістін...

Дівчина не відповіла — тільки зітхнула й пригорнулася до нього щільніше, і тоді Дарен заплющив очі, вирішивши наступного разу говорити про щось інше — хай навіть не вельми приємне.

— Ось що я думаю, Крістін, — він злегка поцілував її в лоб і погладив по го-

лові, — хто ми в цьому житті — жертви чи кати? Ти завжди дуже ласкава до мене, але ж це може бути не тільки моєю вдячністю.

— Для народу ми — діти, які грають у свої ігри. Адже я права?

Хлопець кивнув, і дівчина посміхнулася, від чого в її очах блиснули зірочки. Піднімаючи з землі «Хранителя», фамільярний меч, і взявши його в іншу руку, Дарен знову підвівся на лікті — і в цю мить його щось укололо в серці, від чого по шкірі побігли мурахи.

— Я дійсно... не вмію бути воїном повною мірою. Можливо, я і не зумію з цим жити, але якщо ми помремо зараз... — він усміхнувся. — У цьому світі все заплуталося, коли люди хочуть битися і воювати... У кожного є своя війна, і я гадки не маю, хто на чиєму боці. — Дарен погладив Крістін по волоссю. — У цій темряві ти — моя, і я не можу бажати іншого.

— Тоді я ніколи не скажу тобі «прощай»... — прошепотіла вона, і на обличчі в хлопця відбилася збентеженість. — Так кажуть у нашій родині, і я хочу сподіватись, що не це ти забажаєш почути в останню мить.

— Ми не маємо уявлення про те, хто і коли зустріне свою смерть, — продовжував Дарен, дивлячись їй в очі. — Зараз у небі немає нічого, крім наших крил... І якби ми тільки знали їхнє призначення і силу — тоді нам було не страшно. У цьому весь сенс. Ми могли б летіти й нікуди не звертати...

Очі Крістін забарвилися червоним і синім, — дівчина нарешті зрозуміла сенс цих слів. Щось змінилося в її настрої: вона випрямилася, немов розучилася говорити від втоми, і в її голосі з'явилися владні нотки.

— За кого ти мене приймаєш? — вона відсунулася, і Дарен раптом помітив, як вона змінилася: риси обличчя загострилися, очі стали холодними. — Це не їхня гра, а моя. Я лише благаю, щоб у тебе залишилося право сказати мені те саме...

На мить «Хранитель» здригнувся в руці хлопця, і його серце на мить завмерло, від чого по спині побіг холод. Небо стало багряним, і над їхніми головами, десь у височині пролунав вереск і виття. Розгледіти там можна було що завгодно, але це, безумовно, здається, було щось пов'язане з хмарами. Щось, що вкрай моторошне для звичайної людини... Наразі здавалося, що все вже зроблено і час повернутися назад. Щось змінювалося.

Там, звідки прийшло виття і де була смерть... Вона може бути не тільки попереду, але вже близько. Щось темне, як кров і земля. У небі замайоріла неясна пляма, і вона рухалася, як чорна діра. Вереск став гучнішим.

Дарен ледь не скрикнув, коли на нього згори донизу, з мороку над обрієм опустилася величезна постать — у хлопця перехопило подих, і він заплющив очі.

— Не бійся, вона не образить нас.

Постать застигла в небі й за мить опустилася на рівнину, пробившись просто в морок і розсипавши по снігу великі блакитні крила. Навколо неї затанцювали маленькі вогняні смерчі, але вони не заподіювали ані найменшої шкоди, а здавалися лише вихором, піднятим величезним крилом. Очі Крістін виблискували червоним, а Дарен повільно почав усвідомлювати, що відбувається.

Дракон, і ніякий інший — ось що це було. Він стояв перед ними в чорному

диму і на його величезній морді горіла холодна жовтизна. Крістін підняла до нього руки, і дракон зробив крок їй назустріч. Щойно вона торкнулася його спини, він випростався і стрімко підняв її в повітря, на секунду розвернувшись навколо своєї осі, але потім швидко поновився у попереднє положення.

— Ірінторо, — неголосно промовила дівчина і погладила створіння по блискучій лусці. — Ми полетимо звідси, як ти того жадав. Адже це наш новий шлях? Ми будемо рухатися до нього разом...

— Я ніколи не бачив дракона, — але в голові в хлопця вже народилася здогадка. — Зачекай... Чи не прагнеш ти натякнути, мов збираєшся... А-а! — Дарена раптом різко струснуло. — Крістін, я не про це хотів сказати!

Ірінтора підняла обох у повітря, і вони полетіли прямо до сонця, що сходить, у його червоне й холодне світло.

Крістін швидко нахилилася до вуха Дарена і щось прошепотіла — він не розібрав, але ось вона знову повернулася і взяла його за руку. Дарен встиг припустити, немов вона знову хоче вкусити його за щоку — але виявилося вже пізно. Це був її рух, і він зрозумів його без слів. Доторкнувшись обличчям до обличчя, вони схилилися одне до одного і на мить злилися в поцілунку, як ніколи раніше.

Відразу осіло яскраве світло. Прямуючи вперед, Ірінтора зробила крутий віраж і понесла їх на захід, через море і далі, до далеких гір. Про те, щоб поглядати на хмари, вже не було мови.

Небо зникло.

Зворський Олександр

Зворський Олександр, це молодий поет,
з великим доробком своїх робіт.

Родом із мальовничого селища Крукенигі
що на Львівщині.

Найперший вірш написав після смерті
батька, який був військовим.

Пише на різні теми від війни і втрат до
весни з природою.

Я хочу туди, де...

Я хочу туди, де світанки сині,
Де вітер не плаче, а ніжно співа.
Де сонце лягає в пшеничні долини,
І тиша, мов пісня, у серці жива.

Я хочу туди, де стежки не губляться,
Де вірність, як камінь, міцна і свята.
Де люди не зрадять, де серце не рветься,
Де слово — це правда, а правда — пряма.

Я хочу туди, де ніхто не воює,
Де діти не знають, що значить біда.
Де мати не жде вістку чорну, гіркую,
Де сльози не ллються, мов річка брудна.

Я хочу туди, де весна не зів'яне,
Де кожна калина у квіті стоїть.
Де небо прозоре і чисте, мов ранок,
Де віра і щастя у душах горить.

Я хочу туди, де ще пахнуть світанки,
Де стежка додому веде крізь літа.
Де спогад — не біль, не розбиті уламки,
А щастя, що світлом в очах забавля.

Я хочу туди, де серця не черствіють,
Де чесність і совість важливіша за страх.
Де всі обіймають, де слів не жаліють,
Де доля не пише розлуку в листах.

Я хочу туди, де не міряють златом,
Де вітер шепоче про вільне життя.
Де кожен для кожного – вірний, як братом,
Де миром і правдою сита земля.

Божен Воля

Котики-захисники

На подвір'ї — кіт у шоломі,
В броні, з поглядом орла.
Не ловить мишей у домі —
Батьківщину бере до чола.

Сірий — чат на перехресті,
Рудий — дрона вчить ловить.
А чорнявий, весь у честі,
Шепче в вухо ніч і мить.

Пазурі — мов та шаблюка,
Хвіст — як стяг на вітру лине.
Кіт не знає, що таке скука,
Він стоїть за Україну.

Тихо лапа землю топче,
Очі світяться, як ніч.
Ворог думав — легко, хоче?
Та не знає кіт границь!

А як мир прийде із неба,
І скінчиться зла доба —
Кіт ляже, де спочити треба,
Та не зніме бойовий шолом ніколи вже, мабуть, до кінця...

2025

